H. J. DANIELSON
K. A. MODÉN

—

FEMTIO ÅR
I KINA

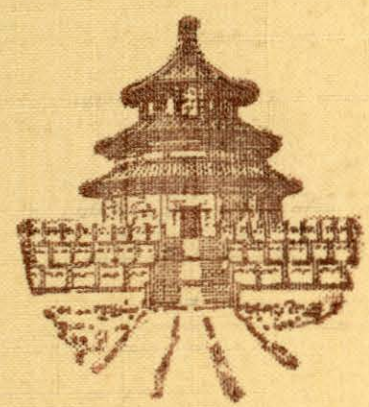

O. Rinell

OSCAR RINELL
Nolaredsvägen 3 B
S-428 00 Torslanda
SWEDEN

FEMTIO ÅR I KINA

KORT HISTORIK ÖVER SVENSKA
BAPTISTSAMFUNDETS
VERKSAMHET I KINA
1891—1941

AV

HJ. DANIELSON och K. A. MODÉN

STOCKHOLM
B.-M:s BOKFÖRLAGS A.-B.

STOCKHOLM
ERNST WESTERBERGS BOKTRYCKERI A.-B. 1941

FÖRORD

Den kristna församlingen betraktar icke missionen såsom en känslosak, som kan förekomma eller försummas allt eftersom åsikterna och känslorna växla. Den ser i stället missionsarbetet såsom en uppgift, vilken för ingen del får försummas och som skall genomföras under varje tid efter måttet av de möjligheter som den Högste beskär.

Tyvärr ha tider förekommit i församlingens historia då missionen bland andra folk varit försummad, men sådana tider måste betecknas såsom svaga och armodspräglade. Till all lycka har dock varje sådan tid avbrutits genom mellankomsten av utkorade redskap, vilka på sitt sätt och med sin kallelse ha utropat Guds vilja ifråga om missionen bland jordens alla folk.

De svenska baptisterna ha alltid, såsom också detta arbete visar, hyst ett djupt intresse för även den yttre missionen. Till att börja med voro dock tiderna här hemma synnerligen prövande för rörelsen och andra omständigheter bidrogo till att hämma den vilja till arbete på de utländska fälten som tid efter annan bröt sig fram. Det skulle dock icke dröja så länge förrän verket påbörjades i olika riktningar, och huruledes arbetet började i Kina skall denna bok förtälja oss om.

Att följa vår kinamissions utveckling efter den ringa

begynnelsens dag och se den kamp som utkämpades innan de första resultaten visade sig är en historia av stort intresse. Men även arbetets fortgång i dess olika förgreningar intill dess de positioner uppnåtts som vi nu äga är en berättelse med mäktiga inslag och eggande moment.

Vi ha nu sökt att efter bästa förmåga och vid sidan av andra uppgifter skildra vad som hänt under de gångna femtio åren. Vi ha haft många källor att ösa ur och vi ha nyttjat de hjälpmedel som stått till buds. Vi tro oss också kunna säga att intet av det mer markerade som ägt rum under vår verksamhetstid i Kina lämnats åt sido. Dock torde många brister kunna upptäckas för vilka vi genast vilja anhålla om tillgift.

Många skäl ha talat för den begränsning av teckningen, som här genomförts. Materialet skulle ju ha kunnat räcka för ett långt större arbete. Men tidens läge och andra förhållanden ha nödvändiggjort en knapphet inför utrymmet, som dock måhända för närvarande kan betraktas såsom en av bokens fördelar.

Studiet av de föreliggande handlingarna och dokumenten ha låtit oss skymta Guds nåd vid mångfaldiga tillfällen. Han har på ett underbart sätt hulpit även vår mission i Kina och en av de rikaste gåvorna erhöllo vi i den missionärskår, som arbetat och arbetar på detta stora fält. Att sedan offrare och förebedjare troget hållit ut är likaledes ett ämne till lovsång och tacksägelse inför Herrens ansikte.

Den kristna missionen med sin heliga förkunnelse om Guds eviga kärlek och offer och sin praktiska inriktning i den omfattande verksamheten hör till det mest intressanta som vår tid kan uppvisa. Den bär också inom sig de krafter som kunna hjälpa mänskligheten. Det är frälsning från synden, som människorna behöva, och det är evangeliets program för den mänskliga sammanlevnaden som danar livslyckan. Skall Kina hjälpas kan detta blott ske genom evangeliet.

Denna visshet är avgörande för allt missionens folk. Måtte nu Herrens välsignelse åtfölja denna skildring av Guds verks kamp och seger bland jordens största folk.

Stockholm i april 1941.

Hj. Danielson. *K. A. Modén.*

INLEDANDE ORD

I en så oerhört ond tid som vår känns det befriande att tänka på att det även finnes goda krafter, som kämpa för mänsklighetens sanna välfärd och lyckliga framåtskridande. Och dessa goda krafter äro markant representerade i den kristna missionen. Det är i själva verket sällsamt att i begrundan stanna inför det gigantiska kraftkvantum, som missionen förfogar över och som gör den till en världsövervinnande rörelse. Att söka hejda den levande kristendomen i dess frammarsch är omöjligt. Kristi stämma kan helt enkelt aldrig nedtystas av de små förnekande människobarnens ömkliga dvärjalåtar. En tvåtusenårig historia ger klart besked om detta.

Den kristna missionen är expansiv till sitt väsen. Den strävar att nå till jordens ändar. Den söker sig till varje folk, ja, till varje individ. Kristus gav i sitt liv en stark betoning åt sin läras universalitet, i det han icke lät sig begränsas av några nationella synpunkter eller vedertagna sedvänjor. Gud vill alla människors frälsning och upplysning. Offret på Golgata gällde lika för kung och för slav. Vi äro alla i nöd varhelst vi bo, men Guds nåd i Kristus Jesus är rik nog för att frälsa oss alla.

Det är vissheten om allt detta samt den direkta gudomliga kallelsen, som skapat den omfattande missionen även bland icke kristna folk. Som en ljusväg går den genom

historien, och dess omfattning och inflytande i dag höra till livets underbaraste företeelser.

När Karl Vingren för femtio år sedan landsteg i Shanghai för att som Guds och de svenska baptisternas representant söka sprida evangelii glada budskap bland Kinas folk, möttes han av i stort sett annorlunda förhållanden än nu. Kinas kontakt med Västerlandet var då ringa, och för de flesta kineserna ute på landsbygden var mötet med en västerlänning en enastående händelse. För att ej alltför mycket bryta mot miljön och väcka för stor uppmärksamhet måste ju också missionärerna då i klädedräkt och dylikt söka dölja sitt utländska ursprung, så mycket som möjligt.

Sedan det första misstroendet mot den vite mannen och hans lära övervunnits, dröjde det dock många och tålamodsprövande år, innan evangeliet började finna rum och intresse hos folket, som i årtusenden ägnat sin dyrkan åt fädernas andar och åt de gudomligheter, som för övrigt konfusianismen, taoismen och buddismen representera. På alla områden gjorde sig behoven av hjälp påminta, och för våra första kamrater gällde att räcka en hjälpande hand åt såväl andligen som lekamligen nödlidande människor. Gud gav kraft och nåd till uthålligt tjänande, och i dag prisa vi Honom för de kristna församlingar, som grundats, och för vad som vunnits och uträttats i vår Kinamissions begynnelse.

Mycket har förändrats under gångna år. Alltfort lever dock mycket av gamla seder och bruk kvar. Icke-kristna tankar och idéer hålla stora skaror i sitt järngrepp. Genom politiska, sociala, ekonomiska och religiösa omvälvningar, som präglat de senaste åren, har dock vår mission i Kina lyckats tillkämpa sig en ställning av betydenhet. För allt detta tacka vi Gud.

Oerhörda arbetsuppgifter såsom evangeliets spridande, den kristna församlingens fostran, skolmission och socialt arbete möta den nutida missionären därute. Härtill kommer

de svårigheter, som uppstått till följd av det fyraåriga kriget mellan Japan och Kina samt de omfattande konflikterna i Europa. Här behöves i sanning trohet och hängivenhet och det offersinne, som finner en förmån utan gräns, i det som får uträttas för Jesu räkning.

Nu gäller det också att allvarligt betona Kristi krav på fullständig oinskränkt makt över själarna. Missionen får icke låta sig nöja med en ytlig förvandling. Den måste sikta till att upprätta Guds välde i hjärtan och liv. Först då skänkes den äkta lyckan till jordens folk.

Denna bok med sina skildringar om Svenska Baptistmissionens femtioåriga arbete i Kina söker att lämna oss berättelsen om både pioniärernas kamp och arbetets utveckling. Den visar, huru Guds underbara nåd uträttat mäktiga ting och huru hans tjänare fått fullborda hans vilja.

Vi önska varmt att vad som här möter må bliva unga och gamla till eggelse och uppmuntran inför de nya uppgifter, som vänta. Det lidande och blödande Kina behöver just nu all den hjälp, som den Högste vill beskära. Må Guds folk förstå detta och gripa sina gyllene tillfällen, medan det ännu är tid att missionera!

Eric Strutz. *Thure Skoglund.*

I.

De tidigaste försöken att införa kristendomen i Kina

Redan på 300-talet skall kristen mission ha övats i Kina. Frukterna av detta arbete känner man ej närmare. Det är väl sannolikt, att kristendomens väsen tilltalade några, så att de mottogo evangelium, men framkallade fiendskap hos andra. Man kan dock hålla för sannolikt, att resultatet av denna begynnelse blev ringa. Det är först från en senare tid, som man har vittnesbörd om, att kristen tro vunnit någon utbredning i Kina. I staden Si-Ngan-Foo finnes en minnestavla från 781, vars inskription förtäljer, att Olopen, en syrisk kristen, år 636 e. Kr. förkunnade evangelium med stor framgång i denna stad. Under tiden närmast därefter utbreddes kristendomen där, men dess bekännare utsattes också tidvis för förföljelser, tills deras antal så förminskades, att man ej längre räknade med dem.

I slutet av 1200-talet påbörjades en ny missionsverksamhet i Kina. Det var den katolska kyrkan, som nu gick till verket. Påven Nikolaus IV utsände till detta avlägsna land en franciskanermunk vid namn Johannes de Monte Corvino, och denne anlände till Peking omkring 1295. Han var en djärv och företagsam man. Vid det kinesiska hovet lyckades han vinna insteg, och han kunde sedan

med så mycket större frimodighet vända sig till folket. Med den ofördragsamhet, som varit ett utmärkande drag hos den katolska kyrkan, bidrog han i sin mån till att utrota de nestorianska församlingar, som ännu funnos kvar i Kina efter tidigare missionsarbete. Han fick senare medarbetare, och nu byggdes både kyrkor och kloster såväl i Peking som på andra platser. Själv blev han av påven Klemens V utnämnd till Pekings ärkebiskop. Missionen fortsattes ännu några årtionden, men utan vidare framgång, och slutligen måste den omkring 1370 upphöra på grund av politiska omstörtningar i landet.

Ännu ett katolskt missionsföretag finns att anteckna. År 1552 utsände jesuiterorden Frans Xavier, som förut varit dess missionär i Indien och Japan, men han avled i dec. samma år. Bland de jesuitmissionärer, som därefter kommo till Kina, förtjänar Matteus Ricci särskilt att nämnas. Han lärde sig under loppet av några år det kinesiska språket fullständigt, och med rikliga gåvor skaffade han sig förbindelse med hovet. Han översatte evangelierna och några av de apostoliska breven till kinesiska, men hans översättning utkom aldrig i tryck. Jesuiterna kunde emellertid rapportera stora framgångar i Kina. Men dessa möjliggjordes därigenom, att de i så hög grad förändrade kristendomen efter kinesernas uppfattning, att katoliker, tillhörande andra ordnar, inlade gensägelser mot denna missionsverksamhet. Så stor var dock jesuiternas framgång, att deras anhängare en tid räknades till en halv million. Men denna verksamhet bar inom sig upplösningens frö, och den var därför dömd till undergång. Den förtjänar ej heller att benämnas kristen mission.

För protestantisk mission i Kina hade baptistmissionärerna i Serampor tidigt intresserat sig. De hade i Indien kommit i beröring med kineser och ville giva evangelium även åt folket i fjärran Östern. Joshua Marshman började därför studera språket, och efter åtta års arbete utgav han

ett bokverk med titeln »Nyckeln till det kinesiska språket», för vars tryckning den engelska regeringen lämnade ett bidrag av 18,000 kronor. Under 18 år arbetade han sedan vid sidan av sina många andra krävande uppgifter på sin kinesiska bibelöversättning, och då den var färdig, begärde han bidrag av guvernören till dess tryckning. Svaret blev tyvärr avböjande. Men genom att till engelskan översätta Konfucii skrifter erhöll han medel till tryckningen av den kinesiska bibeln, som utkom 1822.

Seramporbrödernas plan att utsända en av Careys söner till Kina kom ej till utförande. Men missionens Herre hade kallat och berett andra redskap för sitt verk i Kina.

II.

Vägen öppnas för evangelisk mission i Kina

Det redskap, genom vilket Herren ville börja bana väg för evangelisk mission i Kina, var Robert Morrison. Han utsändes av Londons Missionssällskap (London Missionary Society). Sällskapet hade tidigare riktat sina tankar på Kina och eggades nu till att börja verksamhet där av den omständigheten, att D:r Moseley hade funnit en handskriven översättning till kinesiska av evangelierna och andra delar av Nya testamentet i Brittiska museet i London. Morrison, som vid 14 års ålder blivit omvänd, studerade som yngling i London i avsikt att kunna bliva missionär. Han anmälde sig hos ovannämnda sällskap, och ehuru han först varit intresserad för Afrika, drogs nu hans uppmärksamhet till Kina. Han ville nu också studera den märkliga handskriften och lyckades finna en kines vid namn Jongsam-mak, av vilken han fick lära de första grunderna av det kinesiska språket. Och efter vidare förberedelser för sitt kall avreste han via New York till missionsfältet och landsteg i Macao den 4 sept. 1807.

Kina var vid denna tid isolerat, men portugiserna hade med vapenmakt besatt Macao. Staden var dock genom en mur tvärt över näset, som förenar den med fastlandet,

skild från Kina. Handelsförbindelserna mellan Kina och västerlandet gingo via det närbelägna Canton, dit Morrison snart begav sig. Där levde han en tid på kinesiskt sätt under trägna studier av språket, men de politiska förhållandena tvungo honom att 1808 återvända till Macao. Medel till sin existens fick Morrison genom att tjänstgöra som tolk åt Engelsk-Ostindiska kompaniet. År 1821 kunde han utgiva en kinesisk ordbok. Om evangeliets innehåll talade han i all stillhet enskilt med kineser. Offentligt framträdande var ännu ej möjligt. Men hans betydelse för missionen blev dock oskattbart stort genom hans bibelöversättning, av vilken Nya testamentet utkom 1814 och Gamla testamentet 1823.

Det var först fram emot mitten av 1800-talet, som det blev möjligt för den evangeliska missionen att tränga in i Kina. Genom föredraget i Nanking 1842 tvangs Kina att öppna 5 hamnar för världshandeln och överlåta Hongkong till England. I samband därmed måste Kina medgiva införsel av opium, en trafik, som för landet medfört ödesdigra följder. Och därför har Warneck rätt, när han skriver: »Kinas öppnande för Europa har från början kastat en mörk skugga även på den kristna missionen, som begagnade sig av detta öppnande för att få fast fot i landet. Vi hava här det mest eklatanta exempel på, huru den kommersiella och koloniala politiken både öppnar dörrarna för missionen och hindrar missionen.» I viss mån torde främlingshatet i Kina finna sin förklaring i detta fördrag, och för missionen har denna känsla hos befolkningen utgjort ett allvarligt hinder.

De 5 hamnstäder i Kina, som öppnats för utlänningar, voro Canton, Amoy, Foochow, Ningpo och Shanghai. Genom fördraget i Tientsin 1858, ratificerat den 24 okt. 1860, ökades antalet hamnplatser, där utlänningar fingo bosätta sig, till 22.

Efter 1843 påbörjades mission i Kina av amerikanska

presbyterianer och metodister, av sydstatsbaptisterna (1845) m. fl. denominationer. Den förste baptistmissionären i Kina var amerikanen J. L. Shuck, som 1836 utsändes av den för Amerikas baptister då gemensamma missionen. Men då norr och söder skilts år 1845, blev Shuck sydstatsbaptisternas missionär. Till medarbetare åt honom utsågos omedelbart I. J. Roberts, Samuel C. Clopton och George Percy och 1846 Francis C. Johnson. Shuck, som 1845 var på besök i Amerika, hade i sällskap en omvänd kines, Yong Seen Sang. Även denne antogs till missionär, och en kvinnoförening i Richmond, Va, åtog sig hans underhåll. Denna missionsgärning fullgjorde föreningen sedan troget i 35 år.

Sydstatsbaptisterna började verksamhet i Shanghai, Canton, Wuchow m. fl. orter och missionen slog djupa rötter trots de prövningar, som opiumkriget beredde den i Kina och inbördeskriget i Amerika.

År 1859 rustade sig de engelska baptisterna för att upptaga verksamhet i Kina. Omedelbart erhöllo de i H. Z. Kloekers och C. J. Hall missionärer, som redan kunde det kinesiska språket och voro förtrogna med arbetets svårigheter. Den förre, som var holländare till börden, hade tidigare tillhört sydstatsbaptisternas missionskår, och den senare hade varit i ett annat sällskaps tjänst i Kina. De platser, där de först öppnade verksamhet, voro Shanghai, Chefoo och Tsing Chow Foo. Deras missionärer hade en hård kamp, och några av dem nedbrötos i förtid av arbetets möda under dåliga sanitära förhållanden. Men med brittisk ihärdighet har missionssällskapet hållit ut och övervunnit svårigheterna, och bland dess missionärer finner man personer, vilkas namn intaga ett bemärkt rum i Kinas missionshistoria. Till dessa får särskilt Timothy Richard räknas, vilken med sin vidsynthet, mångsidiga begåvning och strålande energi gjorde en stor insats för att hjälpa de lidande och väcka de bildades uppmärksamhet på kristendomens värde.

I fredsfördraget i Tientsin 1858 mellan Kina å ena sidan samt England, Frankrike, Ryssland och U. S. A. å den andra bestämdes jämte annat, att de 4 fördragsmakternas undersåtar skulle äga rätt att resa även i det inre av landet. Men missionen var ännu så svag och hela antalet missionärer så ringa, att de nya möjligheterna till utvidgning av arbetet ej i början kunde utnyttjas. Guds redskap att föra missionen till det inre av Kina blev J. Hudson Taylor, vilken kommit ut som missionär 1853. På hans initiativ grundades år 1865 ett missionssällskap för evangelisering av de 11 provinser, som alldeles saknade missionsverksamhet, Kina Inlandsmissionen (China Inland Mission). Hudsons glödande nit, segervinnande tro och uthålliga bön blev en inspiration för missionen i Kina. Den åtrådda framryckningen skedde, och kristna i olika länder fingo en ny känsla av ansvar för Kinas millioner. Så blev fallet även i vårt land. Sveriges kristna ville även vara med och göra sin insats. Kinamissionen fick vänner, som gladdes åt morgongryningen i öster och inneslöto Kina och dess missionärer i sina böner.

III.

Missionsintresset växer

Baptisterna i Sverige hade, ehuru de utgjorde ett ringa antal, tidigt börjat intressera sig för den yttre missionen och redan 1856 genom Stockholms Missionsförening, som härför insamlade medel, sänt bidrag till Baselmissionen. Längre fram drog missionsarbetet i Birma uppmärksamhet till sig. Där hade Adoniram Judson utfört ett banbrytande arbete, som öppnade väg för de amerikanska baptisternas framgångsrika mission i landet. Då nu ett tillfälle yppade sig att få stödja den verksamhet genom infödda evangelister, som birmanen Moung Edwin ledde, togs detta som en vink av Herren, och medel för denna mission insamlades under några år. Moung Edwin gjorde även ett besök i Sverige, och den som skriver detta hörde ett föredrag av honom i Sundsvall.

Genom Erik Lund, som 1877 reste till Spanien, påbörjade de svenska baptisterna sin verksamhet i detta land, och trots de svårigheter, som okunnighet och fördomar där beredde honom och de missionärer, som senare inträdde i arbetet, fick den svenska baptistmissionen fäste i städerna Valencia och Barcelona m. fl. orter. Betydelsefullt var det onekligen, att missionärer från det protestantiska Sverige fingo giva den katolska befolkningen å några platser i

Spanien Kristi evangelium. Stor var också glädjen över missionsrapporterna från Spanien.

Men många medlemmar i de svenska baptistförsamlingarna ville likväl, att man skulle börja mission på något fält i den egentliga hednavärlden. Och man väntade initiativ i den riktningen av de mer inflytelserika ledarne. Från början hårt trängda hade baptistförsamlingarna fått stor tillökning i sitt medlemsantal genom väckelserna på 1870- och 1880-talen. Därmed hade de även fått en allt starkare känsla av sitt existensberättigande på ordets grund. Skulle man då icke av tacksamhet till Gud följa hans kallelse och giva hedningarna evangelium genom ordets förkunnelse.

Denna stämning av framåtanda präglar förhandlingarna vid några av samfundets konferenser på 1880-talet. Men man insåg därvid, att Baptistsamfundet skulle behöva en något fastare form för församlingarnas gemensamma verksamhet, innan det påtoge sig ansvaret för en egen mission bland hedningarna. Denna sak blev omsorgsfullt utredd. Och så kunde församlingarnas ombud vid konferensen i Stockholm 1889 fatta beslut om bildande av »Sällskapet Svenska Baptistmissionen» och antaga stadgar för denna organisation. Några talare önskade visserligen, att man ännu ett år skulle uppskjuta avgörandet, men bland dem som yrkade på omedelbart beslut befann sig jämte flera andra A. Drake, som sade: »Jag är ej emot att uppskjuta, om det behöves, men enligt ett gammalt ordspråk får man ej uppskjuta, när det är fara vid att uppskjuta. Och här är fara.» I ett anförande, som red. J. A. Borgström under diskussionen höll, gav han klart uttryck åt vad man avsåg att vinna genom den nya verksamhetsformen. I mötets protokoll refereras hans yttrande sålunda: »Förslaget avser att bringa ordning och enighet i vår gemensamma verksamhet. Det är ej fråga om något ingrepp i församlingarnas, distriktföreningarnas eller missionsföreningars enskilda rätt att var för sig verka, utan här är fråga om att kunna

nå sådana fält inom landet, som man eljest ej kan nå, och om att bättre kunna ordna den yttre missionen, så att ej enskilda personer skola som de tycka samla medel och styra om saken. Andra samfunds styrka i fråga om mission torde till stor del ligga i deras ändamålsenligare organisation.»

Förvaltningen av Sällskapets verksamhet uppdrogs nu åt olika kommittéer, som var för sig skulle arbeta självständigt. Rörande den yttre missionen heter det i de vid konferensen antagna stadgarna: »§ 11. Kommittén för missionen utom landet åligger att verka för Kristi rikes utbredande bland så väl namnkristna som hedniska folk. Fältet bestämmes av konferensen.»

Till ledamöter i kommittén valde denna konferens arkitekt J. A. Westerberg, pastor T. Truvé, boktryckare John Antonson samt köpmännen G. Börjesson och J. Schenlund, alla i Göteborg. I arbetsordningen, som kommittén erhöll, medtogs det redan i gång varande arbetet, varjämte bestämdes, att kommittén skulle »till nästa konferens söka förbereda upptagande av egen mission inom Kongodistriktet».

Emellertid avsade sig kommitteledamöterna uppdraget, varför konferenskommittén måste utse nya ledamöter och sålunda tillsätta en alldeles ny kommitté. Den valde då följande i Stockholm boende personer: »K. O. Broady, ordförande, Wilhelm Lindblom, sekreterare, Gustaf Palmquist, kassör, och P. G. Lagerson och J. Johansson.»

Pastor Wilhelm Lindblom innehade sekreterareuppdraget i kommittén till 1904, men de övriga ledamöterna ersattes snart av andra. Red. J. Byström valdes redan vid konferensen 1890 till ledamot av kommittén i stället för överste K. O. Broady.

I sin första berättelse säger kommittén beträffande utredningsuppdraget, att den gjort början därmed. Vidare heter det: »Men det är vår bön och vårt hopp till Gud,

att han snart skall leda det så, att även vi få räknas värdiga att sända evangelium kanske såväl till Kinas som Afrikas millioner. Vi äro ock fullt övertygade, att därigenom de största möjliga välsignelser skulle tillfalla oss själva, våra församlingar och hela vårt land!»

När man läser dessa rader, måste man komma ihåg, att en mäktig våg av missionsintresse gick fram bland de troende i vårt land i slutet av förra seklet. Därigenom uppstodo nya missionsinitiativ, som hastigt togo form i livskraftiga organisationer. Svenska Missionsförbundet bildades 1878. Det startade snart därefter mission i Kongo, och när Sällskapet Svenska Baptistmissionen bildades, stod förbundet i begrepp att sända missionärer till Kina.

Spontant framträdde därjämte en särskild Kinamission, då Erik Folke i början av 1887 for ut till Kina. Medel till hans underhåll började omedelbart inflyta, och sålunda uppstod »Svenska missionen i Kina». Helgelseförbundet, som bildades 1885, upptog också verksamhet i Kina. Dessa yttringar av missionsintresse jämte glädjen och entusiasmen, som var utmärkande för missionsfolket, påverkade givetvis även baptistförsamlingarna i vårt land.

År 1888 fick Sverige ett besök av den trosstarke missionären J. Hudson Taylor, stiftaren av Kina Inlands Missionen. I Stockholm, Uppsala, och andra städer höll han missionsföredrag, vilka riktade uppmärksamheten på Kina som ett lovande missionsfält. Han åtföljdes därvid av sin son, med. doktor Howard Taylor. På inbjudan besökte de båda gästerna Betelseminariet i Stockholm och talade till dess elevkår. I densamma funnos då några unga män, i vilkas hjärtan kärleken till Kina glödde. J. A. Rinell, som var en av dem, säger: »Taylors enkla och manande tal att söka giva detta stora och behövande land evangelium kunde icke annat än vinna genklang. Den eldige och för Kinamissionen länge varmt intresserade Carl Wingren inlade ock snart sin ansökan till kommittén för missionen

utom landet, som sorterade under det nyligen tillkomna Sällskapet Svenska Baptistmissionen, med begäran att få utgå som missionär till Kina.»

Herren hade nu lett allt så, att de nödvändiga betingelserna för påbörjande av mission i Kina voro för handen. Den bedjande och offrande församlingen, vilken som fordom församlingen i Antiokia ville utsända missionärer, fanns, administrationen var organiserad, fältet hade kommit inom synhåll och en ung man, som hört Herrens kallelse att gå dit, hade svarat: »Se, här är jag, sänd mig.» Nu måste något ske.

IV.

Den förste Kinamissionären antages

Som vår förste kinamissionär antog kommittén för missionen utom landet 1890 Karl Vingren. Han var född i Bälinge, Uppland, den 15 febr. 1865. Man kan betrakta honom som en Guds gåva till Svenska Baptistsamfundets mission. I sin ungdom hade han ägnat sig åt trädgårdsskötsel, men sedan han blivit omvänd till Gud, kallades han till predikoverksamhet, och åren 1887—1890 hade han studerat i Betelseminariet. Nu var han en man på 25 år, full av entusiasm för Kina och sitt kall. En varm våg av kärlek och sympati brusade mot honom i de kretsar, som särskilt intresserade sig för kinamissionen. Man väntade mycket av honom.

En talrikt besökt missionshögtid hölls i Betelkapellet, Stockholm, tisdagen den 23 sept. 1890. Denna leddes av pastor Wilhelm Lindblom och öppnades av honom med ett för stunden anpassat tal över Apg. 4: 12, vilket han avslöt med att säga: »Vi sända nu broder Vingren till Kina. Han är den första missionär, som vi hava förmånen utsända till hedningarna, men jag hoppas, att vi sedan allt framgent skola bliva i stånd att fortsätta verket där och att Herren snart skall sätta oss i stånd att ditsända flera.»

Efter ett anförande av red. J. Byström, berörande missionskommitténs ansvar för missionären, höll överste K. O.

Broady ett gripande invigningstal, ur vilket efter Vecko-Postens referat följande må återgivas:

»Min älskade broder, jag skattar dig lycklig, att du är kallad till detta verk. Jag anser min himmelske mästares kallelse så hög, så eftersträvansvärd, att det icke gives någon högre kallelse. Jag har varit i Herrens tjänst mellan 30 och 40 år, och jag har funnit denna kallelse så härlig, att om jag ägde tusen liv, ville jag giva dem alla i Herrens tjänst. De troende och döpta kristna i Sverige sända dig nu, broder, sedan du ytterligare någon tid i England fått bereda dig därför, som sin missionär till hedningarna. — —

Vi sända dig till hedningarna, därför att vi ömma för dem, men detta göra vi icke, därför att de framför de folk, som äga en modern kultur, sakna glädje. Nej, det är något annat, som gör, att vi ömma för dem. Det är att de sakna Gud och hans son Jesus Kristus. Den moderna kulturen och civilisationen föra med sig sorger och bekymmer, om vilka hedningarna icke hava något begrepp. Det är ej för att du skall bringa hedningarna en modern kultur vi sända dig, utan därför att du skall bringa dem kunskapen om Kristus, den kunskap, som gör människan lycklig för evigheten.

Ditt uppdrag, broder, är att söka upprätta trons lydnad ibland hedningar. Du har fått i uppdrag att predika för dem, på det att de genom sinnesändring och tro måtte komma till en levande kännedom om Kristus och lyftas till en levande förening med Gud. Detta är den kultur, den civilisation, du har att bringa dem. — —

Du har rika ämnen till uppmuntran, du har det löftet framför dig, att världen en gång skall läggas till Kristi fötter. Det är ju möjligt, att vi aldrig skola se dig mera på jorden och att ditt blod skall utgjutas på Kinas jord, men vi skola icke begråta dig; ty din mästare har gått före dig även i döden. Men skola vi återse dig, då vänta vi att se dig återkomma med rika välsignelser. Under alla omständigheter hoppas vi att en gång möta dig bland den jubilerande skaran i himlarna.»

Med bön och handpåläggning ägde därefter avskiljningen rum, och sedan uttalades med bibelord välsignelseönskningar till Vingren. Och bland dem som så önskade honom välgång kunna nämnas J. Byström, Johannes Palmqvist, A. Drake, J. O. Hammarberg, S. Svensson, Harald Waxberg, E. V. Sjöblom och birmamissionären Ola Hansson, som på sin resa till missionsfältet hade gjort en avstickare till Sverige. Slutligen fick Vingren ordet och yttrade därvid: »Det är ej först på senare tiden, som jag känt mig kallad att gå till hedningarna för att predika. I nio år har jag önskat och mången gång innerligt bedit Gud om att få bli hednamissionär. Ja, redan på den tiden, då jag ej ens visste, om det skulle bli mig beskärt att få predika Kristus i mitt hemland, kände jag denna längtan. När jag sett någon, som blivit avskild för missionskallet, har jag tänkt: ack, om det hade varit jag! Jag blickar nu glatt framåt till det land, dit jag skall resa, och jag är viss om, att Gud kallat mig att gå dit, och jag vet vad som där skall hända. Kristus skall vinna seger även bland hedningarna. Det är ej sagt, att jag skall få se så mycket därav, men det vet jag likaväl, att han skall segra. Kinas många millioner skola läggas till Jesu fötter, och då jag nu går ut för att deltaga i detta verk, så bedjen Gud mycket för mig och missionssaken. Och nu ett tack och farväl. Mötas vi ej mera här på jorden, må vi dock en gång mötas därovan.»

Dagen efter avskiljningen reste Vingren från Stockholm till Göteborg, varifrån han torsdagen den 25 sept. fortsatte färden i sällskap med missionär Erik Lund, som varit på besök i Sverige, till England, där Vingren genom fortsatta studier någon tid skulle vidare utbildas för sitt arbete i Kina.

Medan Vingren vistades i London, studerade han icke blott engelska språket utan även de sociala förhållandena och vad som gjordes för att i moraliskt och ekonomiskt

hänseende hjälpa de fattiga, som bebodde slumkvarteren. Säkerligen visste han, att han själv i Kina skulle möta andligt och timligt ruinerade människoskaror, vilka skulle söka bistånd hos honom.

I början av 1891 lämnade Vingren England, och nu gick färden ut till Kina, där han landsteg den 21 mars.

Nu hade dröm och längtan blivit verklighet för Vingren. Han omgavs av det folk, för vars evangelisering han efter sina krafter ville medverka. Här stod han som de svenska baptisternas förste missionär i Kina. Nu gällde det att gripa sig an med den stora uppgiften. »Det ansvar», säger J. A. Rinell, »som härmed lades på den unge Vingren, var utomordentligt stort. Kina var på den tiden ogästvänligt mot utlänningar, landet oerhört stort, språkdialekterna många, ingen bestämd plats hade han, dit han kunde fara, ingen bekant att rådfråga och intet missionssällskap, varmed han kunde associera sig. *Var* och *hur* skulle han få ett lämpligt missionsfält för det samfund han företrädde? Här gällde det att följa molnstoden, att lita på Gud.»

Det år Vingren anlände till Kina räkna vi som början av vår mission i detta land. Men innan missionären kunde utse fält och börja predika, måste han lära sig språket. För detta ändamål begav han sig till Kina Inlandsmissionens språkinstitut i Gan-king, vilket han genomgick.

V.

Medarbetare och missionsfält

När Vingren genomgått språkinstitutet, företog han under 1892 resor i syfte att utforska, var han för vår mission kunde finna ett lämpligt missionsfält. Han såg sig om i provinserna Nan-hwoe, Kiang-si och She-kiang. Men han fann i dem ingen plats, som han kunde bestämma sig för. Avgörandet måste dock snart träffas, ty den 24 mars anlände J. E. Lindberg, de svenska baptisternas andre kinamissionär, till Shanghai. Vingren mötte honom där och »förvandlade» honom till kines. Vingren hade själv anlagt kinesisk dräkt, rakat sitt huvud, skaffat sig hårpiska och åt ris med pinnar. Anledningen därtill angiver han i ett uttalande vara, att »det lönar sig». Det gick lättare att träffa uppgörelser med kineserna för en utlänning om han bar hårpiska. Men våra missionärer funno det snart vara bäst att i möjligaste mån behålla sitt hemlands kläder och seder.

När Vingren icke kunde finna någon plats för en missionsstation inom de förutnämnda provinserna, hade han begivit sig till provinsen Shantung, i vars nordöstra del sydstatsbaptisterna i Amerika arbetade. Dessa ville gärna ha honom till granne på fältet. Och slutligen leddes han nu av molnstoden till en stad, om vilken han, sedan han sett sig om, kunde skriva: »Efter att ha besett staden känner

jag mig förvissad om, att här är just rätta platsen för Svenska Baptistmissionen.» Stadens namn var Kiaochow (senare ändrat till Kiaohsien).

Platsen nämnes första gången i Vingrens dagboksanteckningar den 25 okt. 1892. Då skrev han: »Lämnade Laian och styrde kosan mot väster. Hade hört om en stad, Kiaochow, där det icke fanns någon missionär. Fick sällskap med en åsnedrivare, som var på väg dit med en packning papper och rökelse för avgudatjänsten.»

Den 27 okt. skrev han i sin dagbok: »Anlände till Kiaochow och kom in på gården till ett härbärge. Det blev en sådan folkskockning, att värden blev alldeles förskräckt. Jag var för trött att tala, men satte mig, så att de kunde få titta på mig, och somliga stodo och stirrade på mig ett par timmars tid. Jag blev till sist driven därifrån, och det såg ut, som jag icke skulle få tak över huvudet, men fick till sist komma in, och här är jag nu i den eländigaste boning, en mänsklig varelse kan ha.»

När Vingren den 7 nov. återvände från Kiaochow till Pingtu, hade han av en mäklare fått löfte, att denne skulle skaffa honom ett hus. Med en känsla av stor tillfredsställelse har han säkerligen nämnda dag i dagboken skrivit: »Ett stort nytt fält, där det icke är konkurrens med något annat sällskap och dock tillräckligt nära våra amerikanska trossyskon för att kunna få deras hjälp och stöd.»

Den 25 jan. 1893 kom Vingren åter till Kiaochow. Efter tålamodsprövande underhandlingar nådde han nu sitt närmaste syfte. Han lyckades få hyra ett hus. Den 27 jan. skrev han i dagboken: »I dag är det bitande kallt, min bädd är frusen och väggarna äro vita av rimfrost, men jag skall försöka stanna, ty nu börjar det arta sig, som om det skulle lyckas att få hyra ett hus. — Detta är min lyckligaste dag i Kina. Ett hus är förhyrt. Lovad vare Gud! En station är öppnad för Svenska Baptistmissionen. Vi ha vår egen stad i Mittens rike.»

I mars 1893 inflyttade Vingren och Lindberg i detta hus. Det innehöll tre rum, och dessa lokaliteter inreddes nu till predikolokal, bostad åt missionärerna och kök. Den 16 mars invigdes missionsstationen, och så började arbetet bland stadens och traktens invånare.

Att Vingren gjorde ett gott val, då han skaffade vår mission fast fot i Kiaochow, har utvecklingen till fullo bevisat. Här funnos förutsättningar för ett framgångsfullt missionsarbete. Här vitnade fälten till skörd.

Om Kiaochow och den närmast liggande trakten skriver J. A. Rinell: »Den stad, dit Vingren sålunda blev ledd för att upptaga som missionens första huvudstation, heter Kiaochow. Den ligger å Shantung-udden omkring 300 km. sydväst om Chefoo och 70 km. väster om Tsingtao. Själva stadens folkmängd beräknades till 50,000, och lantdistriktet med samma namn är översållat med icke mindre än 1,282 byar, vilkas folkmängd vid den tiden uppskattades till 365,576 personer. Utom detta område lågo städerna Kaomi i väster, Chucheng i sydväst och Ih-chao m. fl. städer utan missionsverksamhet. Utvecklingsmöjligheterna voro sålunda stora. 'Pastoratet' omfattade miljontals själar.»

Förbindelserna, som Kiaochow då hade med hamnplatser vid kusten, voro långt ifrån tillfredsställande. Till närmaste hamnstad, Chefoo, var det sex dagsresor. Men då Tyskland 1897 fick övertaga Tsingtao och där anlägga hamn och senare bygga järnvägslinien Tsingtao—Tsinanfu, som löper via Kiaochow och Kaomi, förbättrades med ens läget.

Strapatserna i Kina togo emellertid hårt på Vingrens krafter. Och snart visade det sig vara nödvändigt, att han för sin hälsas vårdande finge resa hem. Om än det var en svår missräkning för honom själv att så snart nödgas avbryta arbetet, hade han dock gjort missionen värdefulla tjänster. I dec. 1893 anträdde han hemresan.

Under 1893 hade emellertid kommittén för missionen

utom landet antagit tre nya missionärer för Kina, nämligen J. A. Rinell och fru Hedvig Rinell samt fröken Anna Holtz, som sedan blev fru Lindberg. De hade 1893 rest till England för att där idka språkstudier, och på sin hemresa träffade Vingren dem i London. Dessa nya krafter för vårt missionsfält anlände till Shanghai den 12 april 1894.

Om huru missionärerna tillbragte sommaren och hösten låta vi som avslutning på detta kapitel J. A. Rinell berätta. Han säger: »Lindberg jämte hans från Shanghai anlända kolleger tillbringade sommaren (1894) hos de amerikanska trosfränderna i Tengchwfu. På hösten samma år fortsattes dock färden mot det egna missionsfältet, dock så, att fröken Holtz och fru Rinell med hennes lilla tre månaders gamla son stannade en tid å missionsstationen i Pingtu, under det att männen reste i förväg till Kiaochow för att ställa huset något i ordning. Efter ytterligare en månads dröjsmål bosatte sig hela den Rinellska familjen i K. Det var den 28 september 1894. Tiden användes därefter flitigt för språkstudier, under det att Lindberg vid sidan av dessa även predikade åtskilligt.»

VI.

Grundläggande arbete och församlingsbildande i Kiaochow

Från hösten 1894 hade vår mission tre missionärer i arbete i Kiaochow — fröken Holtz var kvar i Pingtu — och de sökte nu komma i förbindelse med folket och förkunna evangelium om Kristus. Männen predikade i sitt lilla kapell i staden, besökte byarna inom distriktet, gjorde husbesök och spridde religiösa traktater och skrifter, biblar och bibeldelar. Från Brittiska Bibelsällskapet och andra organisationer, som bevakade denna sida av missionsarbetet, erhöllo de behövlig litteratur. I arbetet hade de även god hjälp av Lindbergs kock, Suen Woe-uh, en gammal kristen och baptist, som t. o. m. besökt Amerika. Fru Rinell och längre fram fru Lindberg deltogo också i arbetet och följde ibland med på byresorna. Det var deras särskilda uppgift att tala med och inbjuda kineskvinnorna till möten.

Under det missionärerna stodo inför starten på missionsfältet, sökte Vingren, som nu vistades i Sverige, här stärka missionsintresset. Men han rent av förbluffade missionskommittén med sina krav. Om ej minst tio arbetare omedelbart kunde anställas, vore det bäst att gå samman med amerikanarne. Det var hans mening. Sekreteraren, pastor Wilhelm Lindblom, säger i brev till Lindberg av den 18

maj 1894: »Detta är för oss helt enkelt omöjligt. Vi hade hoppats att kunna utföra arbetet med 6 personer att börja med. Nu äro ni dock blott 4.» I brev av den 19 okt. samma år, då krig mellan Japan och Kina utbrutit, skriver han: »Missionen och Kristi rike skall överleva detta krig. Underbara rörelser pågå, och Herren bereder framgång för sin rikssak. Ehuru jag förstår, att br. Vingren själv skriver och detta icke så sällan, kan jag dock nu hälsa från honom. Jag har varit upp till Sundsvall, och där sammanträffade jag med honom. Vi ålade honom bestämt att vila sig, under hela sommaren, och vad han behövde för sitt upehälle har han haft; men det är icke lätt att få Vingren att vara stilla. Vi ansågo, att han icke blott behövde hälsa utan också samla nya krafter. Nu när jag träffade honom, var han långt ifrån stark. Han reser nu omkring och håller missionsföredrag och ibland särskilda föreläsningar om Kina. Emellertid skall han väl resa i vinter och jag antar till nästa konferens. Han hinner icke på kortare tid. Sedan få vi se, huru allt gestaltar sig.»

För missionärerna i Kiaochow innebar dock kriget, att de måste för en tid avbryta sitt arbete, emedan fronten flyttades till Shantung. De lämnade då staden den 2 febr. 1895 och begåvo sig till kusten. Den amerikanske konsuln i Chefoo sände ett krigsfartyg till Sansan-sadle för att avhämta sitt lands medborgare. Våra missionärer fingo då via Pingtu medfölja fartyget till Chefoo.

När nu J. E. Lindberg och hans trolovade, fröken Anna Holtz, sammanträffade i Pingtu, ingingo de där äktenskap, och fortsättningen av färden blev deras bröllopsresa.

Omsorgen om den egendom, som tidigare förvärvats i Kiaochow, föranledde dock männen att snart återvända dit. Men deras fruar och Rinells son Egron stannade någon tid i Chefoo.

Missionärernas bostadsförhållanden i Kina voro vid denna tid ganska otillfredsställande. Lindberg hade visserligen inköpt hus för missionens räkning och nödtorftigt inrett dem. Men de voro bräckliga byggnadsverk. Vilka upplevelser det gav anledning till framgår av följande rapporter från missionärerna. Rinell skriver den 19 aug. 1895 efter ett våldsamt regn: »Vattnet står så högt på gatan, att man skulle nästan kunna ro med båt vart som helst i staden. I går natt nedrasade alla murar runt omkring vår gård. Det var under den regniga och kolsvarta natten mindre angenämt att ligga och höra på detta förstörelseverk och med skälvande lemmar vänta att möjligen själv finna sin grav under ruinerna.»

Det var med känslor av tacksamhet som Rinells följande år fingo taga i besittning »ett ordentligt byggt och inrett hus».

Men ej långt därefter fingo Lindbergs vara med om ett likartat äventyr, därvid icke blott deras bostad utan även kapellet skadades. Vi låta Rinell berätta om skadegörelsen på grund av ihållande regn natten mellan den 28 och 29 juli 1896. Han skriver: »Vattnet steg oroväckande högt. Som vårt nuvarande hus ligger högt, besvärades vi icke av vattnet, men mellan vårt hem och vännerna Lindbergs hus (omkring 1 km.) fanns det knappast ett enda hus, där vattnet icke hade anställt större eller mindre förödelser. Det hade på flera ställen gått upp ända till 4—6 fot över gatorna. Hos L:s hade det ock varit inne i rummen. I kapellet, där vattenståndet var mer än en fot högt, hade en av de inre väggarne störtat ned. Vid fallet hade den krossat bordet, slagit benen av ett par stolar och ramponerat orgeln. Runt omkring i staden voro hundratals, för att icke säga tusentals hus nedfallna. Flera människor hade ock drunknat eller blivit ihjälslagna.»

Så snart fruarna Rinell och Lindberg 1895 kommit till Kiaochow från Chefoo, där vi lämnade dem, började de att arbeta bland kvinnor och barn. Båda hade i Sverige varit lärarinnor och ägde undervisningsvana, och de kände sig

liksom sina män som missionärer. Också fick redan från början deras arbete stor betydelse för missionen. Rinell skriver följande om deras arbete: »De kvinnliga missionärerna sökte ock så tidigt som möjligt att förmå kvinnor och barn att komma till missionsstationen, där särskilda barn- och kvinnomöten anordnades. Likaså inbjödos de till gudstjänsterna i kapellet. Men där måste kvinnorna antingen sitta i ett annat rum än männen, eller ock måste det gemensamma rummet vara avbalkat, så att de båda könen voro fullt isolerade från varandra. Det först byggda kapellet i Kiaochow byggdes därför i vinkelform, varigenom den åsyftade isoleringen uppstod. Det nuvarande kapellet å nämnda plats saknar däremot avskrankningens skiljemur, männen sitta endast å ena sidan i kyrkan och kvinnorna å den andra. Kapellen i Chucheng, Kaomi och Wangtai äro dock fortfarande vinkel-byggnader. Nutidens Kina kräver dock icke denna anordning.»

Missionskommittén i Stockholm undrade, huru det skulle gå för missionärerna under denna bekymmersamma tid. Sekreteraren begärde i sina brev upplysning om litet av varje. Men framför allt ville han veta, om någon kines öppnat sitt hjärta för sanningen och ville taga emot Jesus som sin frälsare. Efter konferensen år 1895 skrev han: »Av vår konferens, som hölls i Östersund, fick jag såsom sekreterare i uppdrag att till våra arbetare på alla fält uttrycka konferensens hjärtliga och broderliga hälsning med uttryck av sympati och sant och innerligt deltagande. Vi bedja icke blott, att ni må få leva och bli bevarade utan också bli lyckosamma i arbetet. Kärt skulle det vara för oss höra, om någon kines — man, kvinna eller barn — synes på allvar omfatta Jesus Kristus såsom sin enda tillflykt.»

I sinom tid skulle i detta hänseende glädjande nyheter komma från missionärerna i Kiaochow. Men det dröjde ännu några år. År av träget arbete och uthållig bön. Till 1898 voro missionärerna ensamma i arbetet. Men genom

tillmötesgående av den amerikanska baptistmissionen erhöllo de då en god medarbetare i kinesen Leo Weu-tóng. I början av 1899 kunde en dopklass hållas. Och så inhöstades den 30 april detta år förstlingsskörden. Den bestod av fyra kineser, som döptes av J. E. Lindberg. Efter dopet firades Herrens nattvard, därvid J. A. Rinell tjänade. Nästa dopförrättning ägde rum den 5 nov. samma år, då tvenne unga män, anställda vid postkontoret i Kiaochow, genom dopet iklädde sig Kristus.

Denna dag var även i en annan mening en glädjedag för missionärerna. Församlingen fick hälsa två nya missionärer, John H. Swordson och fru Hilda Swordson, välkomna till fältet. Tidigare hade dessa varit anställda i den s. k. Simpsonska missionen. Båda hade de 1892, då missionär Franson sökte vinna unga krafter för Kina, gripits av den mäktiga appellen, anmält sig som kandidater och blivit utsända. Ett par år därefter hade de ingått äktenskap i Kina. Genom underhandlingar mellan missionärerna och kommittén i Stockholm hade de nu antagits att tjäna vår mission.

Ja, nu såg det riktigt lovande ut. År 1900 startades också en gosskola. Men antalet elever var endast fem. Till lärare hade kinesen Wang-tsin-hoa förvärvats, en man, som tidigare förestått kinesiska byskolor. Fru Rinell skötte religionsundervisningen, och fru Swordson undervisade i sång. I övrigt stodo allestädes på fältet dörrar öppna för våra missionärer. Och missionärerna sökte utnyttja de tillfällen, som erbjödos.

VII.

Boxareuppproret

År 1900 blev ett märkesår i Kinas missionshistoria. Främlingshatet, som kineserna lade i dagen inför utlänningarna, kom då till utbrott i det s. k. boxareuppproret. Rörelsen vände sig mot utlänningarna i deras egenskap av främlingar, och dess våldshandlingar riktades utan urskillning mot män, kvinnor och barn. Boxarne brände och skövlade utländsk egendom och utförde sina våldsdåd med bestialisk grymhet. Därvid dödades ett stort antal européer och amerikaner.

Bland offren för boxarnas mordorgier befunno sig ett betydande antal missionärer. Dessutom fingo icke så få kinesiska kristna utstå förföljelse för sin tro och sin förbindelse med utlänningarna. Och några av dem fingo martyrkronan. Ett stort antal svenska missionärer måste fly och några tiotal dödades. De flesta av dessa tillhörde Helgelseförbundet och den Amerikanska alliansmissionen.

Boxarerörelsen inspirerades till sina dåd av själva kejsarhuset. Därom skrev på sin tid dåvarande missionären, sedan missionsdirektorn Erik Folke: »En dag kommer från kejsaren i Peking ett så lydande telegram: 'Döda utlänningarna! Döda dem även om de draga sig tillbaka.' Telegrammet undertecknades av provinsens guvernör och sändes till domaren på vår plats med påskrift, att det måste

ögonblickligen åtlydas. Vi sitta i ro på vår station och veta ingenting, då bud kommer från domaren, att han önskar tala med oss. Då vi infinna oss hos honom, märka vi genast, att något inträffat. Han genomgår icke det vanliga ceremonielet för artighetsbetygelser utan kastar sig genast in på själva ämnet, för vilket han kallat oss, och säger: 'Ni måste resa i morgon!' Vi stå där förvånade, och det dröjer en god stund, innan vi fatta vad som är å färde. Men då vi fått det klart för oss, finna vi, att dessa ämbetsmän, om vilka vi undrat, vad de egentligen tänkt om evangelium, satt sitt eget och sina familjers liv, satt sin egen framtid, ja *allt* på spel *för att rädda oss!* Vi finna, att de våga trotsa sina överordnade, ja, själva den kejserliga regeringen, därför att deras samvete sade dem, att det var orätt att döda missionärerna.»

Trots att boxarna gynnades av det kinesiska hovet, djärvdes ämbetsmän även på andra orter göra vad de kunde för att skydda missionärerna. En man av detta sinne var *Yuan She Kai,* provinsguvernören i Shantung, där Kiaochow är beläget. Även han varnade i tid, rådde missionärerna att begiva sig till kusten och gav eskort på färden. Därjämte tog sig amerikanske konsuln i Chefoo, Mr. J. Fowler, an missionärerna på ett berömvärt sätt. Han anskaffade på egen risk fyra gånger japanska fartyg att vid lämpliga hamnar avhämta flyktingarna.

Men boxarna drogo likväl härjande fram även i Shantung. I Weihsien brände de den presbyterianska missionsstationen och tre av missionärerna, som dröjde längst kvar där, voro nära att mista sina liv. Som en löpeld spred sig ryktet därom till det ej så långt avlägsna Kiaochow. »Enligt kinesernas rapport», säger en berättare, »voro boxarne redan på väg till Tsingtau för att köra tyskarne, som där hade ett rätt starkt militäriskt fäste, i sjön. Vägen skulle tagas förbi Kiaochow stad. Detta rykte lät icke alls osannolikt och var dessutom ingalunda nytt, om man undan-

tager tiden, som dittills varit obestämd. En annan bekräftelse på dess sannolika trovärdighet var att ryktet därjämte förmälde, att järnvägsbyggnaderna i *Kaomi*, två och en halv svensk mil från *Kiaochow*, även blevo förstörda strax efter branden i *Weihsien*.

Av allt att döma måste turen sålunda vara nära *Kiaochow* stad, där utom tyska järnvägsbyggare även Svenska Baptistmissionens samtliga kinamissionärer — tre familjer — voro bosatta. Dessa såväl som de amerikanska baptistmissionärerna i Pingtu (6 sv. mil från K.) insågo därför ganska lätt, att det klokaste de kunde göra var att packa och resa. Men det måste ske fort.»

Redan samma dag reste Swordson, missionärernas fruar och barn en svensk mil ned till en hamnplats vid kanalen, där de fingo taga in i det tysk-kinesiska tullhuset. Rinell och Lindberg stannade i Kiaochow över natten, packade ihop det nödvändigaste och foro följande morgon till kanalen. De fingo då till sin förskräckelse veta, att kineser under natten försökt antända tullhuset. Men elden upptäcktes snart och släcktes. Följande natt höllo tyska tjänstemän och våra missionärer växelvis vakt kring huset. Sedan foro våra missionärsfamiljer till Tsingtao, där de med stor vänlighet mottogos och härbergerades av tyska missionärer, tillhörande Berliner Missionen.

Familjerna Rinell och Swordson stannade i Tsingtao, tills faran var över och de kunde återvända. Men då J. E. Lindberg varit i Kina så länge, att han kunde anses berättigad till att få resa hem, fick han med hemledningens gillande nu taga sin fritid. Han avreste med familj från Tsingtao den 2 augusti 1900. Och strax därefter kunde de båda andra familjerna återvända till Kiaochow.

Under den tid boxarne rasade i Shantung, plundrade de och brände missionsegendom på några orter. På en plats, där mandarinen gjorde motstånd mot dem, blev denne inspärrad i ett eländigt lerhus, tills han bad om nåd och

lovade att ej hindra »patrioterna». Provinsguvernören fick dock slutligen makt över oroselementen. Och därtill medverkade i Kiaochow och på en del andra platser tyskarna.

När missionärerna Rinell och Swordson återkommo till Kiaochow, funno de till sin glädje missionens egendom skonad, och de infödda kristna hade hållit provet. För dem var missionärernas återkomst en stor uppmuntran. Nu kom också en för missionsarbetet lika glädjande som minnesrik tid. För många kineser hade det med ens blivit klart, att missionärerna voro deras vänner. De ville höra deras förkunnelse och tävlade med varandra i att visa missionärerna aktning och vänlighet. Det var en blomstringstid, om vilken J. A. Rinell skrivit:

»Folk gick långa vägar — stundom 30 à 40 km. — för att få vara med på de andliga sammankomsterna. Det gamla kapellet kunde icke på långt när rymma alla som ville höra. Ett nytt kapell uppfördes sålunda. Större delen av omkostnaderna därför bestreds av kineserna. Nya fält för verksamheten öppnade sig på landsbygden, och flera hus måste inredas där som gudstjänstlokaler. Missionärerna hedrades av befolkningen med 'Godemans-skyltar' och allt tedde sig lovande. I verksamheten biträddes missionärerna av en viss Giang från Pingtu. Han var en nitisk, gudfruktig och förtroendeingivande broder. Församlingen fick det året (1901) döpa icke mindre än 41 personer.»

Glädjen över att missionärerna undgått den hotande faran, kom även till uttryck här hemma, så snart de lugnande underrättelserna ingått. I Kommitténs för missionen utom landet årsberättelse för 1901 ljuder en lovsångston. De hotande moln, som ingåvo stor fruktan, säges det, förde ej med sig »åska, storm och hagelbyar». De förvandlades, heter det, »till sköna regnmoln, som utgjöto sitt milda och välsignelsebringande innehåll. Enligt många meddelanden under det sist förflutna året har stor vänskap bevisats våra bröder och systrar därute av kineserna».

VIII.

Fältet utvidgas

»Men Guds ord hade framgång och utbredde sig.» Så skriver Lukas i Apg. 12: 24 om det som skedde i Jerusalem med omnejd, då missionsarbetet började. Trots fiendskap, förföljelse och blodsdomar utbredde sig Guds ord. Från Kiaochow utgick det glada budskapet till närliggande städer och byar. Till en av dessa platser, köpingen Wangtai, hade missionärerna gjort resor före boxareupprorets utbrott. Det var endast 25 km. dit. Köpingen har omkring 10,000 invånare. Det första besöket där gjordes av J. E. Lindberg. Intrycken blevo därvid sådana, att han beslöt att fara dit igen. Även J. A. Rinell gjorde honom sällskap dit ibland. Vid ett besök där, då marknad hölls, kunde de ej erhålla annan liggplats för natten än »ett hörn på jordgolvet i det smutsiga härberget». Men då det blev känt, inbjödos de följande dag av köpingens högste styresman och en köpman att flytta över till — rådstugan. Visserligen var det rum, som de erhöllo, uppfyllt med rök från de älskvärda herrarnas opiumpipor, men förändringen till det bättre var ändå anmärkningsvärd. Om dagarna voro missionärerna ute på marknadsplatsen och sålde böcker till folket.

Genom de båda välgörarnes inflytande fingo missionärerna »på fördelaktiga villkor hyra flygelbyggnaden till

Barmhärtighetens gudinnas tempel». Bostadsfrågan vid deras besök i Wangtai var i och med detta ordnad för den närmaste framtiden. Fruarna Rinell och Lindberg gjorde sedan sällskap dit med sina män, och de inbjödo därvid kvinnor till möten för dem. Arbetet i Wangtai kröntes med framgång, och den 16 maj 1909 bildades där en församling av 32 medlemmar. J. A. Rinell var i början dess föreståndare.

Byn Po ligger 35 km. från Kiaochow. Med denna ort, som har 6,000 invånare, kom missionen i förbindelse år 1900. Om huru det tillgick och om vad senare skedde låta vi J. A. Rinell berätta. Han säger:

»Någon dag under den senare delen av det så sorgligt beryktade boxareåret 1900 kom en närmare 40-årig välklädd kines till missionsstationen i Kiaochow. Hans hem låg 35 km. sydväst från staden. Hans föräldrar, som ännu levde, voro enkelt men hyggligt bondfolk. Själv var han äldste sonen i hemmet. I hopp om att kunna förtjäna pengar hade han rest till Peking två gånger och till Mandschuriet tre gånger. Men han hade otur, ty han kom alltid tillbaka fattigare, än han reste. Och en sak, som var ännu värre, han hade ådragit sig en livsfarlig sjukdom, en svår lungblödning, som vid (vissa) tillfällen plågade honom mycket. Framtiden tedde sig mörk. Och detta mörker blev ännu svartare genom ett vaknat samvete. Det sade honom nämligen, att icke ens döden var slutet på en hednings lidande. Han bävade inför denna tanke. Vännerna kunde icke hjälpa honom. Han gick därför till missionsstationen i hopp om att få vägledning.

Ljuset från ovan silade sig så småningom in i det mörka hjärtat. Efter sedvanlig bekännelse om sin överlåtelse åt Gud och tro på Herren Jesus Kristus döptes han och upptogs som medlem i den lilla församlingen i Kiaochow. Det var år 1901.

Från denna tid avstod han från sina långa resor till den

'yttre världen'. Han slog sig i stället ned i sin fäderneby. Där öppnade han en liten bankrörelse. Lyckans hjul vände sig till hans fördel. Hälsan, om än svag och vacklande, förbättrades. Banken utvecklade sig till en inkomstbringande affär. Allt gick honom väl i händer. Men dessa omständigheter satte han alltid i förbindelse med den Guds nåd, som genom Jesus Kristus var honom vederfaren. Och denna Guds nåd ville han — trots brister och ofullkomligheter, som i övrigt vidlådde honom — göra känd även för andra. Särskilt ömmade han för sin egen hembygd. Och samma år, som han blev döpt, inköpte han i samråd med missionärerna ett hus, som förut varit en krog, och ombyggde det till ett kapell. Detta hus har alltsedan, nu betydligt utvidgat, tjänat som platsens kyrka. Här predikade han ofta själv, och många andra, missionärer och infödda evangelister, ha där vittnat om frälsningen i och genom Jesus Kristus.»

I Po kommo missionärerna i beröring med mycket folk, särskilt vid marknaderna, då tiotusentals personer begåvo sig dit från olika håll. Men det var i början som att så bland törnen. Men något av säden föll dock i god jord och bar frukt. Men först år 1923 hade medlemsantalet så ökats, att man kunde få till stånd en församling där.

Om arbetet under senare delen av 1901 säger Rinell i ett brev, som är infört i Wecko-Posten den 6 mars 1902: »Ett litet steg i riktning att utbilda egna medhjälpare har ock tagits, i det att fyra bröder fått deltaga i en i Pingtu anordnad bibelkurs, där den gamle och erfarne d:r Hartwell från Tengchowfu haft en sådan. Av närslutna räkenskaper synes, att vi tillåtit oss taga några kronor av missionskassan för att hjälpa dessa bröder. Vi äro dock övertygade, att den tjänst missionen kommer att få av dem — för att icke tala om vad de redan gjort — rikligen skall återgälda denna lilla utgift.» Vidare talar han om, att Swordson är ute på landet och leder en bibelkurs med där boende

medlemmar. Sedan fortsätter han: »Arbetet bland kvinnorna har i huvudsak fortgått som vanligt. Vi ha haft glädjen att se kvinnornas antal mångdubblas i kapellet vid de allmänna mötena. Våra kvinnliga arbetare ha ock fortsatt med husbesök och kvinnomöten som förr. Ordet har icke heller förfelat sitt mål med dessa. Evangelii inneboende kraft har öppnat hjärtat och i flera fall även bindlarna på deras förkrympta fötter. Sju kvinnor ha blivit döpta och några flera stå villiga att taga samma steg. — Skolarbetet har fortgått utan uppehåll. Några av de först inskrivna tröttnade visserligen, men deras platser ha blivit fyllda med andra. Religionsundervisningen har även i år bestritts av min hustru. Hon har därjämte söndagligen undervisat en söndagsskolklass i kapellet. Denna hade sin julfest efter tämligen svenskt mönster förliden juldagskväll. Utom andra uppmuntringar fingo barnen var sitt N. T. som belöning. Detta var den första söndagsskolfest i Kiaochow. Men den syntes icke desto mindre göra ett gott intryck både på barn och äldre. — På tal om vardagsskolan framgår det av räkningen, att en viss summa utbetalts till bröd för skolbarnens middagar. Som vi hava flera barn ifrån landet, kunna de ej gå hem på middagarna. De flesta äro ock fattiga och ha följaktligen ingen matsäck att taga med sig. Det visade sig därför redan i fjol nödvändigt att giva dem ett litet bröd var som 'mellanmål'. Förlidet år betalade Swordsons och vi det av egna medel, men i år ha vi ansett oss oförmögna att göra det och ha följaktligen satt det på missionens utgiftskonto.»

Och Rinell avslutar sitt brev med följande uttryck för sin inre stämning inför det förhoppningsfulla läget: »Efter åska kommer solsken. Vi visste detta litet var t. o. m. mitt under förra årets blodsutgjutelser, men det var knappast någon av oss, som då vågade tro, att solen skulle lysa fram så snart. Men Gud gör ofta mer, än vad vi våga bedja eller tänka. Nu då vi emellertid sluta att skriva årtalet

1901, förefaller mig missionens framtidsutsikter här ljusare än något föregående år. Jag skall dock icke yttra mig om framtiden. Den står i Guds hand. Vi äro ock nöjda att anförtro oss själva och framtiden med alla dess angelägenheter åt Gud, vetande att han skall leda allt till det bästa.»

Den 21 jan. 1902 fattade kommittén för missionen utom landet beslut om att i mars utsända familjen J. E. Lindberg, som varit hemma sedan 1900, till Kina. Den långa färden anträddes, och resenärerna anlände lyckligt och väl till Kiaochow den 10 maj. Men därförinnan hade familjen Swordson lämnat fältet, så att den i juni 1902 hunnit till Stockholm. Några veckor voro sålunda makarna Rinell ensamma ute på fältet, och då drabbades missionen och familjen av den prövningen, att J. A. Rinell en tid låg sjuk i nässelfeber. Men även detta buro de med tålamod.

År 1902 medförde svåra lidanden för invånarna i Kiaochow. Först kom en översvämning, som vållade stora skador, och därefter följde en koleraepidemi, genom vilken tusentals personer rycktes bort. Märkligt nog skonades därvid icke blott missionärerna utan även de infödda kristnas liv och egendom. Blott det hus, vari Lindbergs bodde, hade skadats.

Nödvändigheten att utvidga arbetet behjärtades varmt av kommittén i Stockholm. Och den tog ett steg i denna riktning, då vid dess sammanträde den 15 sept. 1903 pastor David Edén och fru Maria Edén kallades att träda i missionens tjänst och utresa till Kina. Den 29 i samma månad blevo de vid ett möte i Betelkapellet, Stockholm, avskilda för missionärskallet, och i sällskap med makarna Swordson avreste de strax därefter till Kina.

Samma år mognade inom kommittén i Stockholm tanken, att en ny huvudstation skulle öppnas, när Swordson med fru återkommit till fältet. Valet föll därvid på Chucheng som den lämpligaste orten, och åt J. E. Lindberg gavs uppdraget att bliva den nya stationens ledare.

IX.

Chucheng blir huvudstation

Det brev, adresserat till J. A. Rinell, varigenom missionärerna bemyndigades att anlägga en ny huvudstation, är daterat den 24 mars 1903. Sekreteraren, pastor Wilhelm Lindblom, säger däri, att missionärerna »med de arbetskrafter, som detta år stå till Buds», skulle få upptaga verksamheten i Chucheng, så snart de själva ansågo det möjligt. Han berör i brevet, att E. V. Sjöblom i Kongo den 20 jan. samma år hade hemkallats till Gud. Och sedan han omnämnt, att tidningarna alltfort tala om »kinesernas hat mot utlänningarna», uttrycker han sin glädje över, att missionärerna behålla sin trosfrimodighet samt äga hälsa och krafter. Löftet, att de skulle på detta sätt få vidga gränserna, väckte stor glädje.

Chucheng, som är beläget 70 km. från Kiaochow, räknar omkring 40,000 invånare. Staden ligger i ett folkrikt distrikt med närmare 2,000 större och mindre byar. Distriktets invånarantal angavs nyligen till 723,278. I denna del av Shantung ägnar sig befolkningen huvudsakligen åt lantbruk. De sociala motsatserna äro dock stora mellan de förmögna godsägarna och de fattiga arrendatorerna. Därför ha sociala strider och revolutionära upprorsrörelser ofta förekommit i denna trakt.

Ansatser till missionsarbete hade i Chucheng tidigare

gjorts av en presbyteriansk mission och därefter av Berlinermissionen, sedan tyskarna besatt och arrenderat Tsingtao. En missionärsfamilj, tillhörande denna mission, hade blivit ditsänd, men blev snart återkallad.

När nu Lindberg fick ansvaret att börja arbetet i Chucheng, sökte han snarast möjligt att få köpa en fastighet i staden. Detta lyckades också genom bemedling av postmästare Leo Fang kweis från Kiaohsien, som vistades i Chucheng. En väl belägen gård i norra förstaden inköptes. Sedan bostaden nödtorftigt iordningställts, inflyttade familjen Lindberg i densamma den 5 maj 1904. Bostad inreddes där också åt David Edén med familj, som fram på sommaren anlände dit.

Till predikolokal förvandlades ett vagnslider, och dit inbjöds allmänheten för att få höra evangelii glada budskap. Denna verksamhet begynte genast, och i två år användes den primitiva lokalen. Redan från början rönte missionärerna här ett vänligt bemötande från allmänhetens sida. Vid sin ankomst hedrades de med välkomstpresenter, men de voro ju också kända i staden från de besök, som de tidigare gjort där.

Då emellertid mission skulle bedrivas både i Chucheng och i dess omnejd, kunde ej makarna Lindberg ensamma hinna med allt. De hade därför från Kiaochow med sig tre kinesiska medarbetare, två manliga och en kvinnlig, vilka voro dem till stor hjälp vid husbesök och möten.

Trots att möteslokalen var enkel samlades mycket folk till de sammankomster, som där höllos. Verksamhetsformerna voro huvudsakligen »predikan, bönemöten, kvinnomöten och söndagsskola».

På hösten 1904 öppnades en skola för gossar med endast fyra elever. Till lärare i densamma erhölls Tseo Yong seng från Chefoo. Av denna ringa början blev med tiden en läroanstalt, som de senare åren haft 100 till 150 lärjungar.

I ett brev av den 25 maj 1905 kunde Lindberg omtala,

att förstlingsfrukten av arbetet i Chucheng skördats. Hans brev är infört i Vecko-Posten och lyder sålunda: »Vi hava nu glädjen att meddela, det förstlingsfrukten av vår missions arbete döptes i Froki-floden utom stadsmuren i går. De döpta bestå av en äldre kvinna, 73 år gammal, och en ung soldat, den senare tillhörande kejserliga skyddstrupperna i Shantung. Säkerligen tillhöra få soldater i Kina Guds församling. Måtte härskarornas Gud göra vår unge broder till en tapper Jesu Kristi stridsman! — — — Grundstenen till en kristen församling är sålunda lagd, innan vi hunno lägga grundstenen till vårt nya kapell. Må varje missionsvän glädjas och fröjdas med oss. — Det är blott sex år, sedan förstlingsfrukten av evangelii sådd döptes i Kiaochow, och nu räknar församlingen inemot hundra medlemmar. Måtte vi få skåda en lika god framgång här på detta nya och stora fält!»

I ett tidigare brev i samma tidning hade Lindberg och Edén uttalat önskvärdheten av, att de snart finge ett rätt stort kapell i Chucheng. »Vi ha räknat så noga vi kunnat», säga de, »och kommit till den slutsatsen, att för ett stort kapell behöva vi Tvåtusenfemhundra (2,500: —) kronor, sålunda Ettusen (1,000: —) kronor mera än vad som fordras för ett gatkapells uppförande. Men som vi känna de trångmål, varuti missionskassan befinner sig, vilja vi endast begära Tvåtusen (2,000: —) kr. Ty enär saken ligger oss varmt om hjärtat, vilja vi själva anstränga oss för att dels bland våra vänner i staden och dels bland de amerikanska baptisterna i Shantung insamla vad vi kunna.» De båda missionärerna, som längta efter att få en bättre predikolokal, säga vidare: »Detta är en hjärtesak för oss och av stor betydelse för verksamheten, och vi tro, att vad som i detta fall ligger oss om hjärtat, har kommittén och många andra nitälskan för.»

David Edéns verksamhet i Chucheng och Kina blev kort. Han fick en svårartad sjukdom, som tvang honom att hos

missionsledningen anhålla om att få resa hem. Brev från honom, berörande denna angelägenhet, upplästes vid yttre missionskommitténs sammanträde i Stockholm den 23 mars 1905. Beslut fattades då, att han finge resa hem, om hans hälsotillstånd krävde detta, och kassören bemyndigades översända penningar för hans hemresa.

Vid detta sammanträde var sekreteraren, pastor Wilhelm Lindblom, sjuk och med anledning därav valdes red. J. Byström att tills vidare sköta korrespondensen. Detta »tills vidare» kom sedan att förlängas. Ty sedan pastor Wilhelm Lindblom den 11 maj 1905 avlidit, blev red. J. Byström efter honom kommitténs sekreterare och innehade denna tjänst till 1922.

Efter endast 17 månaders vistelse i Kina anträdde familjen Edén sin hemresa. Och sedan voro makarna Lindberg en tid framåt ensamma på den nya stationen. Deras önskan att få en bättre möteslokal fingo de följande år se förverkligad. Den 24 sept. 1906 invigdes det nya kapellet. Det var en för missionens dåvarande förhållanden stor kyrka, som bekvämt rymde 200 personer. I och med detta tog också verksamheten i Chucheng ny fart.

År 1907 fingo makarna Lindberg missionär A. Leander till medarbetare en kort tid. Då öppnades även en s. k. utstation i byn Li-yuan, 4 km. väster om staden, där regelbunden verksamhet övats sedan dess.

Sedan Leander återvänt till Kiaohsien, var familjen Lindberg ännu en gång ensam missionärsfamilj i Chucheng. Lindbergs anhållan om en medarbetare i brev av den 28 febr. 1910 var avfattat i gripande ordalag och fick till följd, att A. J. Lidquist och fru Lidquist anlände till Chucheng i slutet av 1911, där de stannade till 1920, då familjen fick göra sin första hemresa.

Litet tidigare än makarna Lidquist hade fröken Matilda Persson kommit dit, och i henne ha makarna Lindberg haft en värdefull medarbetare. Som ackuschörska och barnhemsföreståndarinna har hon betytt mycket för vår mission i Chucheng. Även fröken Hanna Stellin (senare fru Almborg), som anlände till Chucheng 1913, arbetade en tid på detta missionsfält.

Ett par nya utstationer till Chucheng återstår att här nämna, Chuko, som öppnades 1914, och staden Ihchao, där verksamheten började 1915. På sistnämnda ort har verksamheten så utvecklat sig, att vi sedan några år tillbaka där ha en huvudstation.

X.

Kinas uppvaknande

I början av det nya seklet framträdde tecken på, att Kina väckts ur sin långa sömn i självbelåten konservatism och isolering. Många omständigheter samverkade därvid. På grund av sin svaghet hade Kina tvingats till landavträdelser åt västerländska nationer, som framställt krav därpå. År 1860 tog Ryssland ett stort område vid Amur och Stilla havet. Frankrike och England förskaffade sig också besittningar. Och den 14 nov. 1897 besatte tyska trupper Tsingtao, och följande år överlät Kina staden med omnejd till Tyskland på 99 år. Denna självuppgivelse var förödmjukande, men man vågade ej motsätta sig de hatade utlänningarnas krav.

Kinas skolväsende var föråldrat. Inom förvaltningen rådde korruption. Och i ljuset av vad missionsskolorna kunde giva av modernt vetande funno allt flera, att reformer voro av nöden. Landets tillgångar måste bättre tillvaratagas. Kinas ungdom måste få en uppfostran, som hjälpte den att lösa tidens problem.

Intresset för västerlandets kultur väcktes därvid inom vissa kretsar, deputationer sändes i studiesyfte till olika länder, och kinesiska studenter reste till England, Amerika och Tyskland. De kommo sedan hem med sina huvuden fulla av nya idéer, som de ville omplantera i kinesiskt sam-

hällsliv. Några hade med sig revolutionerande uppfattningar, som de ivrigt förkunnade. Om än detta verkade förvirrande, bidrog det dock till att väcka folkets medvetande om, att en ny tid var kommen.

Tidigare hade regeringen haft monopol på att utgiva tidningar, men nu startades enskilda tidningsföretag i olika delar av landet, och i stället för att förhindra detta, som man kunnat vänta, förordade regeringen tvärtom deras verksamhet som ett värdefullt medel att sprida kunskap och uppfostra folket.

En del missionärer, som märkte, huru deras välgörande arbete bland folket misstänktes ha till syfte att draga kinesernas hjärtan från regeringen, beslöto nu att sprida nyttiga kunskaper genom broschyrer i olika ämnen. För detta ändamål bildades ett sällskap som kallade sig: »Society for the Diffusion of Christian and General Knowledge among the Chinese.» De skrifter, som detta sällskap utgav, spriddes bland ämbetsmän i högre och lägre ställning och bland studenter. I denna verksamhet deltog energiskt den engelske baptistmissionären Timothy Richard. Själv sade han om densamma i ett föredrag vid baptisternas världskongress i London 1905: »Vi talade också med dem om ett rike, som förkroppsligar vad som är bäst hos alla jordiska riken och ägde dessutom något, som vida överträffar dem alla, liksom himlen är högre än jorden. Dessa böcker och broschyrer trycktes och spriddes i Peking och för övrigt i alla provinsernas huvudstäder, där rikets högst utbildade studenter tidvis måste sammanträffa. Resultatet var underbart och över alla förväntningar.»

För Kina blev även det rysk-japanska kriget 1904—05 en väckare. Då insågo kineser i ledande ställning värdet av de kunskaper, som Japan mottagit från västerlandet. Därom skriver missionär Carl Blom i jubileumsskriften »Sändebud till Sinims land 1887—1937» följande: »Det rysk-japanska kriget 1904—05 följdes med stort intresse, ej blott emedan

det rörde sig på och om en del av det kinesiska kejsardömet, utan kanske ännu mer, emedan det var en kamp om makten mellan ett österländskt och ett västerländskt folk. När så Japan vann kriget och tog frukterna, väcktes Kina mer än av något annat till insikt om betydelsen av västerländsk kunskap både bland folk och ledare. Att det gamla examensväsendet avskaffades, naturvetenskap, matematik, språk och historia blevo eftersträvansvärda kunskaper, höjde missionsskolornas anseende och värde. Det kom framför allt de kristna själva att mera allmänt använda sig av missionens skolor ej blott för kristendomsundervisningens skull utan som beredelse för livet.»

Ehuru läskunnigheten stod högt i anseende bland kineserna, var det blott en ringa procent barn i skolåldern, som fingo lära sig läsa. Flickorna blevo mest försummade. Missionsskolorna hade emellertid gjort en god insats i spridandet av läskunnigheten. Och när regeringen vaknade över betydelsen av deras verksamhet, utfärdade den en förordning om, att skolväsendet skulle läggas om och skolor efter utländskt mönster upprättas. Men det kunde icke på några få år genomföras. Missionsskolorna behövdes alltfort, och nu fingo de högre anseende.

Det har omtalats, att våra missionärer hade inrättat skolor. Nu togo de sikte på att utvidga skolarbetet. »Missionärerna försökte», skriver J. A. Rinell, »redan tidigt att fostra fram intresse och ansvarskänsla för arbetet hos de omvända kineserna. För den skull valde man redan 1905 en kommitté, bestående av sex kineser och en utlänning, att försöksvis handhava och ombesörja skolväsendet. Denna kommitté fortsatte arbetet i staden och öppnade samma år tre skolor på landsbygden. Dessa förlades till utstationerna Po, Magochoang och Matien. Omkring tio elever undervisades i vardera skolan. — Under årens lopp blevo skolorna allt flera. Utom det att man alltid sökte få lämpliga kristna lärare, sökte man ock få skolorna så bra som

möjligt, alltid med särskild betoning av kristendomsämnet. Detta underlättades ock, i den mån man hann att utexaminera elever från fortsättningsskolan.»

Med tiden erhölls i Kiaohsien utmärkta skollokaler för de höre skolorna. Elevantalet ökades sedan hastigt, och år efter år har missionen erhållit evangelister, lärare och lärarinnor bland de unga, som genomgått dessa skolor. Många av dem ha i skolan fått en levande tro på Kristus och blivit döpta. Skolorna både i städerna och på landsbygden ha också tillvunnit sig allmänhetens förtroende.

I sin mån har nog också den sjukvårdsverksamhet, som missionssällskapen övat, bidragit till att väcka Kina till insikt om sin efterblivenhet. Även några av våra missionärer ha på denna front varit i verksamhet. Mathilda Perssons arbete i Chucheng har nämnts. I Kiaohsien ha Esther Wahlin och Edith Pettersson varit till hjälp för många, och Elis Almborg, som genomgått en sjukvårdskurs, i London, tvangs av förhållandena att taga itu med rätt allvarliga saker, medan han var på missionsfältet i Kina.

Inför allmänheten har det säkerligen även betytt något, att våra missionärer skonats, då koleran nästan årligen skördar offer och då lungpesten 1911 rasade fruktansvärt. Genom bättre hygieniska förhållanden ha de undgått att angripas av dessa farsoter.

Vid det uppvaknande, som skedde i början av detta sekel, beslöt regeringen att upprätta ett universitet i var och en av Kinas aderton provinser. Därmed avsågs att göra landets studerande ungdom bekant med den västerländska kulturen. Allt vad man då drömde om har väl icke kunnat förverkligas, men det nya Kina är i vardande, och dess femhundra millioner invånare söka nu under hård kamp och nöd vägen fram till sin ställning och uppgift bland folken.

XI.

Nya centralpunkter för arbetet

I Kaomi, en stad, som är belägen 25 km. väster om Kiaochow, har missionärernas arbete under de senare åren burit rik frukt. Men ehuru staden låg så nära, dröjde det rätt länge, innan verksamhet började där. Missionärerna hade dock sin uppmärksamhet riktad på Kaomi, och vid några av deras konferenser uttalades önskan, att en predikolokal skulle förhyras i staden. Men detta skedde ej förrän 1914. Att det dröjde så länge berodde därpå, att arbetarne på fältet voro så få.

Men när starten gjordes, sedan predikolokal hade hyrts, skedde det under förhållanden, som kunde betecknas som löftesrika. Såväl missionärerna som deras infödda medarbetare hade nämligen tidigare besökt byarna omkring Kaomi, och det fanns nu redan en skara vänner till missionen i trakten. Arbetet hade utgått från Kiaohsien, och på denna del av fältet hade man i början av 1914 två utstationer, 84 församlingsmedlemmar och 6 småskolor med sammanlagt 85 elever. Även från Chucheng öppnades utpostverksamhet på den del av Kaomi-fältet, som låg närmast åt detta håll.

Om invigningen av lokalen säger missionär J. A. Rinell i sitt av oss ofta citerade arbete: »Flera av de svenska missionärerna liksom ett rätt stort antal kinesiska kristna

och arbetare deltogo i de fem dagar långa invigningshögtidligheterna. Även platsmandarinen m. fl. av stadens ledande män infunno sig och uttalade sina lyckönskningar.»

Till en början var Kaomi utstation till Kiaohsien, men meningen var dock, att man med tiden där skulle få en huvudstation. I slutet av 1916 ansågo makarna Almborg sig vara så inne i kinesiska förhållanden och så bekanta med språket, att de kunde ansvara för arbetet på stationen. Ännu ett hus förhyrdes i staden. Detta inreddes till missionärsbostad, och så slogo sig Elis och Hanna Almborg ned i Kaomi. Med vilka känslor de började sitt arbete där, omtalar Almborg i en artikel i Missions-Posten den 15 jan. 1917. Han skriver: »Under senaste jul och nyår ha våra möten varit både goda och rätt väl besökta. Det kännes, som vi kommit till en samlingens tid efter den förskingring, som rått. Vi äro så innerligt glada att äntligen vara här. Då vi för någon tid sedan deltogo i en större konferens hos de amerikanska baptisterna, uttryckte de sin glädje över, att Kaomi nu äntligen skulle bli besatt av utländska missionärer.»

Snart avbröts emellertid makarna Almborgs arbete i Kaomi, emedan fru Almborg drabbats av en svår sjukdom, på grund varav makarna vistades någon tid först i Tsinan och sedan i Tsingtao. Det dröjde därefter ända till 1921, innan makarna A. och Anna Leander och fröken Nina Fredrikson bosatte sig där.

Från byn Long-gia-tsuen kommo en söndag tre unga män till missionsstationen i Kiaohsien. En av dem var köpman, den andre silversmed och den tredje skollärare. De hade hört talas om missionärerna och ville nu lära känna den lära de förkunnade. Den utländska missionären, som de nu fingo lyssna till, talade om en köpman, som sökte efter dyrbara pärlor. De kommo sedan gång efter annan åter, ehuru deras hemby ligger 20 km. från Kiaohsien, och funno slutligen även de den kostbara pärlan. Så läto de

döpa sig och blevo medlemmar av församlingen. Därefter började de själva att samla och tala till sina vänner och grannar i ett litet hus i byn. Och senare öppnades där en utstation med regelbunden verksamhet.

Allt var ytterst primitivt i början, och när de kvinnliga missionärerna fru Hedvig Rinell och Esther Wahlin först kommo på besök utsattes de för hån och spe. Men det ändrades snart. Och sedan blevo de t. o. m. inbjudna till de förmögnares hem i Long-gia-tsuen.

Verksamheten hade god framgång, och i dec. 1915 bildades i Long-gia-tsuen den fjärde församlingen på vårt Kina-fält. Därvid samlades hela skaran av deltagare i det förutnämnda lilla kapellet. Missionärskåren var därvid representerad av J. A. och fru Hedvig Rinell, Esther Wahlin, Edith Pettersson, Elis Almborg och A. J. Lidquist. Av 112 förutvarande medlemmar av församlingen i Kiaohsien bildades nu församlingen i Long-gia-tsuen. Missionär Lidquist, som ledde förhandlingarna, önskade, att församlingen skulle välja en kinesisk broder till föreståndare och ikläda sig ansvaret för dennes underhåll. Men denna önskan blev ej realiserad. Församlingen valde J. A. Rinell till sin föreståndare. Denne skrev därom för tio år sedan: »Lidquists vackra tanke rörande en kinesisk pastor för densamma har dock ledsamt nog icke ännu förverkligats. Den vid bildandet valde föreståndaren har med undantag av hans ferier (1919—1920) i stället alltjämt tjänat som sådan. De vid tillfället valda diakonerna likaså. Det märkliga är även, att de utgöra två av de tre personer, som först besökte Kiaochow och där sökte och fann den kostbara pärlan. Den tredje av dem (skolläraren) lever ock ännu. Han tjänade missionen många år, dels som skollärare och dels som evangelist. För några år sedan drabbades han dock av olyckan att bliva blind. Han måste då sluta sin offentliga verksamhet.»

Nu visade det sig snart, sedan församlingen bildats, att

det lilla kapellet ej kunde rymma dem som kommo för att höra evangelium förkunnas. Det inträffade därför söndagligen, att ett stort antal kvinnor och barn fingo sitta ute på gården, under det männen togo plats i kapellet. Men år 1919 avhjälptes bristen, ty då uppfördes ett nytt kapell, och det rymmer tvåhundra personer. Det gamla kapellet förvandlades då till skollokal.

Vår mission har icke utbrett sin verksamhet över ett så vidsträckt område, att församlingarna haft svårighet att stå i förbindelse med varandra. När på en ort en ny församling bildats, har också medlemsantalet varit så stort, att man kunnat räkna med regelbunden verksamhet.

Sydstatsbaptisternas missionärer i Shantung synas ha följt en annan utvecklingslinje. I en berättelse om deras arbete fram till 1910 heter det: »Ehuru invånarne i Shantung äro talrika och bo nära varandra, äro våra mer än tvåtusen medlemmar spridda i sex eller sju härad. I många fall har man sina närmaste kristna grannar på flera miles avstånd. Emedan våra medlemmar i Shantung bo så vitt spridda, kunna vi ej anordna större missionsmöten såsom i Amerika. Det är ej lätt för medlemmarna att på detta sätt samlas. I stället för stora missionsmöten, anordna vi studiekurser, vid vilka ett antal personer komma samman, ofta från vitt skilda platser, och studera bibeln tillsammans i tio eller upp till tjugu dagar.»

Den plan, som våra missionärer följt, har medfört gott resultat icke endast fram till den tidpunkt, som berättelsen uppnått, utan även sedan. Och genom anställande av goda infödda evangelister ha de skaffat sig en skara utmärkta medarbetare.

XII.

Missionen under världskriget

Den 14 nov. 1897 hade tyska marintrupper under befäl av amiral v. Diederichs besatt Tsingtao, som då var en obetydlig hamnplats. Anledningen därtill var, att två tyskar, de katolska missionärerna Nies och Henle, blivit mördade i Shantung. Besättandet var sålunda en straffåtgärd, men den verkställdes utan blodsutgjutelse. Tyskland, som gärna ville ha en flottstation i Östern, gjorde upp med den kinesiska regeringen att i 99 år få arrendera Tsingtao med omnejd, ett område, som av tyskarna benämndes Kiautschou-Gebiet. Tsingtao började genast förvandlas. De förutvarande kineshusen inköptes och nedrevos, ett nytt gatusystem lades upp och nya hus byggdes. Tsingtao blev en stad med vattenledning och avlopp, elektricitetsverk och telefonnät. Den nya hamnanläggningen blev färdig 1904, och samma år den 1 juni kunde järnvägen Tsingtao—Tsinanfu öppnas för trafik.

Vår första missionsstation låg nära gränsen till den tyska kolonien i Östern. Berlinermissionen — ett tyskt missionssällskap — började missionsarbete i Shantung och upprättade en missionsstation i Kiaochow (Kiaohsien). Ehuru Berlinermissionen är ett lutherskt missionssällskap, har dock mellan dess missionärer och våra ständigt rått ett gott förhållande. Särskilt ha de tyska missionärerna C. J.

Voskampf och Kuntze varit mycket uppskattade av de våra.

Det uppsving Tsingtao fick blev till gagn för vår mission på flera sätt. När tyska passagerarebåtar började angöra Tsingtao, fingo missionärerna göra sina resor ut till fältet och hem därifrån via denna stad. I Tsingtao kunde de söka rekreation och vila någon tid på sommaren, och där erhöllo de vid sjukdomsfall läkarevård. »Hongkong Shanghai Banking Corporation» inrättade också med tiden ett bankkontor där, dit penningemedel sändes för missionens räkning.

Lugnet i denna trakt störtdes plötsligt genom krigsutbrottet mellan Ryssland och Tyskland den 1 aug. 1914. Den 2 aug. avgav Japan sin neutralitetsförklaring, men kände sig därav ej hindrat att den 17 aug. genom ultimatum kräva att hela den tyska kolonien obetingat skulle överlämnas före den 15 sept. Avböjande svar därpå gavs, och Japan utfärdade sin krigsförklaring den 23 aug. Med stort hjältemod försvarade sig de tyska trupperna, men för japanernas övermakt nödgades de dock den 7 nov. kapitulera.

Under kampen om Tsingtao hade man i Kiaohsien de japanska trupperna i närheten, och banditväsendet på landsbygden utövades till skräck för befolkningen. Detta inverkade givetvis hämmande på missionsarbetet. Men Herrens mäktiga hand skyddade både missionärernas liv och egendom även under denna prövotid. J. A. Rinell berättar därom följande: »Under den japanska belägringen av Tsingtao (1914) gjorde japanerna Kiaochow till en av utgångspunkterna för anfallen mot kolonien. Missionärerna voro under tiden på sätt och vis fångar i sina egna hus, vaktades av japanerna och förbjödos att lämna staden, de fingo ej ens besöka sina egna utstationer. Man misstänktes för tyskvänlighet och hemlig förbindelse med tyskarna.

Allt gick dock väl även då. Ingen skada drabbade missionen eller dess företrädare.»

Under det kriget mellan Japan och Tyskland pågick och även sedan hade här hemma Missionsstyrelsen och särskilt kommittén för missionen utom landet stor oro för missionärerna. De internationella förbindelserna hade så rubbats, att det var svårt att kunna sända missionärerna nödvändiga penningemedel. Under § 4 i kommitténs protokoll den 8 febr. 1914 kl. 8 f. m. läser man: »Angående penningars sändande till Kina meddelades, att brev hade anlänt från generalkonsul J. A. Hultman om, att trenne härifrån sända penningeposter hade dit ankommit, nämligen de penningar, som voro sända med generalkonsuln, de som voro sända över Amerika och en post, sänd i växel härifrån Stockholm. Det ville synas, som om större möjligheter nu förefinnas än för en tid sedan att komma i beröring med våra missionärer, ehuru penningeförsändelser ännu gå ganska sakta.»

Trots svårigheter av här antydd art, kunde det dock ordnas så, att familjen Leander fick resa hem på våren 1915.

Under denna tid fingo missionärerna, när bekymren voro som störst, hjälp på oväntat sätt. Vid ett tillfälle erhöllo de något över 1,000 mexikanska dollars från den s. k. Fortsättningskommittén i Shanghai av medel, som den erhållit från Amerika. Och då det syntes omöjligt för dåvarande kassören, red. J. Byström, att genom banker sända penningar till Kina, vidtalade han professor E. T. Nyström, när han var hemma på besök, att på återresan till Kina medtaga ett par tusen kronor. Och därigenom fylldes missionärernas behov, så att de för att använda J. A. Rinells ord kunde på den gamla frågan: »Haver eder något fattats?» lugnt svara: »Herre, intet.»

Ja, våra missionärer kunde även tänka på andra, som voro i trångmål, och räcka dem en hjälpande hand. Vad de och missionen gjorde för de hårt prövade vännerna i

Berlinermissionen framkallade både då och senare den varmaste tacksamhet. Det var krångligt att kunna sända penningar från Sverige till Kina. Men depressionen i Tyskland verkade redan hämmande på insamlingen av missionsoffren, och sedan var det ännu svårare att därifrån kunna översända bidragen, vartill även slutligen kom, att den tyska valutan gick ner i värde så oerhört. Då visade våra missionärer på flera sätt, att de voro vänner i nöden.

Under belägringen av Tsingtao, liksom även senare vid olika tillfällen, upplåto missionärerna både kapell och skollokaler i Kiaohsien åt flyktingar, som samlades i staden. Sålunda blev missionsstationen en tillflyktsort för många hemlösa främlingar.

XIII.

Läget efter tjugufem år. Ett jubileum

Det är icke underligt om missionärerna därute och enkannerligen i Kina alltibland gripas av en hopplöshetens känsla inför läget. Att en klar dag se sig omkring i Shantungprovinsens väldiga slättland, där inga skogar skymma utsikten, och tänka på de myllrande folkmassor, som leva i byarna och städerna, en skara som bara på vårt fält uppgår till ungefär fyra millioner eller mer än halva Sveriges befolkning, och sedan mäta de egna resurserna, är sannerligen icke ägnat att stämma sinnet hoppfullt och ljust. Det förefaller som om de missionerande initiativen skulle drunkna i en ocean.

Men missionens folk äro trons människor, och den som lärt sig trons konst ser snart på livet med andra blickar. I Kina får man lära sig att vänta, men väntan lönar sig. Stilla och tyst mognar skörden ändå därnere i folksjälen. Och härtill kommer missionens vetskap om att tider skola komma när de under åratal utförda missionsinitiativen skola finna marken beredd för jätteskördar, då på ett år vinsten kan bliva lika stor som på ett sekel förut. Missionshistorien har mycket att förtälja om detta, till uppmuntran och tröst för alla kämpande och väntande missionsvänner.

Hemma i Sverige dryftade man vid konferensen 1916 frågan om missionens 25-årsjubileum. Kommittén för den

yttre missionen anför följande till konferensen: »År 1916 är för de svenska baptisterna ett jubileumsår. Beträffande missionen är det 35 år sedan vår spanska mission började genom doktor Eric Lund, och det är 25 år sedan vår kinamission öppnades av vår missionär Karl Vingren. Vi kunde således hava firat vår yttre missions jubileum i samband med Allmänna konferensens hållande, men då så mycket annat skall avhandlas vid denna konferens hava vi ej ansett lämpligt att just nu hålla missionsjubileet, som ju senare på året kan firas. Tiden för det kan bliva i september eller november. — Vi föreslå nu att konferensen måtte besluta att uppmana baptistförsamlingarna att i höst fira vår missions 35- och 25-årsjubileum. Till dess bör då också utgivas en missionens jubileumsskrift.»

Helt naturligt biföll konferensen denna framställning. Man uttalade önskvärdheten av att fira jubileet i november. Så skedde även och ute i församlingarna höllos många storslagna möten vid vilka den yttre missionen påtalades och dess läge klargjordes. Vid konferensen hölls tal om Kina av A. Leander med fru, och fyra nya kandidater presenterades. De voro Arvid Svärd, Edvin Fryxell, Egron Rinell och Nina Fredriksson. De två sistnämnda skulle sedan komma att utgå till Kina.

Från ungdomsförbundet kunde Hj. Danielson meddela att detta beslutat sig för att svara för resor och underhåll åt Egron Rinell så fort han bleve färdig att utgå till fältet, ett meddelande som visade att det baptistiska unga Sverige fattats av ett hälsosamt intresse för den yttre missionen. En missionens ande visade sig verksam. På Betelseminariet diskuterades den yttre missionen flitigt bland eleverna, och missionsböcker lästes på alla håll. Då blott en enda familj från Kina var hemma, som kunde missionera och intressera, blev det nödvändigt för pastorer och predikanter att dess mera informera folket om missionsfältets läge och detta skedde också med goda resultat.

I Kina voro vid denna tid två huvudstationer nämligen Kiaohsien och Chucheng. Men dessutom funnos församlingar i Wangtai och Long-gia-tsuen bildade respektive 1909 och 1915. Placeringen var följande. Kiaohsien: Hedvig och J. A. Rinell, Hanna och Elis Almborg, Esther Wahlin och Edit Pettersson. I Chucheng: Anna och J. E. Lindberg, Elisabet och A. J. Lidquist, Matilda Persson. Dessutom rapporterades 75 infödda medhjälpare samt 32 skollärare. Skolorna voro 34 med 450 lärjungar och församlingarna fyra med 825 medlemmar. Sjukvårdsverksamheten var ganska omfattande. Man hade under året haft omkring 4,000 patienter.

Penningvärdet var vid denna tid ett annat än nu även i Sverige. Samfundets hela budget omslöt ett belopp av 133,500 kr. För den yttre missionen beräknades 80,000 kr. I bägge fallen äro siffrorna nu mer än tre gånger så stora, vilket visar till en glädjande stegring av arbetskrafterna, även om man räknar med ett stegrat penningvärde.

Missionens 25-årsjubileum i Kina måste firas under brinnande krig. Världskriget utbröt som bekant 1914. Man hade kommit till mitten ungefär av denna förfärliga tid och runt om i världen genljöd ångestskrien från den blodiga häxdansens offer.

Det är tragiskt att läget nu är detsamma som då. För Kinas vidkommande är läget till och med försämrat ity att dess kamp med Japan räckt i hela fyra år med blodiga förluster och skiftande framgång. Det ligger en mörk slöja över mänskligheten, vävd av alla dess blodiga uppgörelser, som av alla dock till slut måste anses såsom odugliga att lösa några problem alls. Men läget visar bättre än något annat missionens betydelse och motiverar med tordönsstämma dess berättigande, ty det är blott evangeliets lära och omskapande makt, som kan hjälpa den arma, lidande världen.

En konsolideringens tid började göra sig gällande i vår

kinamission. Denna hade såsom övriga moderna missioner samlat sig på fyra markerade vägar: evangeliseringen, skolan, litteraturen och sjukvården. Denna fyrsidiga verksamhetsform har visat sig vara synnerligen effektiv, och det förefaller som om den hade något att lära oss även här hemma.

Evangeliseringen är det primära. Helt naturligt. Det gäller »att på allt sätt frälsa några». Missionens huvuduppgift blir alltid att söka hjälpa människorna andligen. De äro i nöd, de behöva ljus och ledning till Frälsaren, som ensam förmår att frälsa vår själ. All äkta mission har också sett sin upgift i första hand vara evangeliseringen.

Skolan samlar barnen och de unga. Den är en kulturföreteelse av hög rang, men blir på samma gång ett missionsmedel. Den ger kunskap men framförallt andlig sådan. *Litteraturen* hör samman med läskunskapen. Något skall sättas i händerna på dem, som lärt sig att läsa. Först då bibelordet. Stora krav sättas här på missionärerna. Efterhand blir bokspridningen ett vitalt element i missionens verk. En driven bokförsäljare utför en omfattande mission. Han söker sig fram till människorna på olika vägar, han söker väcka deras intresse på lämpligt sätt. Ibland är detta icke så synnerligen lätt, han behandlas med misstro och utsättes för klander. Men allt detta får icke hämma. Det gäller att få boken och skrifterna i just de händer, som bäst behöva dem. Detta lyckas också vanligen, och resultaten ha verkligen varit glädjande. Det är icke möjligt att exakt kunna yttra sig om bokspridningens betydelse i dess olika förgreningar, men alla på området kunniga äro ense om dess stora värde såsom missionsmedel. För närvarande arbeta många kineser inom vår mission med detta, och härtill kommer missionärernas oavbrutna strävan att sprida så mycket böcker och skrifter som möjligt.

De sociala initiativen med sjukvården i spetsen tala för sig själva. Den roll som missionsläkaren, sjuksköterskan,

ackuschörskan spela kan näpeligen överskattas. Det är lätt att förstå att det bland folk med så primitiva hygieniska begrepp som kineser och liknande skall finnas en mängd sjuka. Även den som ivrigast bemödar sig om att värdesätta de inföddas åtgärder för att hjälpa de sjuka i hednaländerna måste erkänna att här om någonsin behöves den upplysning och den hjälp, som civilisation och bildning kunnat erövra. I tusentals fall har missionens representanter fått lämna en välbehövlig insats, och de ha gjort detta även där de mötts av en inrotad misstänksamhet, som i all synnerhet på detta område gör front emot utlänningarna.

Efter måttet av sina resurser hade även vår mission sökt att förverkliga sitt program, och även den hade kommit in på de fyra vägar, som här omnämnts. Med innerlig hängivenhet hade man sökt att låta alla åtgärder samverka till det helas bästa, som alltid inneburit Guds rikes uppbyggande och själarnas frälsning. I den uppgiften visste sig missionärerna i samklang med de många tusen trosfränderna här hemma, som ej minst under jubileumsåret framburo innerliga förböner till all nåds Gud för arbetet där borta i det fjärranliggande landet med dess hundratals millioner, som alla, alla behöva Jesu Kristi frälsning.

XIV.

Under världskrigets sista år

På olika sätt hade missionärerna ute i Kina fått känning av det krig som rasade i Europa. Det förhåller sig i alla fall så med världen att den är en fin organism, där riken och individer på det innerligaste äro sammanknutna med varandra och beroende av varandra, vadan en uppkommen skada icke blott berör den ene utan även det hela.

När den första chocken gjorde sig påmint saknades icke stämmor, som ansågo att missionärerna borde lämna fälten i Kina för att icke äventyra sina liv. Eftertanken sade dock snart något annat, och vårt folk stannade också. De följande åren visade också värdet av detta beslut. Missionen fick fortsätta och arbetet utvecklas efter kända linjer.

Frågan om anläggandet av ytterligare en eller två huvudstationer var alltjämt brännande. Det påpekades alltibland vilket värde som kunde anses förknippat med att bemanna några fler platser med utländska krafter och sålunda genom dem erövra nya områden för verksamheten. Tvenne namn nämnas i Yttre missionskommitténs redogörelse 1916. De voro Kaomi och Ihchao, vilka båda syntes lämpade för en sådan utvidgning av verksamheten. Tiden var dock icke ännu mogen för ett nytt steg, allrahelst som inga församlingar ännu bildats på dessa stationer. Men så småningom blev dock den nämnda tanken förverkligad.

Världskriget försvårade resevägen till Kina, alldeles som nu. Den kortare och billigare vägen över Ryssland stängdes, och i känslan av nödvändigheten att ändå sända ut friska krafter måste missionsledningen skicka sådana över Amerika, en åtgärd som utökade biljettpriset högst väsentligt. Men detta kunde icke hjälpas och fick ej heller hindra. I sällskap med familjen Leander utreste Nina Fredriksson och Egron Rinell till fältet 1917. Alla prisade den kärlek och generositet, som mötte dem i U. S. A. De kommo lyckligt fram och välkomnades av kamraterna. Egron Rinell kom i bästa mening hem igen, ty han såg nämligen dagens ljus allra först i Kina och fick därmed också med sig kinesiska språket ända från barndomen, ett värde som svårligen kan överskattas.

Ett gott handtag erhöll missionen genom en välkommen gåva från Örebro I baptistförsamling, som insänt 8,000 kr. till en ny station i Kina. Man undrade en smula över varest dessa penningar främst borde nedläggas, allrahelst som gåvan förenats med en viss reservation. Olika förslag framburos och alla ville väl det bästa, även om man såg saken något olika. I alla fall var den lämnade gåvan en källa till uppmuntran i dessa tunga dagar.

Vid denna tid kunde ledningen här hemma ånyo peka på det goda förhållandet att nya krafter anmält sig för arbetet. Ett mycket glädjande moment var att bland dessa kandidater även få räkna med missionärsbarn, vilka ägde goda förutsättningar att lära det kinesiska språket.

Antalet infödda medarbetare 1919 voro 107. Det var evangelister, bibelkvinnor, lärare och andra. Den lön evangelisterna erhöllo vid denna tid utgjorde från 180,000 till 300,000 cash. En cash utgjorde $^1/_{10}$ öre och allt gällde per år räknat. I görligaste mån sökte man att följa samma löneskalor vid de olika stationerna.

Berliner Missionsgesellschaft, som var granne till oss på fältet i Shantung, kom i vissa svårigheter på grund av

kriget. Det begärde vår hjälp, och denna gavs på det sätt som var möjligt. Liknande handräckningar äro ganska vanliga mellan olika missioner, och tjäna till att också utveckla broderssinnet.

De eggande breven utifrån fältet lämnade missionsledningen ingen ro, ett förhållande som var välkommet av alla parter. Tankarna kretsa ständigt omkring utvidgningstanken. Det gällde Kaomi och Ihchao. Bägge beskrives såsom tämligen livliga städer med omkring 40,000 inv. vardera, och kunde man få fast mark där skulle fältet rekryteras med ungefär 2 millioner människor. Detta skulle då innebära att svenska baptistmissionens fält omslöt en folkmängd av fyra millioner. Det är under intrycket av detta som ledningen ivrigt påtalar vikten av att nya missionärer sändas. I själva verket är man på det klara med att fältet därborta är så omfattande att detta ensamt behövde allt av medel och folk, som den svenska baptistmissionen kan åstadkomma. I övrigt betonas hur de bästa möjligheter för missionens fortsatta utbredning vore för handen och att man icke för någon del fick slå sig till ro med det som vunnits.

Ute i församlingarna brann missionens eld. Den yttre världsnöden bidrog till att visa människornas stora behov av evangelium, och många stämmor även i den profana pressen gjorde gällande värdet av de krafter, som förde människorna i kontakt med evangeliet. Det var väl ingen direkt missionsväckelse, men frågan var ändå aktuell och litet var förstod, att det vore sund missionspolitik att utvidga arbetet även på det lovande kinafältet.

Under intrycket av allt detta frambars en motion till Allmänna konferensen av Hj. Danielson år 1919, som efter motiveringen föreslår »att konferensen må besluta att uppmana alla de till svenska baptistmissionen anslutna församlingarna att i görligaste mån vidtaga sådana åtgärder till den yttre missionens befrämjande som i motionen på-

pekats». Detta innebar, att församlingarna borde åtaga sig underhållet för en eller flera svenska eller infödda missionsarbetare därute och årligen lämna detta belopp till missionens kassa. Konferensen biföll denna motion och uppdrog åt Missionsstyrelsen att förverkliga den uppgjorda planen.

Under åren har det visat sig vilken betydelse varje sådant steg har. Det är också med glädje man iakttagit den villighet, som ådagalagts av många församlingar och andra organisationer såväl som av enskilda missionsvänner för en understödjande verksamhet av denna karaktär. Det är dock troligt att mycket mer skulle ha kunnat vinnas om den beslutade åtgärden hade genomförts mera effektivt än vad nu var fallet.

Ställningen på fältet tolkades vid konferensen 1919 på ett ypperligt sätt av J. A. Rinell, som vid denna tid var på besök i hemlandet och som själv tillhör den första pioniärskaran i vår kinamission. Han påvisade de arbetsmetoder, som kommit till användning, och meddelade åtskilligt ifråga om missionens skolor. Målet med de högre avdelningarna vore att så småningom på detta sätt erhålla lämpliga arbetare för missionen, ett förhållande som den praktiskt inställda missionsvännen näppeligen kan förbigå. Efter att ha visat att verksamheten icke varit förgäves i det att goda frukter vunnits tillägger han: »Mycket är ännu ogjort. Av de 5,000 byar och samhällen, som ligga inom det område som vår mission redan har inringat såsom ett missionsfält, finns det ännu otroligt många byar där ännu intet Jesu Kristi vittne har pekat på Guds Lamm, som bortbär världens synder. Folket är där i ordets vidsträcktaste mening hedningar. Skall månne deras blod en dag bliva krävt ur vår hand? Och vad skola vi säga om alla de byar, som ligga utom den linje, som vi för ögonblicket uppdragit såsom vårt missionsfält? De borde ock intagas av oss. I sanning: 'Skörden är mycken men arbetarna äro få'.»

Därefter framställer han några önskemål. »1) Vi önska flera huvudstationer. I Kaomi har tomt inköpts och en del hus uppförts. Det är meningen att vännerna Leanders skola stationeras där, så fort undertecknad kommer tillbaka till Kiaohsien. Staden Ihchao står ock i tur att bli huvudstation. Det ser ut som att den planen skulle kunna realiseras. 2) I förening med arbetets utvidgning behöva vi ock flera utländska missionärer. — Vi behöva med snaraste en läkaremissionär och ett par sjuksköterskor för sjukvården. Vi behöva en duktig lärare och dito lärarinna för skolorna. 3) Vi behöva större och bättre skollokaler för de högre skolavdelningarna i Kiaohsien. Kapell och skolhus byggas icke sällan på fältet såsom 'minnesbyggnader' efter någon avliden missionär. Vi bönfalla Er dock och säga: 'Given vad som behövs för dessa skolor innan missionärerna dö.' Tiden hastar. Vi behöva dem med snaraste. Det är i dessa vi skola utbilda blivande missionsarbetare. 4) För allt behöva vi pengar, mycket pengar. Må det behaga Herren att uppväcka män och kvinnor, som äro villiga att offra både sin personliga kraft och sina medel för Herren och missionens sak.»

Under flera år hade man både på fältet och här hemma samtalat om värdet av att en inspektionsresa företogs till Kina. En sådan åtgärd kunde motiveras ur flera synpunkter. För hemledningen föreligger ständigt ett starkt behov att grundligt känna till fältet i de olika länderna. En viss kunskap vinnes ju genom brevväxlingen och framförallt genom de återkommande missionärsbesöken. Men det är uppenbart att en långt intimare kunskap erhålles om det är möjligt för någon, som står med i missionens ledning, att personligen besöka fältet och se huru läget är.

Vidare förefinnes ju alltid frågor för missionärerna rörande en mängd förhållanden, vilka måste ha nytta av att handläggas muntligen ute på fältet med den miljö som bakgrund, som bildats av läget precis såsom det är. Slutligen

betyder ett besök av någon från hemförsamlingen en inspiration och uppmuntran för den infödda församlingen. Band knytas och intryck ges, som i mycket hög grad komma att bli bestämmande för mycket av missionen.

Under känslan av allt detta beslöt Missionsstyrelsen att sända en representant till Kina. Valet föll på dåvarande pastorn C. G. Lundin, sedermera missionssekreteraren, som under en följd av år varit ledamot av Yttre missionskommittén, och redigerat tidningen Missionsposten, som var organ för baptistmissionens yttre mission.

Resan företogs under åren 1921—22 och gick över U. S. A. till Kina samt över Palestina på hemfärden. Om denna inspektionsfärd utgav resenären en omfattande rapport, som ger en god bild av läget, behovet och möjligheterna. Resorna hade utsträckts till alla de egna stationerna och fälten och dessutom till andra fält. Konferenser höllos med missionärerna och församlingarna, och många uppslag fördes fram. Huvudintrycket av rapporten är att arbetet bedrives på ett sätt, som är värt allt erkännande, och att framgång synes kunna vara att vänta, om verksamheten fortsättes efter hävdvunna linjer. Vi komma att i olika sammanhang i denna skrift ha anledning att beröra förhållanden, som höra samman med både inspektionsresan och rapporten om densamma.

Samma år, nämligen 1922, valdes C. G. Lundin till sekreterare för yttre missionen, en uppgift som han förverkligade till 1937. L. ägde rika förutsättningar för detta kall. Sedan flera år var han förtrogen med verksamheten ity att han redigerat samfundets tidning för yttre missionen, Missionsposten och därtill haft tillfälle att besöka Kinafältet. Med aldrig sviktande omtanke följde han missionärerna och arbetet, och varhelst tillfälle gavs förde han varmhjärtat missionens talan.

Vid avgången 1937 gavs på olika sätt uttryck för värdesättningen av broder L:s goda insats.

XV.

Kaomi blir huvudstation — En blick på arbetet

Den 9 april 1921 bildades en ny församling i Kaomi. Då på samma gång en utländsk missionärsfamilj stationerades på platsen blev församlingen också huvudstation. Detta innebar att fleråriga drömmar om utvidgning av arbetet äntligen förverkligades och att platsen till slut fixerats. Olika meningar hade gjort sig gällande härom, och en längre inlaga angående saken av Esther Wahlin, som förordade köpingen Poa-erh, var ett av de många uttrycken för den ovisshet, som låg i luften. Namnet Kaomi fick dock allt större burskap, och så avgjordes huvudstationsfrågan efter linjer, som för mången tett sig tämligen klara den sista tiden.

Kaomi hade vid den tiden omkring 40,000 innevånare. En tillgång även för missionen är det förhållandet att platsen har järnvägsstation vid den Shantungprovinsen genomskärande stora banan. Ser man på stadsplanen, finner man, att gatusystemet är tämligen tillfredsställande med en del breda körbanor och tämligen raka partier. Den äldre delen av staden ligger inom den väl bevarade muren, som med sina stora portar minner om förgångna sekler och förhållanden.

Utanför muren ha förstäderna vuxit upp med en hastighet, som visar till ett pulserande liv. Gamla avgudatempel synas till litet överallt, men de sista årens härjningar i revolutionens tecken ha gått våldsamt fram med både gudar och gudahus. Man har behövt både plats och virke för nya lokaler såsom skolor och baracker, och det har varit nödvändigt att skövla ej så litet av det gamla avguderiets tillgångar. Redan detta visar till läget i staden såsom tynande uråldrigt med moderna inslag.

Det omgivande slättlandet är synnerligen bördigt. Här kunna stora skördar utvinnas ur jorden, även om vissa delar äro tämligen vattensjuka. Här arbeta stora skaror av människor, som i den goda jorden söka livets uppehälle och nödtorft. Över tusentalet byar av olika storlek ligga utplanterade åt olika håll, och ungefär en halv million människor ha här sina hem och sitt arbete. Bilar och bussar ha även letat sig hit, och på en del håll kan man räkna med reguljär trafik av dessa fordon. Men de flesta människorna äro alltfort fotgängare ty här såsom så ofta annars i Kina äro inbyggarna mycket fattiga. Man lever sitt liv mycket nära svältgränsen och någon lyx får icke komma ifråga. Men karaktären är vänlig och fridsam, och man önskar leva i fred med sina grannar.

Det är påtagligt att detta fält varit föremål för intresse från missionen i Kiaohsien, där vår äldsta huvudstation är belägen. Titt och tätt gjorde missionärerna besök på platsen, och de infödda arbetarna sökte sig gärna till Kaomi. De samlade intrycken blevo ofta föremål för samtal både vid missionärskonferenserna och i församlingen. Tanken väcktes att försöka med att förhyra lokal under hand. Härom har förut berättats.

Men man siktade som sagt till att erhålla en huvudstation i Kaomi, vilket förutsatte närvaron av europeiska missionärer. Hanna och Elis Almborg visade stort intresse för platsen.

Vännerna Almborgs plan på arbete i Kaomi blev snart grusad. Hälsoskäl gjorde det nödvändigt att flytta till Tsinan och Tsingtau, varefter familjen återvände till Sverige för mission här hemma.

Det dröjde sedan till 1921 innan missionen kunde göra nästa strandhugg, men därmed började också arbetet på allvar. Familjen Leanders och Nina Fredriksson utkorades att upptaga striden. Genom bl. a. tältmissionen var marken väl förberedd. Om själva församlingsbildandet skriver J. A. Rinell i M. P. juli 1921: »Lördagen den 9 sistlidne april bildades å vår missions nyöppnade huvudstation, Kaomi, en ny församling. Ett rätt stort antal ombud från såväl våra egna församlingar som från de amerikanska baptisternas hade infunnit sig. Br. J. E. Lindberg utsågs att leda förhandlingarna. Den nybildade församlingen, som heter Kaomi baptistförsamling, räknar från början icke mindre än 249 medlemmar. Samtliga hade flyttningsbetyg från Kiaohsien.

Broder A. Leander valdes enhälligt genom öppen omröstning att bliva församlingens föreståndare. Tre diakoner, en sekreterare och en kassör valdes också — de förra genom slutna sedlar. Den nybildade församlingen har ett stort missionsfält att bearbeta. En del av detta har förut bearbetats från Kiaohsien station. Den senare överlämnade icke mindre än 9 predikolokaler och 17 skolor som 'hemgift' åt 'dottern'. I förening med församlingsbildandet hölls fyra dagars uppbyggelsemöte. På söndagen, den sista stora dagen i högtiden, duggade och regnade det åtskilligt. Detta var välkommet, ty torkan har varit långvarig och oroväckande. Må nu också nådens duggregn — skurar av nåd — strömma ned över Kaomi församling, ja över hela Guds stora åkerfält.»

Dessa önskningar uppfylldes. Det skulle snart visa sig att Kaomi-fältet på ett alldeles särskilt sätt kunde bära frukt åt evangeliet. Där förefanns en rik mottaglighet för

sanningen. Med största intresse deltogo människorna i sammankomsterna, och icke få avgjorde sig för Gud. Den ena dopförrättningen avlöste den andra. De många goda krafter församlingen kunde räkna med ända från början betydde också mycket, och Kaomi blev med tiden vår största församling å fältet i Kina. Men det är ju påtagligt att tider av framgång också leda till tider av sållning. De element som vinnas äro icke alltid av den halt man skulle önska, och därför måste framgångens folk bereda sig för sovring och uppgörelse. Så har skett även här. Men alltfort är detta stora missionsområde en av våra mest givande tegar därute.

En bild av arbetet på hela fältet möter oss ett par år senare i stationsrapporterna. Vi anföra från M. P. maj 1923: »Kiaohsiens station har 3 manliga och 2 kvinnliga missionärer. Antalet infödda medarbetare utgöres av 20 predikanter, 7 bibelkvinnor, 33 lärare av vilka de flesta även deltaga i predikoarbetet, 9 lärarinnor, 1 läkare och 2 bokspridare. Församlingarnas antal är 2. Församlingen i Kiaohsien har under året fått döpa 42 personer och består nu av 410 medlemmar. Församlingen i Long-gia-tsuen har döpt 30 och räknar 230 medlemmar. Församlingen i Kiaohsien har infödd pastor. Predikoverksamhet har bedrivits uti 1 kapell och 1 större tält, vilket flyttas till olika platser inom stationsområdet.

Folk- och småskolornas antal är 38 med 510 manliga och 75 kvinnliga elever. Högre folkskolan för gossar har 36 och högre folkskolan för flickor 10 elever. Bibelkvinnoskolan har haft 8 elever under senaste året av vilka 7 efter slutad kurs inträtt i missionens tjänst, den 8:de har avlidit i tron på Herren.

I sjukvårdsarbetet ha 88 patienter varit intagna på stationens sjukhus. Kliniken har under året besökts av 5,311 patienter, av dessa ha 2,795 för första gången besökt densamma. Ny byggnad för flickskolorna är under uppförande

enligt av missionsstyrelsen i Sverige godkända ritningar och förslag.

Fröken Esther Wahlin har under senhösten nödgats underkasta sig en svårare operation. Denna utföll dock väl och patienten är återställd till hälsan, ehuru ännu svag till sina krafter. Missionärskonferensen hölls på Kiaohsiens station den 7—9 febr. 1923.

Chucheng station. Rapporten omfattar endast senare hälften av 1922. Stationen har för närvarande blott 1 manlig men däremot 4 kvinnliga missionärer. Där deltaga i missionsarbetet 7 infödda predikanter och 3 bibelkvinnor samt 6 lärare och 1 läkare. Församling finns i staden Chucheng. Den har under halvåret döpt 7 personer, 5 hava avlidit, 3 uteslutits och 2 avflyttat till annan ort. Medlemsantalet är nu 114. Den inre frids- och samhörighetskänslan är stark. Församlingens medlemmar hava insamlat 488,600 cash (omkring 400 kr.). Söndagsskollitteraturen har på senare tiden blivit synnerligen populär. Chuchengfältet har 9 predikostationer. 5 skolor av dels folkskoledels småskoletyp finnas. En av skolorna har dock måst nedläggas för en tid på grund av rövareoroligheter. Hela antalet elever är nu 49, 30 gossar och 19 flickor.

Predikotältet har varit i flitigt bruk under hösten, dels inom, dels utom staden. Inom staden har rätt livlig verksamhet bedrivits medelst gatupredikan och husbesök. Dessutom hava 9 soldatläger och polisstationer blivit besökta samt även några skolor. I stationens sjukhus ha 10 patienter varit intagna längre eller kortare tid. Kliniken har besökts av 781 patienter. Behandlingarnas antal är 1,832. 6 patienter ha vårdats i hemmen. Stationens nyupprättade barnhem inrymmer nu 6 skyddslingar.

Kaomi station har lidit mest av rövarnas framfart. Några av missionens folk ha till och med blivit tagna av rövarna. I synnerhet verksamheten i missionens tält har härigenom lidit avbräck. Folk har icke vågat avlägsna sig

från sina hem. Stationen har 1 manlig och 2 kvinnliga missionärer. 12 infödda predikanter och 3 bibelkvinnor samt 22 lärare och 4 lärarinnor finnas. Dessutom har även denna station infödd läkare.

Kaomi station har 1 församling med 496 medlemmar. Under året hava 117 personer mottagit det kristna dopet. Folk- och småskolornas antal är 23 med ett elevantal av 342, 290 gossar och 52 flickor. Predikostationernas antal är 13 av vilka 4 öppnats under året. Dessutom äger denna station missionens största tält. Något mer än 1,000,000 cash (nära 1,000 kr.) ha av de infödda kristna insamlats för missionen under året. I kliniken har under senaste halvåret 2,312 patienter mottagit behandling. — Stationsföreståndaren, missionär A. Leander, var under hela september månad förhindrad att leda verksamheten på grund av sjukdom. Han är nu frisk.

Wangtai station. Rapporten omfattar endast tiden 1 juli—31 december. Även på denna station har verksamheten betydligt hindrats på grund av rövarnas framfart. Wangtai har hittills endast 1 manlig och 1 kvinnlig missionär nämligen A. J. och Elisabeth Lidquist. — Stationen äger kapell- och skolegendom. Däremot har det visat sig svårt att få köpa tomt för missionärsbostad. En församling finnes med 314 medlemmar, av vilka 36 blivit döpta under den tid rapporten omfattar. Predikoverksamhet bedrives på 12 utstationer. Skolornas antal är 24. Av dessa äro icke färre än 4 flickskolor. En av skolorna har under året måst nedläggas. Nu är dock beslut fattat att upptaga ytterligare 3 skolor. 20 infödda lärare och 4 lärarinnor äro i arbete på stationen. Skolbarnens antal är 353, 316 gossar och 37 flickor. 13 infödda predikanter och 3 bibelkvinnor finnas. Församlingen har helt nyligen valt 3 diakoner. Den nya stationsledaren ser framåt med förhoppning.»

Dessutom fanns på fältet ett 50-tal söndagsskolor med

1,702 elever. Speciella bibelskolor höllos alltibland särskilt för predikanter och lärare. Kapellens antal var 17 och förhyrda predikolokaler 38.

Bakom allt skymtar bristen på europeiska arbetare. När man betänker arbetets art och omfattning på en station allrahelst om detta är förenat med en omfattande skolmission är det uppenbart att bemanningen borde bliva starkare än vad ofta varit fallet. Men dels är det icke alltid som lämpliga kandidater stå till buds, och dels är ekonomien vanligen åtstramad. Allt detta gör att missionen får ta sig fram med de möjligheter som stå till buds, och det är underbart att se huru mycket som ändå vunnits trots alla begränsningar. Även detta är ett under inför våra ögon för vilket vi bringa Gud all ära.

XVI.

Tre nya församlingar bildas: Po, Ihchao och Gåtå

Församlingen i Po bildades den 8 september 1923. Vad som då skedde hade bakom sig en högst intressant historia. Den har berättats förut. Se sidan 39.

Det hus som inköpts var ett tegelhus med flygel som möter gatan med en planterad förgård vars stentrappa leder ned till trottoaren. Det hade varit krog. Ack hur många tusen drinkare som stultat fram här och ängsliga balanserat vid stentrappan under känslan av benens svaghet. Huru många börsar som blivit tömda här. Hur många instängda kvinnor vilkas tankar gått till mannen, som satt på krogen och söp.

Sannerligen det var mycket lämpligt att det där huset inköptes av missionen. Det behövde upprättelse. De lyhörda tycka att krogväggarna snyftade. Bankmannen gnuggade händerna. Det här skulle bli Guds hus.

Här predikades nu titt och tätt. Talarna voro många och olika, det var missionärerna och infödda och rätt ofta bankmannen själv. Platsen ligger centralt. Till Kiaohsien, Chucheng och Kaomi har den lika långt eller 35 kilometer. Till de stora marknaderna och torgdagarna kommo massor av människor, och då lät missionen höra sin röst. Missionen

får icke sätta ljuset under skäppan. Den skall så vid alla vatten. Den skall arbeta även om den såsom här i Po finner att marken är stenbunden. Något vinnes alltid, och under tiden uppfylles ordet om att evangeliet skall förkunnas till ett vittnesbörd för alla folk.

Församlingstanken mognade allt mer. Det skulle säkerligen vara lämpligt att bilda en församling just här, såsom en ljusets fyrbåk och en central för andlig mission. Åtskilliga hade också under åren vunnits för Gud. Man bestämde tiden till den 8 september 1923. J. E. Lindberg predikade och A. J. Lidquist ledde förhandlingarna. Församlingen bildades av 82 personer av vilka 49 voro från Kiaohsien och 33 från Long-gia-tsuen. Denna skara ökades snart ity att nästa dag 11 stycken döptes. Till föreståndare valdes Oskar Rinell och till diakoner Bao-Chéng-de och Che'n Lien-fang respektive son och svärson till bankmannen Bao Hsuaven. Denne, pioniären, fick icke själv vara med. Ett par år förut avsomnade han i tro. Men hans dröm och bön gick i glad uppfyllelse. Den resta minnestavlan ute på kapellgården minner om förebedjarens arbete och kärlek.

Den nya församlingen fick flera utposter och skolor av sina äldre systerförsamlingar. Det var gott att få börja under så lyckliga förhållanden. Att den ville göra sitt bästa har tiden visat.

En vecka efter församlingsbildandet i Po konstituerades en församling i Ihchao. Det skedde sålunda den 16 september 1923. Det intressanta skedde alltså att missionen inom loppet av tio dagar ökades med två församlingar. Det var uppmuntrande för missionen och dess understödjare.

Ihchao är en stor stad och den omgivande trakten ger rum för många, många invånare. Tusentalet byar ligga utströdda på de närmaste trakterna, det vimlar av folk och djur och fordon. Landet är kuperat. Mellan bergen skära dalsänkningarna, och rätt vad det är stiga bambuskogarna

i höjden. Tusentals sångfåglar spela sina melodier för den sävlige buffeloxen, som drar plog och harv och släpa åt sin jordälskande körsven. Som vanligt är det fattigt. Kinesen har fått fattigdomen såsom livsinslag. Att få äta sig riktigt mätt gång efter gång är för honom en dröm, som kanske förverkligas men lika ofta går sönder. Men detta hindrar honom icke från att älska och vårda sin jordlapp med en kärlek som verkligen söker sin like.

Ihchao ligger i söder av vårt fält. Det är 140 kilometer till Kiaohsien och 80 till Chucheng. Klimatet är hälsosamt och där i öster svallar det väldiga Gula havet, som varken är gult eller fult utan en stor oceanvik med majestät och möjligheter. Och här ha millioner levat i årtusenden utan ljus eller kunskap om den Högste men med längtan i sina själar efter en bättre dag. Man gripes inför de tavlor, som dessa fakta måla.

Chuchengmissionärerna men även Kiaohsienarbetarna hade gjort strandhugg i Ihchao. Det var ju relativt lätt att komma dit och ett och annat hade under tiden skett, som uppmuntrade till fortsättning. När makarna Lindbergs besökte platsen 1915 uppsöktes de av en äldre lantbrukare vid namn Mo. Med äkta kinesisk försynthet sporde han om de voro evangelii förkunnare och protestanter. När frågan bejakades, strålade han upp och sade sig ha väntat på dem i åtta långa år. Och så berättade han om huru han först kommit i beröring med evangeliet i Mandschuriet och under hela tiden därefter längtat efter verklig frid. Det blev ett ingående samtal och det syntes båda parterna bäst att han följde med de åtta milen till Chucheng för att riktigt få tillfälle att komma in i den kristna läran. Han blev en tacksam lärjunge och snart kunde han bekänna sin tro och sin frid. Dopet följde omedelbart och därmed hade Ihchao fått ett nytt vittne och en överlycklig medborgare.

Under tiden fortsattes arbetet och en liten lokal förhyrdes. Chucheng tog platsen såsom utpost och en evangelist placerades där. Man sökte efter måttet av sina möjligheter missionera med blick för framtiden.

Ty åtskilliga tänkte Ihchao såsom en blivande huvudstation. Mycket talade också för att saken ordnades så, och tanken förverkligades till slut fastän det skedde långt senare än man föreställt sig. Den generösa gåvan på åtta tusen kronor från Örebro till Kinamissionen, som förut omnämnts, gavs med tanke på verksamheten i Ihchao. För denna summa kunde man inköpa lokaler, som tjänat både såsom samlingsrum och bostad. I varje fall var nu tiden kommen för ett församlingsbidande och detta skedde vid nämnt datum. Ordförande var J. A. Rinell. Fem medlemmar tillhörande Chucheng inflyttade och dessa jämte åtta nydöpta bildade alltså församlingen — en liten grupp men med löften över sig. Det är dock församlingen som är den kropp för vilken Jesus Kristus är huvudet. A. J. Lidquist valdes till föreståndare. Kinesiska bröder valdes att tjäna i olika ämbeten. Vid aftonens möte upptogs första kollekten, som blev 30 kinesdollar.

Den svensk-kinesiska konferensen har särskilt vårdat sig om denna plats och placerat en god evangelist där. Det har dock visat sig svårt för missionärerna att komma till församlingen. Rövarbanden grassera fruktansvärt och avståndet är avskräckande. Chuchengstationen har haft omsorg om platsen till dess Sten F. Lindberg placerades där 1938. Under möda och arbete har det gällt att hålla ut, och det är med gripenhet man tänker på offren och insatserna på denna plats, vars namn betyder solstaden och som vi hoppas skall bliva en punkt för ljuset från ovan.

I Gåtå bildades församlingen 1924 den 19 september. Platsen, som är en folkrik by, ligger blott 20 kilometer från Kaomi och var förut utpost till Kiaohsien. Efter församlingsbildandet i Kaomi tillföll fältet denna församling. Där hade en god mottaglighet för sanningen gjort sig känd.

Flera hundra kristna funnos där, och det syntes därför naturligt att dessa förenades till en församling. Efter samråd mellan missionärerna beslöt man att tillstyrka denna tanke, och så skred man till handling. Härom berättas i V.-P. nummer 47 av ovan nämnda år följande, skrivet av Titti Schlyter.

»Den egentliga högtidsstunden började kl. 2 e. m. Som ordförande vid församlingsbildandet fungerade J. A. Rinell med två kineser såsom sekreterare. En äldre kines, Li-Yuin-Shöng, en av de första kristna på platsen, framställde i ett tal den nya församlingens förhistoria. Han påpekade huru för 20 år sedan evangelium var okänt på trakten. De första missionärerna, som verkat där, voro J. A. Rinell, John H. Sordsson, som i kvinnoverksamheten biträtts av fru Hedvig Rinell och fröken Esther Wahlin. Som Gåtå numera hör till Kaomi distrikt har A. Leander på senare åren helt övertagit verksamheten, givetvis biträdd av sin fru. Gubben Li slutade sitt anförande med att uttala sitt och församlingsgruppens varma tack till missionärerna, som deltagit i evangeliseringsarbetet och bad även, att detta tack skulle överföras till församlingen i Sverige.

Efter detta tal följde namnupprop av de 445 medlemmar, som begärt utflyttningsbetyg från Kaomi för att bilda Gåtå församling. Efter ytterligare några formaliteter valdes A. Leander till församlingens pastor och den nya församlingen förklarades bildad. L. övertog omedelbart ledningen av förhandlingarna, och valen fortsattes. — På söndagen var det först predikan av J. A. Rinell, därefter församlingsmöte, då 13 kineser av olika åldrar, manliga och kvinnliga, avlade bekännelse om sin tro på Kristus. Elva av dessa beviljades dop och församlingsgemenskap. De döptes av Leander samma dag i en på gården murad dopgrav. På eftermiddagen var det predikan av Oscar Rinell, varefter de nydöpta hälsades välkomna till församlingen. Därpå följde nattvard.

Den nya församlingens medlemmar bo dels i byn Gåtå, dels i byarna runt omkring.»

Det var således en kraftig församling redan i starten. Fältet har fortsatt att vara ganska mottagligt för sanningens ord. En omfattande mission bedrives även om Gåtå icke blivit huvudstation på grund av missionärsbristen.

Det skulle nu dröja tio år innan nästa församling bildades. Under tiden arbetades dock för fullt såsom vi efterhand komma att finna, men skördarna kunde bärgas i de redan förefintliga åtta församlingarna i Shantung, som är Kinas heliga provins.

En glimt från arbetet visar följande meddelande av A. J. Lidquist (1928):

Dop i Wangtai.

»Den 19 augusti hade undertecknad glädjen att döpa 34 personer, vilka strax förut avlagt bekännelse om sin tro på Kristus. Senare samma dag blevo de alla hälsade välkomna av Wangtai församling vid dess nattvardsgudstjänst.

Krig och örlig ha ej ännu upphört i våra trakter, men inte heller Guds verk har upphört och därför äro vi glada och prisa Herren.

När vi skulle resa till Wangtai var det inte lätt att komma ut ur stan och många voro de, som ville segla i vårt kölvatten. Vi hade emellertid ingen svårighet att komma ut. Komna till Wangtai funno vi portarna stängda och väl bevakade, men vi behövde inte vänta på att bli insläppta, ty vi voro igenkända. Det blev så allvarligt för mig detta, ty det kommer en dag, då 'dörren' är stängd och de begynna att stå utanför och klappa och begära att få komma in, men då skall han svara: *'jag känner eder* icke, varifrån I ären'. Dagen kommer och den kommer snart, måtte allt Guds folk vara redo och vara igenkända av Jesus!

I september hoppas vi få dop igen, ett 20-tal äro anmälda — —.»

XVII.

Missionens skolväsen

När missionen letade sig fram bland folken fann den snart, att skolan var en av de vägar den måste gå. Detta var en viktig upptäckt, ty efter alla de gångna seklerna står det i dag klarare än förr för varje vaken missionsvän, att utan skolan skulle missionen dö. Varje mission som vill leva, måste söka att komma i beröring med det uppväxande släktet. På denna väg knyter missionen de mest värdefulla förbindelserna, och på samma gång blir den en kulturfaktor av allra största betydelse.

Det har därför varit missionen till ovärderligt gagn att den kunnat räkna med sådana krafter inom missionärskåren, som kunnat upptaga skolverksamhet och genomföra ett värdefullt schema. Helt naturligt var man från början icke beredd på detta, även om de utsända representanterna ägde kunskap nog för att även verka såsom lärare. Man hade ju vanligen icke någon sådan examen. När därför myndigheterna, och då i all synnerhet kolonialregeringarna, krävde examina för lärare vid skolor vilkas examina staten hade att erkänna, blev det nödvändigt att laga att de missionärer som det kunde erhöllo den utbildning och de meriter, som skolarbetet därute skulle komma att kräva.

Detta förhållande har inom stora missioner blivit en

fråga av vital betydelse. Man har sökt att utbygga skolorna på bästa sätt och sända kvalificerat folk till fronterna. I samband med detta har nog en och annan blivit sänd från de stora folken i synnerhet, som varit mera lärare än missionärer och därför knapast förstått missionärens kall och arbete. Men dessa individer, vilka ådragit missionen så mycken kritik, äro dock ett försvinnande fåtal emot de skaror av lärare, vilka med den största iver gått in för ett arbete som förenat både missionärens och lärarens kall i en person. Det är rätt att säga att den svenska baptistmissionen arbetat efter dessa linjer, och det har visat sig vara ett lyckligt grepp.

I stort sett är Kina fruktansvärt fattigt på skolor. I denna koloss finnas ungefär 100 millioner barn i skolåldern. Huru många av dessa få bevista en skola? Säkra siffror kunna icke uppbringas, men ganska säkra antaganden ange siffran till 20 %. Detta skulle då innebära att ungefär 80 millioner barn icke alls komma i beröring med något skolväsen, en fruktansvärd siffra. Det förvånar ingen kännare av läget att majoriteten av dessa barn utgöres av flickor. Flickebarnet är alltfort en synnerligen missgynnad varelse i Kina, till obotlig skada för hela landet och dess utveckling.

Eggad av ej minst missionens initiativ har den kinesiska staten gått in för modernt skolväsen. Men detta är ett teoretiskt beslut. När skall detta kunna förverkligas? Men något har det ju alltid betytt. Och kommer bara fred- och såningsår igen, komma säkerligen statens ansträngningar att mångdubblas. Det är att hälsa med glädje. Annars som sagt är tavlan mörk i detta underliga land där man dock sedan urminnes tider sysslat med vetenskap och filosofi och skrivit kinesiska karaktärer immerfort. Men det blir så när man svartsjukt låser in kunskapen inom en viss konklav och håller massan i okunnighet.

Det första försöket inom vår mission att få en skola till

stånd skedde såsom förut omtalats år 1900. Då var missionen 9 år gammal. Denna början skedde under stor bävan. Kineserna som fruktade och hatade utlänningarna spikade upp traktater på väggarna vilka tillkännagåvo att de främmande folken togo ut både hjärta och ögon ur barnen för att koka dem till medicin. Det var icke lätt att bland människor som uppskrämts av sådana rykten finna elever för en skola. Man undrade och betänkte sig. Men till slut blev det dock av. Man lyckades få fyra pojkar samt lärarens sonson att lova börja i skolan. Det var år 1900. Det var en idyll, som snart skulle brytas sönder.

Boxareupproret bröt ut. Under vild kamp emot »de utländska djävlarna» bröto bandiderna in i missionsstationerna, och heligas blod färgade den förut tårdränkta marken. Redan den 27 juni måste missionärerna fly till Tsingtau, och därmed var den lilla skolan spolierad. Den föll — men den föll framåt.

Ty året därpå var skolan i gång igen, och nu hade den fått elevantalet fördubblat. Därmed hade skoltanken i Kiaohsien fått en start och vår svenska baptistmissions skolväsen en begynnelse. Det skall ihågkommas.

Det ligger i skolväsendet en stark expansionskraft. Det tillhör de värden i tillvaron, som aldrig bli färdiga, emedan de tillhöra det dynamiska livet. Liv är alltid rörelse. Våra skolor på den nämnda missionsstationen äro intressanta exempel på detta. De bilda en uppåtgående kurva, som man icke kan studera utan glädje och tacksamhet.

Skulle man kunna göra något för de stackars flickorna? Det var en fråga. Ett försök gjordes i september 1903 då fyra små flickor inskrevos till en skolklass. Fru Anna Lindberg och en byskollärare skötte undervisningen till dess den förstnämnda 1905 överflyttade till den nya stationen i Chucheng.

Efterhand tillkommo nya skolor på de olika stationerna och i samband med de nya församlingarna. Så skedde i

Chucheng 1905, i Wangtaidistriktet 1908, i Kaomi 1915, i Gåtå 1924 o. s. v.

En särskild form av skolarbetet är att finna i fortsättningsskolorna. Den 6-åriga kursen avslöts av många elever, vilka gärna ville fortsätta på skolbanan. Under mycken bävan togs ännu ett steg. Man beslöt sig för en överbyggnad på fyra år. Denna, som hör samman med Kiaohsien station, har under åren haft olika namn såsom högskola, högre folkskola, seminarium, realskola, mellanskola och fortsättningsskola. Man inrättade två kurser, en för manliga och en för kvinnliga elever. Vi återkomma till detta något längre fram.

Ser man på statistiken från skolorna så finner man att år 1922 hade vi 66 småskolor med fyraårig kurs för gossar och 7 liknande skolor för flickor. Gossarna voro 1,109 och flickorna 80. Platserna voro Kiaohsien, Long-gia-tsun, Chucheng, Kaomi och Wangtai. Samtidigt fanns 2 folkskolor med tvåårig kurs för gossar och lika många för flickor. Gossarna voro 34 och flickorna 23.

I den högre folkskolan som hade fyraårig kurs undervisades 30 unga män och 19 kvinnor i skilda klasser.

Angående fortsättningsskolan är vidare att säga att målet med denna huvudsakligast varit att erhålla lämpliga arbetare för missionen. Då samskoleidén icke kunde komma ifråga vid denna tid inrättades två avdelningar, en för manliga och en för kvinnliga elever. Hedvig Rinell tog hand om ledningen till dess gosskolan erhöll sina nya lokaler 1910, då A. Leander fick denna syssla. 1914 bröt världskriget ut och skolorna måste nedläggas. När de åter öppnades 1915 övertog Hedvig Rinell ledningen på nytt och efter 1918 Egron Rinell. Slutligen övergick ledningen till kineserna.

1913 utexamineras 3 ynglingar och 5 flickor från avdelningarna. Sedan har årligen en liten skara utexaminerats. Granskar man siffrorna för t. ex. år 1929 erfares att till

dess 85 unga män hade genomgått fullständig skolkurs i fortsättningsskolan. 71 av dessa hade längre eller kortare tid tjänat missionen. Några fortsatte sina studier. Några hade platser i förvärvsyrken. Under samma tid hade 357 varit inskrivna i skolan och använt kortare eller längre förstudier inom denna. Många av dessa hade vid olika tillfällen tjänat missionen.

I flickavdelningen hade intill 1931 250 elever varit inskrivna. Intill 1929 hade 35 genomgått fullständig kurs med avgångsexamen och av dessa hade 28 längre eller kortare tid tjänat missionen. De rapporter som avgåvos inför regimförändringen 1929 av Egron Rinell och Hedvig Rinell, föreståndere för respektive manliga och kvinnliga avdelningarna, voro uppmuntrande.

År 1929 betecknar en vändpunkt för skolmissionen. Detta hör samman med regeringens krav på alla skolors inregistrering. De båda avdelningarna sammanslogos till en, skolan blev samskola. Detta betecknade ett stort steg framåt.

Skolan fick en kinesisk föreståndare och kinesisk skolstyrelse med några missionärer såsom medlemmar. På hösten nämnda år startades med 50 elever. Rektor blev en omvänd kines, presbyterianen Wo. Lärarna voro ungefär de samma som förut. Allt gick bra och skolan har fortsatt genom åren med sin betydelsefulla gärning.

Inregistreringsfrågan.

Nationalregeringen i Kina tillställde även våra missioner i Kiaohsien och Chucheng år 1929 officiella handlingar med maning att låta inregistrera missionens skolor, och skulle detta vara gjort till mitten av nyss nämnda år.

Den nya förordningen tillerkände missionsskolorna en plats såsom privata skolor i Kinas nationella skolsystem. Hittills hade regeringen icke haft något slags kontroll över dem. Genom att tvinga dem till inregistrering skulle då regeringen kunna effektivt tillbakavisa deras påståenden som gjort gällande, att missionsskolorna voro avnationaliseringshärdar o. s. v. En nackdel hade under allt vidlått missionens skolor, den nämligen, att dess lärjungar icke meddelst sina avgångsbetyg berättigats till inträde i statens skolor eller ämbeten. Denna fördel skulle vinnas genom inregistreringen. Vidare skulle missionsskolornas kinesiska karaktär kursiveras. Ledningen och ansvaret måste läggas i kinesiska händer.

Mest med tanke på att utestänga från Japan härstammande religionsbruk hade all religionsundervisning uteslutits från schemat. Dock syntes tolkningen av lagen kunna ge rum för kristendomsundervisningen blott den gjordes fullständigt valfri. Till allt detta förekom en passus, som nog hade sina poänger för missionens vidkommande. Lagen föreskrev att eleverna varje måndag skulle stanna i en stunds tystnad inför Dr Sun Wens minnestavla. Ledande kineser gjorde gällande att detta saknade varje religiös betydelse, under det att andra uttalade sina dubier härom.

Det är uppenbart att denna ukas skulle skapa oro bland missionens folk. Några menade att en eftergift på denna punkt skulle betyda att missionen svek sitt program. Andra missionärer sågo saken från andra synpunkter. Följden blev att vår missionärskår i denna fråga delades på tre linjer. En majoritet förordade registreringen, en minoritet avböjde den helt och hållet och några stodo neutrala. Till missionsstyrelsen i Sverige ingingo alla dessa meddelanden för beslut och klargörande råd.

Det var icke så alldeles lätt att fatta ett avgörande beslut. Principiellt ville naturligtvis icke missionsstyrelsen vara med om en åtgärd, som kunde kasta någon skugga över arbetet. Annat vore ju förhållandet om de, som stodo närmare till saken därute, kunde finna anledning till vissa åtgärder. Följden blev att skolorna i t. ex. Kiaohsiendistriktet upplöstes såtillvida att missionen icke längre

understödde dem. Men många kineser ryckte fram och skolor kunde fortgå på vissa håll. Ifråga om fortsättningsskolan i Kiaohsien beslöt skolstyrelsen med en del missionärer att begära dess registrering. Detta synes ej på något sätt ha skadat dess anseende eller verksamhet.

Året därpå enades man också i missionärskonferensen i Kina om ett kompromissförslag, som innebar, att då registreringen av fortsättningsskolan icke vållat någon skada missionen borde tillhandahålla lokaler och även ekonomiskt stödja densamma samt att kravet på det kristliga inslaget i undervisningen må strikt vidhållas. Detta beslut var enhälligt.

Härtill kom en annan omständighet. Skolchefen för Shantung Hâa-Si-yuan visade sig alldeles obenägen att inregistrera missionsskolor. Orsaken synes ha varit ovilja mot kristendomen. Dock sökte han icke heller med våld att stänga någon skola. Planen var påtagligen att på annan väg omöjliggöra det arbete, som missionsskolorna utförde.

Så blev hela denna sak färgad av en påtaglig ovisshet. Läget i dag är till viss grad förbättrat. Nu böljar ju stridens vågor i landet, och tid och krafter räcka icke till för interna skolsaker. Men det är väl troligt att ett förändrat tidsläge kan komma att ånyo riva upp det komplex, som här vidrörts. Lokalregeringen har visat sig tolerant på denna punkt. Ukaserna växla. Ena dagen kommer bud om skolornas registrering om de skola få fortsätta, den andra uppmanas missionen att intaga i sina skolor en massa flyktingbarn för undervisning. Med glädje villfor missionen denna sista anhållan, som på samma gång var ett officiellt erkännande för dessa skolor. Allmänheten har visat sig värdesätta våra skolor. Därför har årligen en utvidgning kunnat ske. Nu äro de knappa utrymmena alldeles överfyllda.

Även japanerna ha lämnat skolorna i fred. En intressant sak kan nämnas. 1939 valdes en prisnämnd av kineser och japaner för att utröna vilka skolor som voro bäst i distrik-

tet. Fyra frågor skulle besvaras av nämnden: 1) Vilken skola har lättast att få elever? 2) Vilken har det bästa skolschemat, de bästa lärarna och den bästa undervisningen? 3) Vilken har den bästa ordningen och disciplinen? 4) Vilken har de kunnigaste eleverna? Tävlingen gällde utom våra skolor en del kinesskolor samt katolikernas och lutheranernas. Nämnden enade sig om att förklara vår skola såsom varande den främsta å alla angivna punkter och som ett bevis å detta förärades skolan nämndens diplom.

Sådant inger respekt för våra missionärers arbete i Sinims land.

Söndagsskolan.

Som förut påpekats började vår mission söndagsskola år 1900. Det var icke så lätt att erhålla elever till densamma, och så kom ju boxareuppproret med dess förödande verkningar för missionen. Men när man samlades på nytt började också söndagsskolorna. Detta skedde i Kiaohsien. När arbetet startades vid Chucheng började Anna Lindberg strax söndagsskola och ett fyrtiotal barn voro med.

Alltefter som församlingar bildades började också söndagsskolor, och dessutom hållas sådana på ett mångtal platser runt om församlingen. Olika krafter ha kunnat anlitas, och det är uppenbart att kineserna med sin stora talarebegåvning och sin livliga fantasi också kunna konsten att undervisa i söndagsskolan. Det blir inga stereotypa skildringar utan levande och gripande poänger.

I stort sett kan man säga att barnantalet i skolorna visat en tendens till stegring. Alla våra församlingar ha söndagsskolor, de flesta mera än en. Kiaohsien har 40 skolor och Kaomi 20. Sammanlagda elevantalet utgör 1,542 på 42 skolor med 60 lärare.

I Kiaohsien har man satt i gång med ett nytt initiativ. Ett tiotal kvinnor vandra varje söndagseftermiddag ut i staden och samla barn och äldre till söndagsskola. Får man

ingen lokal håller man mötet i det fria. Tillslutningen är olika men omkring 4—500 personer äro medeltalet för sammankomsten. Detta är ett gott företag, som synes kunna lämna en anvisning för söndagsskolmission även i Sverige.

Skördarna för arbetet genom söndagsskolverksamheten ha varit goda.

Bibelklasser och bibelkurser.

Det är ett livsvillkor att meddela så mycken bibelkunskap som möjligt till medlemmarna och enkannerligen de unga. Vad som här hemma är ett betydelsefullt krav blir därute ytterst vitalt.

Från 1898 ha kurser av olika längd hållits på stationerna med missionärerna och infödda medhjälpare såsom lärare. Ibland har hundratalet elever kommit med. Man har indelat dem i klasser och de icke läskunniga ha på detta sätt fått sin första handledning i läsekonsten. Man har försökt med olika metoder och ej sällan givit läxor i bibelkunskap, som vederbörande sedan uppläst i församlingen. Det har gällt att tillgripa alla de medel som stått till buds.

Under de senare åren ha sommarkurserna betydligt populariserats. Numera inbjudas mera uppmärksammade såväl kinesiska som utländska personer att hålla föredrag. Goda resultat har vunnits och läget uppmanar till fortsättning. Då krigsoroligheterna 1938 hindrade skolverksamheten avhölls i Kiaohsien en vår- och en höstkurs på en månad vardera med bibliskt program. Ämnet var: Den nyatestamentliga församlingen.

Bibelkvinnoskolan

som avsett att utdana kvinnliga medhjälpare för missionen är ett ytterst viktigt missionsinstrument, men har helt naturligt haft stora hinder att övervinna i sin verksamhet. Den har fortgått i Kiaohsien under ledning av Hedvig

Rinell. År 1939 sammanslogs den med den från Kaomi till Kiaohsien överflyttade manliga bibelskolan.

Under de gångna åren ha 152 elever mottagit undervisning i denna skola längre eller kortare tid. »Icke få av dessa ha troget tjänat missionen, som bibelkvinnor, andra ha sökt att vara nyttiga i hemmet och bland grannarna, några av dem ha naturligtvis tröttnat, men ett stort antal av dem ha lyckliga och frälsta gått hem till Gud.»

Skolor för evangelister.

Efter tillfälliga sådana kurser på olika stationer började en skola för hela missionen i Kaomi 1920. Denna var två månader lång. Eleverna kunde ibland vara ett 40-tal. Namnen A. Leander, A. J. Lidquist och Eric Strutz m. fl. äro knutna till denna skola. 1939 flyttades den till Kiaohsien och är från detta år treårig. Ledare är Egron Rinell. Såväl svenska som kinesiska lärare deltaga. Under första året voro eleverna 47, 22 manliga och 25 kvinnliga. Här utföres ett ytterst viktigt arbete för missionen.

Lokalfrågan har icke sällan varit svår för skolorna. Man har fått nöja sig med de enklaste anordningar. 1924 uppfördes i Kiaohsien en byggnad i två våningar för flickskolan. Den glädje som i all synnerhet skolans ledare, Hedvig Rinell, kände denna dag är rörande. Hon skriver härom med den största tacksamhet. »I ett långt led tågade flickorna dit, var och en bärande sitt lilla knyte, en korg och ett paket. Alla voro så innerligt glada. Å, vad det var roligt och huru solen sken härligt den dagen och alltsedan i de små, men glada och ljusa rummen. — Först ville vi tacka Gud, alla goda gåvors givare. Men så ville vi också tacka eder, kära vänner i hemlandet.»

1940 invigdes ett nytt hus i Kiaohsien för sam-bibelskolan. Det är en ståtlig byggnad med elevrum i nedre och skollokaler i övre våningen.

Den svenska skolan i Kina.

Det var icke lätt att ordna med skolundervisning för missionärernas barn. Den för skandinaviska barn avsedda skolan i Kikungshan fyllde härvid en god uppgift, men vägen dit från vårt fält var alltför lång. Denna skola nedlades också 1927.

Efter denna tid har vår skola letts av missionens egna krafter. Från 1935 till 1939 fyllde Doris Strutz denna plats. Anna Andersson började 1936. Hon leder alltfort denna gren av verksamheten. Dessutom ha Hellen Rinell och Gerda Rinell deltagit i undervisningen. Under senaste året, 1940, var elevantalet 4.

Skolornas ekonomi har ofta varit knapp. Det har gällt att ta sig fram med det minsta möjliga. Därför är vad som åstadkommits ett ännu större under.

Här följer en skildring (1927) från skol- och kvinnoverksamheten av Hedvig Rinell:

Om kvinnoverksamheten i Kiaochow.
Skolavslutning.

»Den 24 sistlidna juni fingo våra ungdomar i härvarande skolor sitt sommarlov. I flickskolan ha vi haft en lugn och god vårtermin. Alla ha fått åtnjuta jämförelsevis god hälsa. Herren har välsignat oss även i andligt hänseende. Pastor Chiens möten i maj ha burit rik frukt. Under vårterminen ha 10 flickor blivit döpta. Bland dessa befann sig Siao Goe-yuin, underhållen av fröken Ramkvist och några av hennes väninnor. En annan underhålles av en förening i Sundsvall och en tredje av en förening i Medelpad. (Nämner detta såsom en uppmuntran för våra trogna uppoffrande och förebedjande vänner i hemlandet.) Må Herren få fostra och leda de nydöpta i sin sanning!

Sommarskolor.

Flera av flickorna äro verksamma under sommarferierna. Har just haft brev från en av de äldre eleverna, vari hon säger: »Var god och sänd mig böcker fortast möjligt. Jag har lyckats samla 17 barn till sommarskolan i vår by.» Sådana sommar- eller ferieskolor söka vi öppna litet varstädes i byarna. De äro avsedda för sådana barn, som ej äro i tillfälle att gå i andra skolor. Kursen varar i omkring sex veckor. Barnen samlas då i någon stuga, där de kunna få rum, och undervisas fritt av våra elever. De läras att sjunga sånger, få lyssna till bibliska berättelser och få, så långt tiden medgiver det, lära sig att läsa. Det är ett såningsarbete. Det gäller att så, så vid alla vatten.

Bibelklasser för kvinnor.

Så snart skolflickorna rest hem började kvinnorna komma in till sina klasser. De komma gående, ridande på åsnor eller åkande på skottkärror. Utom de, som kommo från landsbygden, fingo vi en stor skara från staden. Större delen av tiden hade vi dagligen omkring 70 deltagare. Fru Ki och fröken Chang (båda skollärarinnor) voro mina goda medhjälpare. Vid morgonbönen och kvällsmötena hade vi dock hjälp av några evangelister. En kväll förevisade Egron Rinell bibliska skioptikonbilder. Dessa hjälpte dem att om möjligt ännu bättre förstå de bibliska sanningar, vari de undervisades. Broder Fann skötte den ekonomiska sidan av klasserna. Klassläsningen pågick närmare fem timmar pr dag. Därtill kom som sagt kvällsmötena. Tiden var väl använd. Allt gick som ett urverk. Ingen var sjuk.

Ett vittnesbördsmöte.

Bibelklasserna pågingo två veckor. Avslutningsmötet var ett kombinerat kvinnoföreningsmöte och vittnesbördsmöte.

Efter några erinringar med ledning av Matt. 21: 1—7, bön och sång, upptogs en efter våra förhållanden stor kollekt, ty den gick till omkring 11 kr. Kvinnoföreningen giver årligen bl. a. en liten summa penningar till barnhemmet i Chucheng. Utom detta syr den skor och kläder till barnen där. Vittnesbördsmötet blev dock det intressantaste. Fru Ki ledde detta möte. Flera av de utomstående kvinnorna uttryckte sin glädje och tacksamhet över att ha fått vara med på klasserna. Några sade sig vilja bli kristna, och andra lovade att sända sina döttrar till flickskolan i höst. En kvinna förklarade, att hon icke blott själv ville bli kristen, utan hon ville ock försöka att leda sina släktingar till Kristus. Även bibelkvinnorna avlade goda och inspirerande vittnesbörd. En av dem sade sig ha fått ett klarare begrepp om helgelsen, offrens betydelse, sabbatens helgande och faran av att genom giftermål sammanblanda sig med hedningarna. Det senare är för våra kristna ett av de svåraste problemen. Det sista vittnesbördet kom ifrån fröken Chang. Hon sade: 'Då jag blev ombedd att hjälpa till med dessa bibelklasser, var jag ej alls villig. Jag önskade resa hem för att vila mig. Nu tackar jag Gud för det att jag fått vara med. Medan jag undervisat min klass har jag själv mottagit rika välsignelser. Nästa år, om Gud vill, skall jag gärna hjälpa till med en klass igen.'

Torka, bön och bönesvar.

Vår trakt har under försommaren lidit mycket på grund av ihållande torka. Samtliga kineser ha nästan varit förtvivlade därför. Höga och låga ha ropat till sina gudar. En av bibelkvinnorna, som bodde i skolan, föreslog klassdeltagarna, att de varje morgon skulle samlas för att be den sanne Guden om regn. Och det voro alla med om. Kl. 3 varje morgon ringde de därför i skolklockan och kallade samtliga att stiga upp för bön. Alla samlades de

därefter i stora hörsalen, där de på knä ropade till den himmelske Fadern om regn både för den törstiga jorden och för sina egna törstiga själar. — Vi slutade våra klasser på fredagseftermiddagen, och på natten till lördagen började ett ymnigt regn falla, som fortsatte större delen av lördagen. 'Herren hör bön, Herren hör bön', var det glada tillropet, som mötte oss, då vi åter träffades på söndagen.

Ett varmt tack.

På stående fot bådo klassdeltagarna mig framföra ett varmt tack till moderförsamlingen i Sverige, som gjort det möjligt för dem att deltaga i dessa klasser. Och nu äro dessa klasser över, men vi bedja Gud, att han i sin nåd må låta utsädet gro, växa och bära frukt till evigt liv. Måtte ske ske!»

Ungefär tio år senare (1936) skriver Doris Strutz i V.-P. om dessa saker:

Skolavslutning i Kiaohsien.

»Juni månad har gått i skolavslutningarnas tecken. Ja, strängt taget började det redan under maj månad, då svenska skolan hade sin avslutning.

Vi ha här i Kiaohsien inom missionen tre skolor, utom svenska skolan, nämligen en små- och folkskola, en realskola och en bibelkvinnoskola. Alla ha nu avslutat ett gott läsår. Det var bibelkvinnoskolan, som inledde avslutningarnas rad. Den 12—13 hade de sina examina. Som de alla voro muntliga, hade samtliga svenskar här samt ett par kamrater från Kaomi jämte en del kineser slutit upp för att lyssna. De flesta ådagalade mycket goda insikter i de ämnen de fått undervisning i. Dessa äro till största delen hämtade ur Bibeln, men de ha också fått studera matema-

tik, modersmålet och några allmänbildande ämnen. Då en del av dem knappast kunde läsa, då de började i skolan, kunna vi förstå, att det inte ligger litet arbete bakom, både för lärare och elever. Elevernas antal ha varit 16. Vi hade inte i år någon avgående klass, utan hoppas se dem åter i höst igen, tillsammans med flera nya.

En vecka senare var det examen i realskolan, men där avges skriftliga prov, varför vi inte hade nöjet gå dit och lyssna till dem, men avslutningen fingo vi vara med om. Denna hölls på eftermiddagen i kyrkan och var mycket högtidlig. Högtidstalare var pastor Kao från Kaomi, som i första hand riktade sig till de 11 elever, som i år erhållit avgångsbetyg från skolans högsta klass. Han påpekade hur stor vikt en god karaktär är för att vinna framgång i livet, och han visade genom exempel, bl. a. Petrus, hur en karaktär kan omdanas genom full överlåtelse åt Jesus Kristus. Vår bön är, att dessa ord må bli gömda i hjärtana. Många av våra elever äro ju icke kristna, men vi hoppas, att de skola bära med sig starka intryck av en kristen skola ut i livet, och att de förr eller senare må bli avgjorda kristna. Skolan har under året haft omkring 120 elever. Detta är egentligen mer än vi bekvämt kunnat rymma, men just nu äro ett par lärosalar under uppförande, så vi hoppas att till hösten få ta emot ett lika stort antal. Vi tacka Gud för att det varit lugnt i vår skola. Det är över hela Kina för närvarande en mycket upprörd stämning mot Japan, och den har på många håll tagit sig uttryck i studentdemonstrationer och oroligheter. Det är sannerligen inte lätt att vara ledare för en kristen kinesskola i våra dagar.

Den 20 hade vår små- och folkskola sin avslutning. Den gången samlades vi i flickskolans hörsal, som var så gott som fullsatt, men så har skolan också i år inte haft mindre än 174 elever, därav 95 flickor. Oscar Rinell höll avslutningstalet. Talet åhördes med stor uppmärksamhet. Några

av eleverna sjöngo en avskedssång för de 11 kamrater, som nu avslutat sin sexåriga kurs, och därmed lämna skolan. Dessa jämte 15 stycken, som nu flyttas upp från småskolan, svarade med en annan sång, skriven just för tillfället. En trevlig utställning hade ordnats i en av lärosalarna. Där fingo vi tillfälle beundra elevernas handarbeten och teckningar samt deras skicklighet att skriva kinesiska karaktärer. Även deras uppsatser och räkneböcker fingo vi ta del av. De behövde inte skämmas för resultatet. Jag tror att vilken skola som helst i Sverige skulle vara stolt över att kunna uppvisa dylika prov.

Så ha de nu gått, våra ungdomar, för att njuta av sommarens frihet. Det är tomt efter dem. Många av dem äro flitiga mötesbesökare, och de flesta komma regelbundet till söndagsskolan. Av den senares omkring 200 elever var det ett 80-tal, som icke varit frånvarande någon söndag. Dessa fingo en särskild liten premie sista söndagen. Inalles hade 3,902 barn deltagit under vårterminen[1]. Må Gud välsigna det arbete, som vi försöka utföra bland dessa representanter för det unga Kina! Tänk, vad mycket de en gång skola kunna göra för sitt land, om de bli vunna för Kristus! Hjälp oss att bedja för dem!»

[1] Det blev denna siffra, då antalet närvarande barn söndag efter söndag sammanräknades till en summa.

XVIII.

Infödda medarbetare

Varje vaken missionsvän har fullständigt klart för sig att de länder, som missionen bearbetar, aldrig skola kunna evangeliseras om icke infödda krafter komma till användning. Skall Kina kunna evangeliseras måste detta ske genom kineser. Många förhållanden motivera denna åsikt.

Varje land har sin speciella motvilja mot det utländska. Det kan visserligen vara populärt och tilldragande, men bakom den ytliga nyfikenheten ligger ändå förkärleken för det egna, och gäller det nu angrepp på läror och åskådningar, vilka i många fall höra samman med själva hjärterötterna i folkens liv, så är det uppenbart, att dessa skola mötas med den största misstro, om de därjämte framföras av en utlänning. Härtill kommer även språkliga svårigheter. Kinas språk hör till de mest svårlärda på jorden. Dessutom är kinesen liksom född talare. Detta gör att det för en utlänning är ytterst svårt att kunna behandla kinesiskan med den lätthet att hans budskap vinner sympati bland människorna. Den infödde har i sin språkkunskap en god tillgång, och så öppnas för honom tämligen lätt dörrar, som annars äro stängda för evangeliets förkunnare. Han besitter en anpassning och en förmåga, som gör honom till en ytterst värdefull medarbetare i evangeliseringen.

Allt detta gör det så naturligt för missionärerna att

samla omkring sig en stab av medarbetare. Dessa utgöra vanligen förstlingskärvarna i skörden, och hos dem gäller det att stödja den vilja till arbete och mission, som den helige Ande nedlägger i sina efterföljare. Härvid måste en stor försiktighet iakttagas. Den nyomvände är under alla förhållanden ett svagt käril, och det behöves därför ej minst i ett hedniskt land ett ihållande arbete för att fostra fram det lämpliga materialet. Det är uppenbart att missionens skolor här utföra ett värdefullt verk. Dessutom hållas ofta återkommande kurser, vid vilka kolportörer, evangelister och bibelkvinnor erhålla den fostran som är möjlig. Allt detta lönar sig också. Det är med stor tacksamhet man tänker på huru mycket av värdefull mission, som genom de infödda medarbetarna blivit utfört, och de äro för närvarande högt uppskattade för sin gärning.

Vår mission, som ju är relativt ung, har hunnit med att knyta rätt många infödda arbetare till sin verksamhet. Den av missionen först använde evangelisten hette Leon-Went'ong, men dessförinnan ägde den en bra kraft i Suen-Woe-uh, som under flera år följde Karl Vingren och J. E. Lindberg både såsom kock och som evangelist. Från Pingtu kom evangelisten Giang, död sedan flera år tillbaka men med ett ljust minne efter sig. Bland kvinnorna nämnes den lilla barnflickan från Pingtu, som fick bliva medel till Ho-Sin-is frälsning i Kiaohsien, som sedan i sin tur fått leda många själar till försonarens kors.

Wang-Gi-shan som omkring 1905 började med att predika, har visat sig vara en pålitlig kraft. 1920 valdes han till pastor för Kiohsiens församling, ett uppdrag, som väl utmärker mannens förtroende. Bland skaran under de senare åren ha vi flera som utvecklats till goda predikanter. Många kunde här omtalas, men detta kan naturligtvis icke komma ifråga.

Ett intressant och uppmuntrande faktum är det förhållandet, att de första evangelisternas barn och barnbarn ofta

fortsätta i sina fäders spår, likasom många av dem, som antagits såsom medhjälpare under sista åren, ha varit barn till medlemmar inom församlingarna. Det är sålunda andra och tredje generationens folk vi ha att göra med. I västerlandet utgöra dessa några av våra svåraste objekt, men andra bli våra bästa medlemmar. Det förhåller sig på samma sätt i Kina, och det är ju ett Guds under att dessa enkla och nykristna kineser kunna till den grad uppleva den nya läran att denna blir en attraherande makt för deras egna barn.

Många gripande vittnesbörd finnas om äktheten i den tro, som omfattats och vars innehåll man vill göra känd för sina vänner och grannar. Helt naturligt möter den omvände kinesen många, som med hån eller ironi söka förlöjliga honom och hans gärningar. Den trosfrimodighet, som kommit i dagen i dessa prov, har ådagalagt äktheten i den övertygelse, som ligger bakom gudsöverlåtelsen. Och det är genom sådana i prövningens eld luttrade tjänare, som missionen vinner några av sina bästa framgångar.

Antalet infödda medhjälpare har växlat något under åren. De finnas nu på alla våra stationer och i alla våra församlingar. Att några bland dem äro särskilt omtyckta och eftersökta hör samman med deras speciella utrustning och förmåga. Man har lärt sig konsten att krypa om det ej är möjligt att gå, och där man icke kan komma fram gäller det att stilla och tålmodigt vänta till dess dörrarna öppnas och tillfället ges.

De många som äro helt anställda av missionen erhålla understöd för sitt uppehälle. Deras anspråk äro ej stora, de äro vanligen nöjda med litet, men det ligger helt naturligt i missionens intresse att lämna en sådan ersättning att det kan anses möjligt att få behålla de anställda arbetarna, som även de måste tänka på livets nödtorft. Den sjunkande valutan i Kina har nödvändiggjort många ekonomiska tillägg, men vanligen har det rört sig om tämligen

små belopp. I budgeten upptager understödet för de infödda medhjälparna en särskild del. Att det även bland dem funnits individer, som alltför mycket sett på lekamlig fördel är icke mycket att förvånas över. Deras procent är dock i förhållande till antalet mycket ringa.

De nya skollagarna för Kina och den stegrade nationalismen i landet har givit kineserna ett allt större inflytande i såväl skolor som församlingar. Detta som av missionen själv anses såsom något mycket naturligt, ställer allt mera stegrade krav på de infödda kristna. Det är därför en värdefull förberedelse som de kristna erhålla för kommande uppgifter genom det vidgade arbetet såsom missionens medhjälpare under de europeiska missionärernas vakna ledning.

Vad vår mission angår har den egentligen aldrig haft några svårigheter med sina infödda medarbetare. Harmonin har varit god och samarbetet det bästa. I detta ligger goda löften för det kommande.

Dessa rader må avslutas med följande skrivet av Anna Lindberg 1935:

»En missionens trotjänare.

Herr Li-bing-i har under 22 år med nit och ovanlig trohet utfört sin läraregärning i vår missions tjänst å vårt Chucheng-fält. Det är sällan en kineslärare under en så lång följd av år tjänar på samma plats.

Herr Li är infödd Chucheng-bo och har ägnat hela sitt liv åt skollärarekallet. I ungdoms- och mannaåren arbetade han i mandarinskolor utom vårt härad och har hela tiden gjort sig aktad och älskad av alla.

Det var först i 50-årsåldern, som Herren öppnade väg för vår broder att göra bekantskap med missionärerna och kristendomen. Det dröjde ej länge, innan den lärde konfucianisten insåg Jesu läras företräde framför allt annat.

En inbiten Konfucii lärjunge har att genomgå många strider med sig själv, innan han beslutar sig att lämna allt och följa Jesus.

År 1917 på sommaren blev vår aktade lärare döpt i Chuchengs kapell. Härmed avlades ett kraftigt vittnesbörd inför hans vänner och släktingar, att Kristus vunnit segern. Visst fruktade några, att han ej vore mäktig att stå fast i sin nya tro utan att falla, såsom det ofta hänt med trogna Konfucii tillbedjare, sedan de en gång blivit kristna. Till Guds ära få vi omtala, att denne vår broder aldrig visat tecken till återfall, utan med trohet hållit sig till sin Gud. Prövningar och lidande har han liksom vi alla haft sin stora del av, men liksom vi har han hämtat kraft och tröst ur den kära Bibeln.

Broder Li är en fridens man. Två familjer i vårt grannskap, Fo och Uh, hava en tid levat i stor osämja, och som kvinnorna i de båda fallen tillhöra församlingen, har detta förhållande vållat oss sorg. Unga fru Fo har gråtit och jämrat sig en tid, och ansiktet har sett grymt ut. En dag kommer hon till sitt arbete i skolan med ansiktet liksom förklarat, ja, hon, såg närapå vacker ut. Jag frågade vår tjänare om orsaken, och han talade då om, att läraren Li-bing-i fått till stånd en förlikning mellan de stridande familjerna. Fru Uh ser nu nöjd ut och besöker gudstjänsterna flitigare än förr, och gamle Fo ser så glad ut, när han sitter i kapellet med något av barnbarnen i sin famn. Ja, saliga äro de fridstiftande, ty de skola kallas Guds barn.

Till följd av sin höga ålder och därmed dålig syn slutade broder Li sin läraregärning med detta nya års ingång. Hans plats i skolorna ersättas med broder Koa-kin-shi.

Gud välsigne broder Li och göre hans sista år i livet rika på glädje! Vi tacka honom för trogen tjänst.»

XIX.

Fortsatt mission

Varje år samlas missionärerna till ett större gemensamt möte dels för att söka gemensam uppbyggelse och dels för att avlämna rapporter om huru arbetet tett sig under det gångna året. Vid dessa sammankomster enas man om den budget, som skall framläggas för Missionsstyrelsen i Sverige. Missionärskonferensen hålles så pass tidigt på nyåret att alla fakta hinna hemlandet i så god tid, att det blir möjligt att redan vid Missionsstyrelsens vårsammanträde bestämma om följande arbetsårs budget. Under sådana förhållanden hinna alla instanser med ärendena utan brådska och det blir möjligt att ingående syssla med varje specifik fråga. Men allt detta kräver tro och bön, ty det gäller för missionsledningen att besluta om mycket stora belopp under det man ännu icke äger något av dessa valutor inom räckhåll. Sådant fostrar människor, som få lära sig att tro på Gud och att våga något även i svåra och bullersamma tider.

Missionärskonferenserna konstituera sig noggrant och det hela ledes fullt parlamentariskt. Ett betydande arbete utföres av vederbörande beredningsutskott, vars förslag vanligen bliva vägledande för besluten. Det ligger i sakens natur att dessa högtider lämna en god bild av missionsläget. Det är här i de avgivna rapporterna som man känner missionens pulsar klappa.

Låt oss exempelvis se huru arbetet tedde sig år 1928. Från Kiaohsien: stationen leddes av J. A. Rinell. Man hade nyss välkomnat Gerda Ljungkvist, sedermera gift med Egron Rinell. Doris Strutz hade nödgats underkasta sig en operation och Titty Schlyter var svag till hälsan, men i övrigt voro alla vid god vigör. Den infödda medarbetarestaben stod intresserad vid sina platser.

Tiden var orolig. Kina är ett orons land, fastän kinesen älskar friden. Å fältet som omfattat även Long-gia-tsun och Po hade man predikat i 48 olika lokaler. Dessutom hade tältet kommit till flitig användning. Evangelisterna och bibelkvinnorna gjorde sitt bästa. Skolorna hade fortgått. Söndagsskolorna likaså. En värdefull mötesserie under ledning av fem dugliga kinesiska resemissionärer hade varit till välsignelse. Skriftspridningen var tillfredsställande.

Fältet uppges dock vara mycket oroligt. Rövarbanden härjade. Fattigdomen gjorde sig hemmastadd. Missväxt och abnorma skatter gjorde sitt till att försvåra läget. Dessutom pågick ett utrotningskrig mot boxarna varvid tiotusentals olyckliga människor ekonomiskt ruinerades. Det är lätt att förstå huru dessa förhållanden inverkade på livsföringen och orsakade svårigheter av olika slag.

Från Chucheng rapporterade J. E. Lindberg att verksamhetsområdet mycket berörts av den politiska oron. »Det var en kuslig tid av pinsam oro när marskalk Sun Chuan fangs halvvilda trupper passerade genom staden och härade. Den kusligaste stunden var den där midnattstimmen, då signalpiporna började blåsa till uppbrott. Man kunde befara det gällde myteri och stadens utplundring. Så blev dock icke händelsen, Gud vare lov.»

Det var att vänta att all denna oro skulle inverka menligt på missionsarbetet men verksamheten hade fortgått under Guds höga hägn. Även tältmissionen hade kunnat bedrivas utan störande ingripanden. Man hade försökt med en omfattande litteraturspridning och då framförallt

sökt att få ut biblar till människorna. Skolarbetet hade kunnat fortgå.

Här likasom i Kiaohsien hade sjukvårdsarbetet bedrivits efter bästa förmåga. Ackuschörskans gärning var ganska omfattande. Sjukvårdsarbetet sattes på ett hårt prov i samband med den slagna nordarméns återtåg. Massor av soldater behandlades. Det var även möjligt att genom morgon- och aftonböner inverka på denna oroliga människomassa.

Från Kaomi skrev Oskar Rinell att man kunnat arbeta under ett relativt lugn. Dock hade svårigheterna varit betydande. Det utrotningskrig som började mot en hemlig förening kallad Stora kniv eller Röda spjut injagade skräck hos massor av människor. En tid syntes det som om ett människoliv varit världsmarknadens billigaste vara. Emellertid föreföll det som om oroligheterna gjort en del mottagligare för evangelium och om någon framgång kunde berättas. Skol-, tält- och skriftspridningsmission hade utförts.

Från Wangtai—Ihchao fälten rapporteras om att oroligheter förekommit även där bland människorna. Trots de förluster som befolkningen lidit även ifråga om liv och lem hade intet ont drabbat församlingens medlemmar. På 23 platser hade predikoverksamhet uppehållits och ett flertal evangelister och bibelkvinnor varit anställda. »Under sommaren höllos 4 dopförrättningar, tre i Wangtai och en i Djangtsang, en marknadsby 50 li söder om Wangtai. De döptas antal utgöra tillsamman 53. Vid dopförrättningen i Djangtsang, vilken försiggick i floden, döptes 21 personer. Av dessa voro 10 kvinnor både äldre och yngre. Under våren kan man gott säga att en riklig väckelsens ande rådde på denna station. Det synliga redskapet var en kvinna, som icke då ännu tillhörde församlingen.» Denna kvinna som helats av Herren blev genom sin frimodiga förkunnelse om Guds nåd till stort gagn.

Från Barnhemmet i Chucheng förelåg också ett meddelande. »Vid förra konferensen rapporterades barnens antal

till 20. I år ha vi att rapportera ett lägre antal. Några av de minsta ha lämnat oss och gått till ett bättre hem. Barnens antal är nu 16. Av dessa äro 13 hemma i hemmet och 3 ute hos ammor. Av de senare beräkna vi att 2 skola komma hem i vår. Under året ha 4 nya upptagits. En av dem fingo vi lämna vård under några månader då däremot de andra 3, som voro mycket illa medfarna, dogo efter några dagar. En av dem var född i fängelset och en upphittades ute på marken förfrusen, så att den lilla kroppen blev full av kylsår. Ett par vägrades under våren inträde i hemmet på grund av oroligheterna. Barnen äro alla duktiga och synas växa till var och en efter sin ålder.»

Det är Matilda Persson som skriver, och här såsom alltid träder hennes levande intresse för denna verksamhetsgren i dagen.

Missionärernas verkställande utskott gav en skiss av läget. Svenska beskickningen i Peking hade telegrafiskt förfrågat sig om huruvida missionärerna ansågo sig tvungna att evakuera, vilken fråga besvarades nekande. Dock ansåg man det förmånligt om åtgärder vidtoges för att missionärerna skulle kunna embarkera något utländskt fartyg, om verklig fara uppkomme. Sådan överenskommelse hade också träffats av vår beskickning med representanten för U. S. A. Platsen skulle vara Tsingtau. Där förhyrdes också ett hus för en kortare tid såsom bostad vid eventuellt behov.

Själva missionärskonferensen hölls i Chucheng den 26—29 februari 1928. Bland andra ärenden förelåg en motion av J. A. Rinell som berörde en ganska aktuell fråga, den nämligen att anställa kinesiska kristna såsom församlingsföreståndare. I motiveringen påtalades det förhållandet att om de utländska ledarna helt hastigt måste lämna arbetet i en församling, denna stode tämligen bortkommen i saknad av ledande kraft. Detta manade till att i god tid företaga sådana förberedelser att inhemska krafter stode

till förfogande när kritiska dagar komme. Beslutet blev att genom en kommitté söka att erhålla ett lämpligt förslag om ärendet. Efterhand har allt flera krafter engagerats för den uppgift, som här nämnts, säkerligen till båtnad för det hela. I samband härmed påtalades nödvändigheten av att söka allt bättre fostra och utveckla de inhemska krafter, vilka missionen måste räkna med såsom aktiva medarbetare.

Följande års missionärskonferens hölls i Tsingtau. Man anger att läget alltfort var oroligt. Vid detta möte hade missionärerna att yttra sig över det förslag till arbetsordning för baptistmissionens yttre mission, som varit under bearbetning i hemlandet. Detta antogs även med några mindre ändringar. Detta årsmöte överskuggades av den irriterande frågan om skolornas inregistrering, en sak som vi närmare redogjort för i annat sammanhang.

Konferensen 1930 måste syssla rätt ingående med ekonomiska frågor. Läget var tydligt av det faktum att silverdollarn nu nått den lägsta punkten under tjugu år och sålunda förlorat mycket av sin köpkraft. Den kinesiska staten laborerade alltfort med silvermyntfot men såg sig tvingad till en förändring, och tulltarifferna t. ex. beräknades redan efter gulddollar. Dessa förhållanden jagade priserna i höjden och detta berörde helt naturligt både missionärerna och de infödda. Det blev nödvändigt att klargöra för hemledningen vad som nu måste göras. De framställda förslagen bemöttes också välvilligt av missionen och dess offrare.

Bakgrunden för det hela, fonden för missionärskonferenser och beslut, är ett segt och ihållande arbete. Det skedde inga särskilda underverk ifråga om anslutning och framgång, men varje frälst och döpt kines var ju ett under större än alla beprisade storverk och kraftprov. Ty vad allt gömmes icke i en endas omvändelse. Då detta är sant i vanliga fall blir sanningen ännu mera markerad när det gäller själar, som ryckas loss ur hedendomens kalla grepp

och den tusenåriga vidskepelsens magiska griparmar. Det är starka band, som måste slitas, och det är ännu starkare band som knytas mellan Gud och den fattiga, nu rika och välsignade människosjälen. Sådant betyder seger för de eviga krafterna och insättandet i ljuset av ett faktum vars betydelse vi aldrig kunna till fullo värdesätta.

Vid denna tid, omkring 1930, hade vi åtta församlingar ute på Shantungfältet. Omständigheterna gjorde det lämpligt att icke hasta med något nytt församlingsbildande. Nu såsom nästan alltid under hela vår verksamhetstid i Kina rådde en viss brist på utländska krafter, och man måste taga detta med i beräkningen när kalkylerna uppgjordes.

I övrigt sökte man på de olika stationerna att göra vad man kunde. De riktlinjer, som missionen fått och som visat sig förmånliga, fingo alltfort vara vägledande för arbetet. För missionärerna stod språkfrågan alltjämt i förgrunden. De nyanlända måste ta itu med att lära in det mesta möjliga och de äldre måste fortsätta med sin språkliga utveckling, ty att bli efter på detta gebit är en farlig sak för en missionär.

En särskild omsorg måste ägnas de infödda medarbetarna. Det är ju alltid med ängslan missionen släpper ut dem till gärningen. Deras ringa utbildning och den tusenåriga tyngden av vanor och idéer samt själva anden i detta stora folk göra det dubbelt svårt för dem att hålla rätt kurs. Den livliga fantasien kan lätt leda till snedsprång och uttalanden, som ha ganska litet med kristendomen att skaffa. Därför måste man vaka och övervaka och utan att beskära för mycket dock hålla allt i tukt och ans.

Och så kryper eller flyger tiden hän och år läggas till år allt medan man täres av längtan efter allt rikare segrar. Men det är i alla fall något som rör på sig i det man håller på med. Gud går fram — —.

Härmed några missionsbilder. Denna är skriven av Hulda Andersson 1936.

»Julen har även i år firats på sedvanligt sätt. Oron i norr inverkade icke på julstämningen, utan vi ha haft det stilla och fridfullt. En dag fingo vi lite snö, men icke nog att täcka den gula jorden.

Julfirandet började redan på Lucia-dagen, då vi samlades med bibelkvinnoskolans elever till en liten julfest, de skulle nämligen gå hem före jul. Den 17—18 dec. hölls muntlig examen med dessa elever, varvid det framgick, att såväl lärare som elever gjort ett gott arbete under terminen. Vid avslutningen talade fru Strutz över orden: 'Herren behöver den.'

Allt artade sig till att bli en trevlig jul. Vi väntade ock meddelande från Peiping om vår kamrat, Anna Andersson, som vistades där vid språkskolan, skulle komma hem för att jula. På grund av de politiska oroligheterna i P. rådde skolans rektor alla eleverna att ej lämna P. I ett nu förändrades allt till det bättre, och den 22 dec. fingo vi fara till stationen och möta våra gäster. Vi fingo nämligen två i stället för en. Jag kanske nu bör presentera vår andra gäst, fröken Linnea Nelson från U. S. A. Hon är nästan lite släkt med oss svenska baptister. F. O. Nilsson, baptismens banbrytare i Sverige, var farbror till fr. Nelsons far, även han var predikant. Nu är också han hemma hos Herren. Hans åtta barn äro alla troende och baptister. Fr. Nelson talar bra svenska och är väl förtrogen med svenska förhållanden. Hennes fält blir efter ett år vid språkskolan Szechwan i sydvästra Kina.

På söndagsskolan denna dag undfägnades samtliga deltagare med gottpaket, vilket förorsakade stor glädje isynnerhet bland flyktingarna, som väl aldrig förr varit med om något dylikt. Dagen före julafton voro de, som bruka besöka fängelset i staden, broder Strutz och några kineser,

dit för att sprida julglädje i dess dystra boningar. Efter tal och sång utdelades godsaker till allesammans, ävenså julbrev, en julhälsning i traktatstil. De olyckliga voro omkring 200. Bland kvinnorna märktes även några med små barn.

Samma dag på kvällen inbjödos vi tillsammans med några infödda arbetare till en trevlig julfest hos evangelisten Tai. Vi kände då, hur Kristi band förenar.

Julafton voro vi alla samlade hos Hellen och Oscar Rinell. Julevangeliet lästes och efter sjungandet av julsånger och bön skedde julklappsutdelningen, den av barnen mest åtrådda stunden. Tidigt nästa morgon skulle vi samlas till otta i kapellet.

Då jag påföljande morgon kl. 5 öppnade dörren för att väcka gårdens folk, nåddes mitt öra av tonerna från ett blåsinstrument. »Stilla natt, heliga natt» tonade ut i den stilla morgonen. För att förstå detta måste man nästan ha varit i hednaland. Då jag kom till ottan, fick jag veta, att vår evangelist varit ute och spelat i staden på morgonen.

Vid inträdet i kapellet möttes vi av en vacker tavla, julljusen brunno, jultallen stod färdig, de vackra dekorationerna, som utförts av kineserna, förhöjde stämningen och en stor skara var samlad att lyssna till julens evangelium. Då klockan slog sex öppnades mötet med sjungandet av en av våra bekanta julsånger Br. Strutz förkunnade ordet och bjöd var och en att giva rum för Jesus. En kör sjöng Herrens lov, och stunden var dyrbar.

Juldagen hölls en högtid i mellanskolan med anledning av skolans trettiofemåriga tillvaro. Br. J. A. Rinell höll högtidstalet, flera andra yttrade sig, julkören sjöng, och ett musikband utförde kinesisk musik. Allt var vackert och tilltalande.

På eftermiddagen hölls den traditionella julfesten. Den rymliga kyrkan var till trängsel fylld med folk. Lilla hörsalen var fullsatt av flyktingar. Programmet som till största

delen utfördes av barnen, var trevligt och givande. Evangelist Tai talade varmt och medryckande, mycken sång förekom. Folket skötte sig i år mönstergillt.

Dagarna mellan jul och nyår ha vi gästat varandra och haft det både trevligt och uppbyggligt. Nu har det nya året gått in och med det nya tillfällen och möjligheter. Böneveckan hölls här liksom över hela vår jord. Må Herren välsigna oss både hemma och borta!»

Vidare skriver J. E. Lindberg 1937.

»Först må julhelgen omnämnas. Den har sin härledning från Betlehem, där Jesus föddes i ett stall och lades i en krubba. Detta skedde, när 'Ordet blev kött' och bodde ibland oss till vår eviga frälsning. De kristna älska denna högtid i alla land. Så göra ock de hedningskristna i Afrika och Asien.

Här i Chucheng ha vi årligen firat julen, alltsedan stationen anlades för mer än 30 år sedan. Varje julkväll överfylles vårt kapell av kristna och hedningar. Julträdet med sina skinande ljus, sångerna, bönerna och talen om Jesu människoblivande, tilldraga sig allas uppmärksamhet och intresse. Söndagsskolbarnen fröjdas över sina namnampåsar som endast barn kunna göra. Den allmänna känslan är:

'Var hälsad sköna morgonstund,
Som av profeters helga mund
Är oss bebådad vorden!'

På förekommen anledning hölls vår missionärskonferens i Kiaohsien så tidigt som mellan julen och nyåret. Alla ärenden behandlades i samförståndets och den kristliga kärlekens sinnelag. Bortavaron förenklade därför nyårshelgen här hemma på stationen. Den 3 jan. hade församlingen sitt årsmöte. Br. Martin Jansson talade först till församlingens

uppbyggelse. Därefter vidtogo förhandlingarna, varvid omnämndes församlingsnumerären, kassarapporten och en hel del löpande ärenden. Alla tjänstemän avtackades och omvaldes. Hälsningsbrev skulle skrivas till alla bortavarande medlemmar.

Vi kunna tacka Gud för den församlingslojalitet och sinnesstadga, som äro förhärskande i församlingskroppen. Splitets och söndringens ande bor fjärran. Fridens och kärlekens ande är utgjuten som en oförfalskad nardus i hela hopen av Guds husfolk. Därför blicka vi frimodigt framtiden an med full förtröstan. Lovad vare vår frälsnings Klippa!

Den tredje högtiden firades i samband med stationsskolans avslutning. Den 4 och 5 jan. ägde avslutningsexamina rum. Skolan räknar 76 lärjungar av båda könen. På onsdagen hölls avslutningsgudstjänst i stora hörsalen med sång, bön och flera tal. Till sist reste sig hela skolan på rektorns uppmaning och bad mig framföra dess hälsningar och tack för understöd och förböner inom moderförsamlingen i Sverige. Mottagen nu deras tack!

Det är lugnt i våra trakter och verket kan fortsätta normalt. Tacken med oss missionens Gud för det.»

Från stationen i söder skriver Martin Jansson 1936.

»Arbetet i Ihchao har under vintern och våren i stort sett pågått som under föregående år. Möten av olika slag ha hållits. Det har predikats på gator och torg, och ett stort antal bibeldelar har sålts.

Under en del av april och maj besöktes fältet av missionärerna Matilda Persson och Sanna Andersson. Deras besök blev till välsignelse. Från vår synpunkt sett har arbetet ej heller varit utan resultat. Åtskilliga både män och kvinnor ha bekänt sig villiga att gå över på Jesu sida. Visst äro dessa människor mycket okunniga om vad saken gäller, men vi

ha dock all anledning att tro, att den Gud, som ser till hjärtana, skall fullborda det goda verk, som påbörjats hos dem.

Den 21 juni hade vi dop i vårt kapell i Ihchao, då sju personer döptes. Den 28 hade vi dop på vår utpost i Hsiayiian. Vid det tillfället döptes åtta personer. Dopet i Hsiayiian förrättades i en vacker flod utanför byn.

Alla dessa nydöpta komma att tillhöra församlingen. Må Gud rikligen välsigna dem och göra dem till ljus i mörkret.»

XX.

Huru missionen är ordnad och huru den ledes

Gud är ordningens Gud. Han leder universum efter sin vishet och överallt märka vi hans lagar och bud. Så skall även ett missionsarbete präglas av ordning och reda.

Bakom vår mission i Kina står den Svenska Baptistmissionen eller som vi också kunna säga Svenska Baptistsamfundet. Inom samfundet arbetar en av Allmänna konferensen vald missionsstyrelse, som varje år avlägger en offentlig rapport till konferensen och församlingarna. Av de anställda tjänstemännen äro missionsföreståndaren och missionssekreteraren närmast ansvariga för även den yttre missionen. Sedan 1937 är sekretariatet för den yttre missionen, som under 17 år skötts av en särskild sekreterare, överflyttat till missionsföreståndaren och missionssekreteraren, med huvudansvaret lagt på den förstnämnde. Av missionsstyrelsen väljes en kommitté för den yttre missionen. Denna består av 6 ledamöter. Bland dem äro missionsföreståndaren och missionssekreteraren.

Ute i Kina har efterhand vissa administrativa åtgärder vidtagits. Varje år samlas missionärskåren till ett möte eller en konferens på plats som gemensamt utväljes. Vid detta möte behandlas kommande års budget och den ekonomiska

saken för övrigt. Rapporter mottagas om missionen under det gångna året och val företagas i nödvändig utsträckning. Denna konferens är missionärernas egen organisation, ett organ av stor betydelse för det hela.

Vid konferensen väljes ett arbetsutskott, som har att handleda årets verksamhet och dessutom står ansvarigt för vad som händer. Från dessa konferenser och i den mån detta är nödvändigt från även arbetsutskottet hemsändas till missionsstyrelsen de förslag och beslut, som beröra arbetet och som där erhålla sin slutliga konfirmering. Då missionsstyrelsen i Sverige lever så långt från fältet som här är fallet är det högst nödvändigt, att förslag och uttalanden från missionärskonferensen erhålla den klara utformning som gör det möjligt att fatta de bästa besluten. Härvid må en eloge ges åt vederbörande ledning, som givit sina skripta en för alla parter nyttig uppställning.

För varje missionsstation väljes en föreståndare. Denna har utom sina arbetsuppgifter också ansvaret för stationen. Det ligger i hans eller hennes intresse att anordna stationsmöten, vid vilka överläggningar hållas angående de verksamhetsfrågor som synas kräva denna särskilda behandling. Det ligger i sakens natur att hela umgängelsen vid en missionsstation måste vara i bästa mening broderlig och kristlig, vadan det för varje missionär måste vara en vital plikt att göra sitt yttersta för att bevara brodersandan.

Sedan många år tillbaka existerar en svensk-kinesisk konferens. I denna ha missionärerna varit självskrivna under det att kinesförsamlingarna valt ombud efter medlemsantalet. År 1925 började man att inom denna konferens syssla något med även ekonomiska frågor. Det har närmast gällt understöd åt krafter på de lokala områdena samt skolorna och barnhemmet. I övrigt valdes vid denna konferens kommittéer och ledare för de olika organ, som höra samman med missionen. Numera ha dessa utbytts mot en svensk-kinesisk missionsstyrelse.

Programmet för verksamheten formas nära nog av sig självt. Huvudvikten ligger alltid vid den evangeliska verksamheten. Den kräver ju också god insikt i språket och måste därför anförtros åt mera tränade och övade krafter. Vidare måste detta arbete vanligen uppdelas. Några ägna sig åt mission bland män och andra bland kvinnor och barn. Skolväsendet kräver sin tribut och de förmågor, som äro särskilt skickade för denna uppgift, måste svara för detta fält. Så kommer sjukvården och de övriga sociala initiativen. Bokspridning och liknande uppgifter omhänderhas efter behov av stationens personal.

Till rättelse för alla såväl hemma som ute ligger »Arbetsordning för Sällskapet Svenska Baptistmissionens yttre mission». I denna, som granskats av alla fora, behandlas missionens olika facer och bestämmas de linjer efter vilka arbetet skall bedrivas. Inga bärande skäl ha förebragts för en ändring av vad som här stadgas.

Missionärerna ha gärna sett att infödda pastorer valdes för församlingarna. Det har dock gått ganska sakta med denna sak. Kineserna ha icke visat någon större iver för att få sina egna i ledningen. I varje fall valdes dock år 1920 pastor för Kiaohsien nämligen Wang-Gi-shan. Han fullgjorde sin gärning med beröm ända till hösten 1933 då han drabbades av en hjärnblödning på en predikoresa och måste medvetslös forslas hem. Lamheten har hållit i sig och arbetsoförmågan likaså till hans nyligen timade död.

Den 9 juli 1939 valde församlingen ny pastor. Det blev Han Föng-ming. Han har efter genomgången kurs i våra skolor bevistat predikantseminariet i Hwanghsien. Hans hem har varit kristligt. Det var en glädje för honom att få börja sin tjänst med att samma dag döpa 40 personer. Dessa ha sedan följts av många andra omvända kineser.

I Long-giat-tsun valdes också en infödd pastor den 15 sept. 1940. Hans namn är Yin-Ting-djeng. Efter att ha med berömmelse genomgått missionens skolor samt tjänat såsom

diakon och evangelist synes han nu vid 36 års ålder vara en tillgång för arbetet. Han talar väl och har synbarligen också ledarebegåvning. Även Wangtai har sedan 1940 infödd pastor, Kung Ain-ying.

Ehuru missionen icke gått in för att särskilt gynna föreningsväsendet har dock på grund av arbetets natur åtskilliga föreningar tillkommit genom åren. Särskilda kvinnoföreningar finnas i Kiaohsien, Chucheng, Kaomi, Gåtå, Po och Wangtai. I Kiaohsien finnes en lovande juniorförening på 400 medlemmar. Dessutom existera nykterhetsföreningar, anti-opiums- och anti-fotbindningsföreningar, vilka isynnerhet vid vissa tidpunkter företett en livlig verksamhet.

I den förut nämnda svensk-kinesiska missionsstyrelsen sitter ungefär ett dussin kineser, valda av kineskonferensen. Såsom självskrivna medlemmar deltaga missionärskonferensens ordförande, sekreterare och kassör.

Det ekonomiska ansvaret för missionen uppbäres av Baptistsamfundet i Sverige. Till missionen inkomma bidrag från olika håll. De finska baptisterna ha åtagit sig underhållet av ett par infödda medarbetare. Det ligger missionsledningen om hjärtat att söka intressera församlingar och enskilda att efter måttet av sina möjligheter lova underhåll för missionärer eller infödda arbetare och skolbarn. Genom sådana åtgärder knytes både personer och församlingar närmare missionen och intresset stegras för verksamheten.

Huru en missionär känner det vid ankomsten till Kina berättar Walter Andréen om 1937.

»Det var i Chucheng. Jag hade kommit dit för att ordna med vår bostad före ditflyttningen. Vi komma nämligen att bli stationerade där efter vårt giftermål. Vid framkomsten fick jag höra, att det skulle bli församlingsmöte, dop, firande av Jesu döds åminnelse och sammandragning av missionsarbetare — det hade samtidigt i veckan hållits

»predikantmöte». Stor högtid med ett ord. Jag var mycket glad åt tillfället, ty jag hade ännu ej, sedan jag kom till Kina, övervarit ett församlingsmöte, inte sett en dopförrättning och ej deltagit i firandet av H. H. N.

Kl. 10 söndag morgon var kyrkan väl besatt av en uppmärksam skara yngre och äldre åhörare. En evangelist talade. Sorgligt nog är min kunskap i kinesiska ännu så liten, att det mesta av en predikan går mig förbi. Vid nämnda tillfälle viskade dock br. Martin in »huvudtankarna» i mitt öra, så att jag fick med det väsentliga.

Församlingsmötet följde omedelbart efter predikan. Några verksamhetsfrågor avgjordes. Därefter följde bekännelser av dopkandidaterna. De voro fyra män, alla i sin bästa ålder. Det blev långa förhör, sedan vederbörande avlagt sitt eget lilla vittnesbörd. Frågorna kommo tätt dels från ordföranden, dels från församlingen. Frågor rörande kardinalpunkterna i vår kristna tro och frågor angående kristen livsföring. Ordföranden kunde också säga: »Läs upp tio Guds bud» eller »läs Fader vår», eller han kunde be dem anföra bibelställen, som tala om dop, församlingen etc.

De flesta hade ej varit kristna så lång tid, och det var även klent med läskunnigheten. Därför blevo ej alla frågor så fullständigt besvarade i allt. Ordföranden, br. Lindberg, var ej odelat tillfredsställd med utgången av förhöret. Men vid församlingens överläggning beviljades samtliga dop och församlingsgemenskap. Vittnesbörden om dessa bröders förvandlade liv och vandel, efter deras omvändelse, uppenbarade mer än ord att de voro nya skapelser i Kristus Jesus. Detta blev ock utslagsgivande.

Jag kunde ej låta bli att göra mina jämförelser med vad jag lyssnat till av liknande bekännelser hemma i Sverige. Och jag fann, att de hednakristnas bekännelser om sin frälsningsupplevelse och deras kunskap i Guds ord ingalunda stå i dålig kurs. Då jag vidare tänkte på hur man

hemma i Sverige på 60-, 70- och 80-talen anställde riktiga korsförhör med de dopanmälda, förstår jag, att det går lättare att komma in i Guds församling nu, vare sig det är i Sverige eller i Kina.

På eftermiddagen hölls själva dophögtiden. Kyrkan var överfull, och folk stod i dörröppningen och utanför fönstren för att fånga en skymt av det som förehades. Mötet och dophandlingen försiggingo, som det brukar göra hemma. Den vackra och stämningsfulla syn, en skara dopkandidater skänker, saknades dock här. Var och en steg ned i dopet med sina egna kläder på — något som först frapperade mig. Det hela verkade emellertid mera realistiskt. Till mig talade det om att komma till Jesus Kristus precis som man är. Detta taget i både sin andliga och timliga betydelse.

Senare, när församlingen församlades omkring Herrens bord, och vi bröto brödet och skiftade kalken — en skara kineser och några svenskar — så voro vi så förunderligt ett i Kristus, och välsignelsens Gud och Fader var påtagligt nära.

Aldrig blir försoningen i Kristus Jesus dyrbarare och större för min själ, än då jag får sitta ned vid Herrens bord. Och aldrig blir känslan av dem som tro så stark som i dessa stunder. Man upplever sångarens ord:

'Det finns ej en jordisk släktskap,
Det finns ej ett brödraband,
Som knyter hjärta vid hjärta
Så fast uti främlingsland.
Vi hava ju alla tillsammans
En tro, en Frälsaren kär,
Som barn utav samme Fader
Vi följa hans budord här.'

Alla mänskliga skrankor falla. Kinesen och svensken ha samme Gud och Fader. De äro bröder. Halleluja!

Vi skildes efter en dag i Herrens gårdar med en bön till Gud, att det, som vi denna dag upplevat, måtte få betyda mycket av samlad kraft och inspiration för fortsatt vandring i Herrens fruktan. Särskilt må detta bli fallet med de nydöpta. Vill inte Du vara med och bedja för dessa dina kinesiska bröder.»

Här är en glimt från en missionärskonferens. Skrivet 1933 av Edith Skoglund.

»Kinamissionärernas konferens blev i år inbjuden till vår inlandsstation Chucheng. På nyåret undrade vi mycket, om vi skull kunna fara dit, ty mot vanligheten fingo vi en riktigt nordisk vinter med snö, som kanske skulle göra vägarna ofarbara. Men vid tiden för konferensen voro alla farhågor i fråga om dåligt väglag borta, och tack vare missionsbilen kunde alla konferensfarare från Kiaochow, Kaomi komma till Chucheng på en dag.

— — — det allmänna omdömet var: 'Den bästa vi någonsin haft.' Det yttrandet kanske börjar verka slitet, ty det har nu sagts flera år i rad. Men den endräkt och kärlek, som i år härskade bland konferensdeltagarna, har måhända förr ej så starkt förnummits. Vi kände oss som en stor syskonskara, som samlats till familjeråd. Och vi tro, att denna tilltagande kärlek och endräkt inom missionärskåren skall bära rika välsignelser utåt i vår mission. Vi ha redan mottagit rika välsignelser, men vi vänta stora ting av Gud.»

XXI.

Sjukvård och filantropi

Hedendom och sjukdom höra samman. Det är uppenbart att människor, som fötts och levat under hedendomens mörka slagskugga icke äga ett rätt begrepp om sjukdomars behandling. Visserligen förekomma hemkurer av ovanliga mått, och den mänskliga instinkten för ibland till förbluffande upptäckter, men även dessa sporadiska yttringar försämras genom hednareligionernas vidunderliga åskådningar. Det är därför som missionen också måste syssla med helandet av de sjuka, en gärning, som ibland bedömts tämligen omilt av människor, som icke förstått vare sig nöden eller hjälpen. Sjukvården har i alla fall visat sig vara ett av de bästa hjälpmedlen i arbetets front.

Det var icke möjligt att genast sända medicinskt bildade missionärer till Kina. Men varje västerländsk missionär har ändå något begrepp om huru sjukdomar skola behandlas och detta kom dem väl till pass därute. Egendomligt nog visade icke heller människorna den vanliga misstron till arbetet. I stället kommo de i hundratal och bådo om hjälp, vilket allt satte stora krav på missionens arbetare.

År 1910 inrättades en medicinsk klinik i Kiaohsien. Det var familjen Leanders, som övertogo ansvaret därstädes, understödda av inhemska läkarekrafter. År 1919 öppnades

en klinik i Kaomi. Efterhand tillkom även en klinik i Chucheng. På den sistnämnda platsen vistades Matilda Persson, som kom ut med en svensk ackuschörskeexamen. Detta var för arbetet en värdefull tillgång, och erkännsamma ord om det arbete som ackuschörskan utfört har ofta kommit missionen till del.

År 1922 uppvisade sjukvårdsarbetet följande siffror. Antal kliniker 3, läkare och assistenter 4, sjukrum 15, sjukhuspatienter 290, antalet besök av sjuklingar 51,873. Den sista siffran anger antalet under åren 1911—1921. Största kliniken är i Kiaohsien, men ackuschörskan är stationerad i Chucheng. Vid kliniken å sist nämnda plats har arbetet ibland varit mer än vanligt forcerat. Massor av soldater ha här sökt missionens hjälp och tacksamt mottagit vad den kunnat ge. I övrigt är det naturligtvis mest medellösa personer, som missionen fått hjälpa. De som kunnat ha bidragit något litet med ersättning för medicin och behandling, men detta har icke samlat några summor. Svårast har det varit att kunna erhålla lämpliga medarbetare för verksamheten. Detta har gjort att klinikverksamheten åtminstone temporärt nedlagts, ehuru hjälp naturligtvis alltfort lämnas där sådan kan åstadkommas.

Under hela tiden har drömmen om att kunna sända ut en legitimerad och duglig missionsläkare varit för handen. Men ett sådant företag är ganska omfattande. Att sätta upp ett modernt sjukhus med nödvändiga instrument är en stor historia, och modernt måste det vara om det skall kunna göra sig. Frågan är dock måhända närmare sin lösning nu än någon gång förut. Vi ha nämligen en man, nyss färdig läkare i Finland, som förklarat sig redo att utresa till Kina när tillfälle gives. Vi ha inom missionsledningen sökt att sätta oss in uti de bästa vägarna för hans mission, och när normala tider komma på nytt skola vi säkerligen försöka att bereda honom tillfälle till ett försök. Sker detta, och det måste nog ske, skall säkerligen vår läkaremission

komma in i ett alldeles nytt och framgångsfullt skede. Och nöden därute manar till handling och offer.

Barnhemmet i Chucheng.

Hedendomen har icke mycket hjärta för de värnlösa. I Kina är det flickebarnen, som stå sämst till. Hjärtlösa föräldrar kunna helt grymt kasta ut sina nyfödda barn, och de komma naturligtvis att gå under om icke barmhärtigheten i någon form kommer dem till möte. Det säger sig självt att många barn stå alldeles utan huld och hägn. Det är därför en angelägenhet av största betydelse att göra något för barnen.

Matilda Persson hade vid flera tillfällen sagt sitt ord om denna fråga och åtskilliga gåvor hade också insamlats när beslut fattades år 1921 om att inrätta ett barnhem i Chucheng. Det skedde också och dess första ledarinna blev Matilda Persson. Denna barmhärtighetsinstitution har betytt mycket. Många av barnen, som varit hittebarn, ha varit synnerligen klena vid intagandet och detta har gjort att dödlighetssiffran varit rätt hög, men det har lyckats ändå att trots vidriga förhållanden åstadkomma synnerligen uppmuntrande resultat.

Efter tio år skrev föreståndarinnan: »Tryggare kan ingen vara än Guds lilla barnaskara. Sanningen av ovan citerade sångareord ha vi under det gångna året på ett alldeles särskilt sätt fått erfara. Krig har rasat i vår stad, och våra liv har under flera månader, natt och dag, varit i fara, men Herren har omgivit oss med sin änglavakt och låtit oss se, att den Han bevarar är utan all fara. Under året har i hemmet upptagits en liten skyddsling. Hon hittades utsatt i en korg i en gränd här i staden. Barnens antal är nu 22. Till vår stora glädje se vi att barnhemmets vänner år för år öka.»

Så har Gud välsignat en planta i sin örtagård. Må den länge leva.

Filantropiska åtgärder.

All kristen mission blir filantropisk. Den vill hjälpa och den hjälper. Nödtider göra rajongen för arbetet ännu vidare. Så har skett i Kina. Översvämningar, och andra nationalolyckor ställa ofta massor av människor i den bittraste nöd. Vid sådana tillfällen har missionen alltid gripit in efter måttet av sin förmåga. Huru många hundraden av svältande människor den mättat och vilken tillflykt för de jagade och hemlösa den alltid fått vara. När t. ex. under det japanska angreppet massor av värnlösa kvinnor flydde till missionsstationerna undan soldathorderna gällde det för missionärerna att upplåta varje möjlig fläck för att härbergera. Stora penningbelopp ha utdelats. Myndigheterna värdesätta detta. År 1914 bad platsmandarinen i Kiaohsien J. A. Rinell och A. Leander att å hans vägnar ordna med brödutdelningen till de svältande, ty han visste att det då skulle ske med rättvisa. År 1928 utfärdades från Tsinanfu ett liknande uppdrag, och missionärerna ha ibland använt månader för att hjälpa lidande människor tillrätta.

Missionen i Sverige har sökt att bisträcka till detta arbete, ehuru man ibland önskat att långt större summor skulle ha kunnat sändas ut. Vad som kommit har emellertid också inspirerat de infödda att göra vad de förmått. Trots sin fattigdom sände de 200 dollars till Tientsin när Gula floden hotade med stora skador och vid annat tillfälle samma summa till Svenska Missionsförbundets missions nödhjälp vid Jangtzeflodens översvämning.

Gripande är det att komma ihåg huru en del hedniska affärsmän i Kiaohsien sände upp livsmedel för att hjälpa missionärerna att kunna föda den stora massan av flyktingar, som en tid måste härbergeras på missionsstationen. Denna för hedniska människor sällsynta åtgärd var direkt orsakad av vederbörandes insikt om den barmhärtighet,

som missionens folk visade de arma utan alla hänsyn eller fördomar.

Förövrigt har kriget med dess oro och gerillaingrepp oavbrutet givit tillfällen till filantropiska åtgärder. Så sändes till Shanghai efter angreppen på denna stad 1,000 dollars till hjälp för de krigsskadade därstädes.

Praktisk kristendom i barmhärtighetens ädla gestalt har alltid varit ett effektivt medel för att främja den högsta av alla läror. Vår mission har aldrig glömt av detta, och huru den vanligen måst ta sig fram med mycket små tillgångar har den likafullt sökt att med dessa komma de behövande till hjälp. En särskild Guds välsignelse har följt detta arbete, och den uppskattning vårt folk äger därute är även i någon mån orsakad av den praktiska kärleksverksamhet, som våra missionärer kunnat utöva och alltfort utför.

Följande teckning, skriven 1935, må här lämnas.

»Flickhemmet i Chucheng. Vardagsbilder.

Innan det ännu är full dager börjar vår arbetsdag. Små och stora här i barnhemmet äro då i farten. I den stora grytan kokar snart millet-vällingen. Skolflickorna äro i färd med att städa sina rum, göra sig själva i ordning och se över sina läxor. Kl. 7,15 kallar matklockan till frukost. Då alla samlats kring matbordet sjunges först någon lämplig sångvers eller kör. Vi tacka Gud som skänkt oss en ny dag samt bedja om Hans hjälp och välsignelse. Efter frukost, då barnen gått till skolan, vidtages inom hemmet arbete av olika slag. De minsta små måste ha sin vård och tillsyn och i övrigt är det ju många ting som måste uträttas i ett hushåll på nära 30 personer. Rätt vad det är komma personer i olika ärenden och de måste ägnas tid.

I dag på förmiddagen anmäldes att en herre önskade träffa mig. Artigt frågade han mig, om jag kunde besöka hans fru, som var klen och önskade råd och hjälp. Mannen såväl som hans hustru höra till vad vi benämna det

nya, moderna Kina. Hade de inte gjort det så skulle han inte så där ogenerat talat om sin hustru. (Min matlagare, barnens mor och t. o. m. min granne äro namn som hustrurna benämnas med.) I sällskap med en av våra infödda systrar gjordes på eftermiddagen besök i hemmet. Mannen såväl som hans hustru hade båda fått en god skolutbildning och båda ha nu anställning som lärare i en av regeringens skolor i vår stad. De såväl som så många andra av Kinas unga tro ej på hedniska seder och bruk. De anse den kristna läran god, men ha ingen upplevelse av vad kristendom är. Vi äro glada att tillfällen givas att även komma i kontakt med sådana personer. Give Herren oss nåd att rätt utnyttja sådana tillfällen så att andliga resultat måtte vinnas.

På vår väg hem gjordes besök i stadens fängelse. Genom mandarinens och fångvaktarens tillmötesgående har den senare tiden möjlighet beretts för oss att få besöka fängelset och för fångarna förkunna evangelium. Bland fångarna finnas flera kvinnor och vårt besök gällde i första hand dem. De sågo nedslagna och dystra ut, och ingen undrar därpå. En av kvinnorna hade ett litet barn med sig. Stackars liten som skall tillbringa sina dagar inom fängelsets murar! Men mor är ju där och det är ju huvudsaken för den lilla. Inom fängelset synes vara god ordning. Vad sanitära förhållanden angå, har under senare år en stor förbättring inträtt. Fångarna sysselsättas med olika handarbeten m. m. Rassel från kedjor fastgjorda om en del fångars fotleder påminner om att vi ej befinna oss bland ett fritt folk. En del av fångarna slippa heller aldrig ut i frihet. Dödsstraff eller livstids fängelse blir i många fall den dom som avkunnas. Ack, att någon gnista av ljus finge tränga in i deras av synden förmörkade sinnen, så att de såge sin förlorade ställning och sökte frälsning hos Honom, som vill avtvå även de blodrödaste synder.

Utkomna på gatan mötte vi en ung kvinna som vi känt sedan hon var barn. En tid gick hon också i vår skola och

man hoppades att hon skulle ledas in på den rätta vägen. Nu är hon bunden med Satans starka garn. Hon är gift i ett hedniskt hem, där även opiumrökning försiggår. Även hon har blivit fångad i denna hemska last. Hon är förändrad till oigenkännlighet. Hade hon ej givit sig tillkänna skulle vi ej känt igen henne. Under vårt samtal med henne frågade hon om vi ej kunde komma och hälsa på hos henne. Ack, att vi kunde få bli henne till någon hjälp!

Vi fortsätta vår väg mot missionsstationen. I porten som leder ut till förstaden sitter en stackars tiggare, blind och i övrigt till ytterlighet vanställd. Vad är månne orsaken till hans förtvivlade ställning? Man anar att synd och last lämnat dessa hemska spår. Vi tycka att vi för en dag nästan sett nog av vad synden tillfogar mänskligheten. Men även några glimtar av att Kina på olika områden strävar framåt mot förbättrade förhållanden har förmärkts. Inför allt det dystra som möter ens öga känner man sig mången gång frestad att fråga, finns det månne räddning och hjälp för detta arma folk. Ja, det finnes räddning och hjälp! Bevisen för att så finnes äro alltför många för att vi skulle behöva tvivla, även om det växlar med ljus och mörker, uppmuntringar och missräkningar.

Det är kväll. Vårt bönemöte i kapellet har nyss avslutats. Våra hjärtan ha stämts till tack och lov då vi lyssnat till meddelanden från arbetet ute i byarna. På platser, där det förut synts hårt och omöjligt samlas nu människorna villigt för att höra evangelium. Timme efter timme kunna de sitta eller ock stå i de fullpackade lokalerna. Gud talar, synder komma i ljuset, bekännelse följer och förlåtelse mottages. Om ej alltid så välljudande men dock från hjärtat gående bringas i sångens toner lov till levande Gud.

'Far fort, far fort att stiga, Du nya nådesflod', det är vår bön. Bedjen med oss därom! Arbetet är ej förgäves. Nog är hedendomens klippa hård, men Herren förmår.»

Matilda Persson.

XXII.

Ett fyrtioårsjubileum och åren däromkring

Tiden går fort undan. Det föreföll som en dröm att redan fyrtio år gått sin kos sedan vår kinamission tog sin början. Men så var det likväl. 1931 måste därför markeras.

Missionärskonferensen detta år hölls i Tsingtau och Verkställande utskottet i Kina erinrade i sin rapport om att högtiden skulle firas. »Med anledning av att år 1931 fyrtio år förflutit sedan missionär Vingren första gången anlände till Kina, har utskottet beslutat att i samband med den svensk-kinesiska konferensen hösten 1931 anordna en större jubileumshögtid och att till densamma inbjuda en representant för samfundet eventuellt pastor Vingren, Amerika. J. A. Rinell har fått utskottets uppdrag att utarbeta en jubileumsskrift innehållande en kort historik över arbetet på vårt fält under de gångna åren. A. Leander och J. E. Lindberg samt Gerda och Egron Rinell hava fått i uppdrag att i samband med respektive V.-P:s och U. V:s redaktioner söka få till stånd jubileumsnummer av högtiden i nu nämnda tidningar. Frågor om program och dylikt har överlämnats till den svensk-kinesiska konferensens predikantkommitté.»

Högtiden hölls i oktober och platsen var Kiaohsien. Kapellet på platsen hade restaurerats och tedde sig synnerligen prydligt. Kinesiska och svenska flaggor bildade en

värdig fond med massor av växter och blommor. Här hade nu en stor skara representanter från de åtta församlingarna sammankommit och dessutom grannar och vänner från andra missioner. Det var utom kineserna, svenskar, tyskar, amerikaner och koreaner. Omkring 800 personer hade på detta sätt mötts upp till förmiddagens möte den 11 oktober. Solen sken ljuvligt och det var sol i sinnena också. Pastor Wang ledde detta möte och medverkande voro Sten J. Lindberg, Uh-Ming-shi samt den amerikanske baptistmissionären W. C. Newton, som höll högtidspredikan. Det hela slöts med att den stora församlingen föll på knä och alla prisade Gud för hans nåd.

Redan kl. 2 e. m. möttes man ånyo och nu till själva jubileumsfesten, ledd av J. A. Rinell. Högtidstalet hölls av den på fältet äldste missionären, J. E. Lindberg. Det blev en eggande maning att gå framåt. (Wång-tiän så.) Många hälsningsbrev lästes. J. A. Rinell meddelade att han från vänner, som vilja vara okända, mottagit 40 engelska pund för evangelistverksamheten.

Nu presenterades de först döpta. Det var gripande att möta de gamla och höra deras vittnesbörd. Slutligen uppstego några från »tredje generationen» på plattformen och sjöngo en mäktig sång. Det var ett stort ögonblick. Man grät av rörelse litet överallt. Guds Ande var mycket nära. Kl. 7 samlades man till dagens tredje möte. Vid alla sammankomster sjöngo sångare under Gerda Rinells ledning. Det var en högtid med tacksamhet för det gångna och med innerliga löften inför det kommande.

Fyrtioårsberättelsen, som utkom här i Sverige samma år, är en välskriven skildring av arbetet, mycket koncis och mycket upplysande. Den ger en god bild av läget och missionen.

I Sverige betonades missionsjubileet på olika sätt. Så förenades bönerna från öster och väster till en mäktig stämma inför nådens tron.

Några siffror från missionen vid denna tid må lämnas. Församlingarnas antal var 8 med 3,094 medlemmar. Antalet infödda medarbetare var: 68 predikanter, 59 lärare, 27 bibelkvinnor och 11 bokspridare. I 58 söndagsskolor funnos 1,347 elever och i 43 vardagsskolor 1,175 barn. Vid 2 sjukvårdsanstalter hade mer än 3,000 personer erhållit vård och hjälp. 5 huvudstationer, 67 utstationer och tillsammans 72 gudstjänst- och skollokaler voro arbetets hållpunkter. Missionärernas antal var 25.

Av det lilla senapskornet hade blivit ett träd.

Tiden var dock orolig. Kina hemsöktes nu såsom vid otaliga andra tillfällen av krigiska förvecklingar, och staden Chucheng var i synnerhet utsatt för svåra prövningar. Missionärerna voro isolerade långa tider, och man nästan förtvivlade om deras vederfående. Det gick dock bättre än många trott, men det är mycket naturligt att all denna oro inverkade menligt både på missionärernas nerver och på missionen. Det är svårt att hålla modet uppe när allt synes mörkt omkring en. Den evangeliska missionen har genomgått många sådana kriser.

Till all lycka behagade det Gud att just vid denna tid sända en rik nådesflod över vårt kinafält. Denna bildade ett värmande inslag i svårigheterna och blev till uppryckning och välsignelse. Härom skall mera sägas i kapitlet om framgångs- och segertider.

Frågorna om de kinesiska församlingarnas självstyrelse och självunderhåll har ofta kommit upp såväl i Kina som i hemlandet. Missionen ser saken så att den med glädje ser alla de åtgärder vidtagna, som överflytta ansvaret och ledningen på missionsfälten till de infödda. Den vet såsom något självklart att skall Kina evangeliseras så kan detta ske blott genom kineser, och följaktligen strävar den alltjämt till att överflytta denna åsikt i de inföddas medvetande.

I intimt samband med detta spörsmål ligger frågan om

det ekonomiska underhållet. De utländska missionärerna ha ju underhållits av de sällskap, som sänt ut dem. Från dessa har även medel kommit för de infödda arbetarnas avlöning. Envar förstår att det idealiska vore ju om kineserna själva kunde övertaga även detta ansvar och fostra sina medlemmar till en offervillighet för missionen, som gjorde detta möjligt.

Under intryck av hithörande förhållanden gick även vår missionärskår i Kina in för den principen, att man skulle försöka med ett ekonomiskt program, som så småningom gjorde kinesförsamlingen självunderhållande ifråga om sina infödda arbetare. Detta borde ske så att 5 % av anslaget hemifrån skulle avdragas per år och sålunda skulle saken vara ordnad på tjugu år. Missionsstyrelsen i Sverige följde helt naturligt de intentioner, som gåvos från fältet.

Så startade man, men det började snart visa sig att hela planen icke kunde genomföras såsom man tänkt sig. Nödtiderna vällde in över landet. Skaror av kinesiska kristna visade stora prov på berömvärd offervilja, men det förslog ej. Missionärerna insågo att företaget var dömt att misslyckas och meddelade missionsstyrelsen detta. Det fanns ingen annan väg än att tillsvidare frångå den uppgjorda planen, vilket också skedde år 1939. Alla drogo en lättnadens suck över att denna tunga börda lyfts från den infödda församlingens svaga skuldror. För kineserna själva hade detta sina särskilda lärdomar.

Inom missionen var man dock alltjämt mycket ivrig att uppmuntra kineserna till att välja infödda pastorer för församlingarna. Dels var ju detta fullt naturligt och dels en nödvändighet med tanke på de risker, som skulle uppstå om de utländska arbetarna helt hastigt måste evakuera. Det har dock icke gått så fort med denna sak. Kineserna äro belåtna med den svenska ledningen och de inblickar de fått i den budget, som hör missionen till, har övertygat dem om, att här föreligger ett arbete, som bär osjälvisk-

hetens drag i särskilt utpräglad mening. Läget har föranlett särskilda uttalanden och vid missionärskonferensen 1934 manades församlingarna att bland annat gå in för att kalla kinesiska krafter till pastorer.

Hade lugnare tider fått inträda hade nog också mera kommit till utförande i detta hänseende. Men oron och förvecklingarna ha hämmat församlingarnas initiativ och hindrat effektivare ingripanden. I det läge som sedan inträtt har man på känn, att kineserna trots allt känna det tryggast att tills vidare få ledas av de utländska missionärerna, vilket i och för sig också innebär ett förtroendevotum. Frågorna om självunderhåll och självstyre höra alltså de kommande tiderna till.

Även på missionsfälten får man ibland dras med schismatiska läror och personer, och det är självklart att riskerna härför skola vara stora på ett missionsfält av Kinas omfattning. Under intrycket av dessa förhållanden beslöt missionärskonferensen 1934 »att personer vilka kallas eller själva önska hålla mötesserier eller deltaga i bibelkurser, ej mottagas på stationerna eller utposterna förrän församling och stationsmöte i varje särskilt fall fått tillfälle att pröva arten av deras förkunnelse och verksamhet och givit sin sanktion och att vad gäller kallandet av lärare i våra evangelist- och bibelkvinnoskolor, i fall där konferensen ej själv kallat, missionärskårens verkställande utskott först måste giva sitt medgivande».

Detta beslut har visat sig ha goda följder. Men styrkan i ett beslut hör samman med förmågan att konsekvent genomföra dess inre mening och detta är icke så alldeles lätt i samfund där den största personliga frihet är att finna. Med hänsyn tagen till detta är det ett stort under att våra schismatiska svårigheter i Kina icke fått några större proportioner.

Här må några missionsbilder komma ifråga.

Chuhsien, Kina. (1937.)

»Den 15 maj reste vi några från Chucheng och Ihchao, för att öppna en ny utpost i Chuhsien.

En sådan resa skulle förr ha tagit två dagar i anspråk, men nu med buss går det på 2 à 3 timmar.

Kina är ett land med långa avstånd, men genom bättre kommunikationsmedel bli avstånden liksom avkortade.

Pingstdagen invigdes den nya gården för evangelisk verksamhet. Tre möten höllos under dagens lopp, alla välbesökta.

Före veteskörden gingo bibelkvinnan och jag ut till några byar, som ligga nära staden, och två evangelister voro dagligen ute på bybesök.

Ibland gjorde vi också husbesök hos våra grannar i staden. Men då vi äro nya på platsen och ännu ej känna till hemmen så väl, ha vi ej kunnat göra så mycket i den vägen som hittills.

Såsom annorstädes, så funno ock vi här, att det är lättare att få hand om det uppväxande släktet. Barnen äro mindre vidskepliga, mindre fördomsfulla än de vuxna samt mera åtkomliga.

Vi började en söndagsskola med 35 barn och några äldre personer. Det fanns inga från kristna hem bland dem; alla voro de hedningar. Men de visade intresse och gott minne.

Dessa ha också lärt sig några enkla, lättfattliga sånger, som de sjunga med liv och lust före mötenas början.

Som samhälle visar staden framåtsträvande. Gatorna hållas rena, och på en del ställen har man även grusat gångarna. Polisen håller god ordning bland folket. Rengöringen utföres av fångar, bevakade av polisen. Rätt många bodar finnas i affärsdistriktet, där livsförnödenheter finnas att köpa. Stadsmuren hålles ock i gott skick. Man ser inga ruiner eller delar av bröstvärnen borta, såsom fallet är i Chucheng.

En egendomlighet är att döda barn begravas i stället för att kastas ut som hundmat. Staden har också rätt många regeringsskolor för både gossar och flickor. Dessa barn möter man på gatorna klädda i scoutkläder. Härvidlag äro de villiga att taga efter västerlandet. Att även omsorg ägnas deras fysiska träning, bevisas genom flera dagars sportövning ute i det fria, då tävlingar bland ungdomen belönas med pris. Tyvärr meddelas ingen religionsundervisning bland dem. Lärare såväl som barn äro hedningar, men så vill en hednisk stat ha det.

I många städer ha myndigheterna kommit till missionsstationen och begärt att få predikan för sina fångar, men vi ha ännu inte hört om någon inbjudan att predika för regeringsskolornas elever eller lärarestab.

I Chuhsien äro buddhisterna talrika. En stor förening finnes, som kallas 'Röda Hakkorset'. Den har en stor medlemstillslutning och bedriver även egen skolverksamhet. De hava ett tempel, där bilderna av Buddha, Confucius, Laotze, Mohammed och Kristus stå uppställda sida vid sida. För dessa läsas mässor och brännes rökelse som likställda.

Vår bön och önskan är, att Gud må förse lämpliga arbetare för detta synbarligen förhoppningsfulla missionsfält.»

Signe C. Lindberg.

Kaomi, Kina. (1937.)

»Kaomi baptistförsamlings årsmöte i januari var fridfullt. Villighet att tjäna förmärktes. En behållning på över 85 kr. i svenskt mynt fanns i församlingskassan, vilken summa man beslöt överföra till kapellfonden. Vi äro i stort behov av ett kapell, och den vädjan om hjälp, som riktats till missionsstyrelsen, vilja vi gärna hoppas skall finna ett gynnsamt svar. Då stationsrapporten torde komma att inflyta i V.-P., så skall jag här inte relatera något om arbetet under det gångna året.

Missionärskonferens hölls i år i slutet av januari och denna gång i Kaomi. Det var rätt länge sedan en sådan konferens hölls här. Det har berott på trångboddheten. Men på grund av familjen Leanders hemmavistelse så kunde även deras våning förvandlas till sovrum. Konferensen var god, och samtalen fördes på det höga, broderliga planet. Det är härligt, när den helige Ande får sådan makt med oss, att vi bli fogliga, saktmdiga och uppriktigt vänsälla i tankeutbytet, även då det gäller frågor, där olika meningar råda.

Ombyte i föreståndarskapet för Gåtå församling ägde rum den 22—24 februari, i det att undertecknad efterträdde br. J. A. Rinell. Mötena i Gåtå voro mycket talrikt besökta, och Guds ande var förnimbar i församlingen. Vännerna i G. äro glada i Herren men också glada och ödmjukt tacksamma för varje uppmuntran, som gives dem. Många vackra och säkert också ärligt menade ord riktades till br. Rinell för den tid, som han tjänat församlingen. Gerda och Egron Rinell deltogo även i mötena till allmän glädje. Våra kinesvänner i Gåtå stå likaså i beredskap att bygga kapell. De behöva vårt stöd och våra förböner.

En rikt välsignad bönevecka med tvenne möten om dagen hade vi ock i februari. Kristi rannsakande Ande förnams mäktigt i mötena. Några främmande talare hade vi icke, utan egna predikokrafter tjänade. Ära vare Gud för Ordet som förbliver!»

Thure Skoglund.

Wangtai-hälsning. (1937.)

»Något över tre månader ha svunnit hän, sedan jag övertog arbetet på Wangtai-fältet efter O. H. Rinell. I all korthet vill jag ge en skildring över erfarenheterna under denna tid.

Att vännerna Hellen och Oscar Rinell gjort sig omtyckta under arbetstiden i Wangtai och Wang Go-chuang

församlingar utvisade de avskedsmöten som höllos. Utom ord av tacksamhet fingo de mottaga trevliga avskedsgåvor. Allas förhoppningar synas vara, att de snart skola komma åter och då komma tillbaka till detta fält.

Strax i början av min tid här kommo order från myndigheterna om våra småskolors registrering. Från Missionsstyrelsen hade vi endast löfte att registrera stationsskolan i Wangtai. Några skolor ha därför måst stängas, medan några alltfort söka fortsätta som tidigare. Stationsskolan har i år större antal elever än på länge. Över 85 stycken. På hela distriktet torde barnantalet i våra skolor vara omkring 200.

Kapellfrågan i Wang Go-chuang har senaste tiden varit mycket aktuell. Den fastighet vi använt under många år såldes till en affärsman vid nyårstid. Missionen var också erbjuden att köpa den, men brist på medel och allt för högt pris gjorde saken om intet. Tillfälligt har församlingens kapellfråga ordnats så, att en lokal förhyrts på två år i den strax intill liggande byn Shih Kia Tzi. Här komma vi nu att ha våra sammankomster, tills ett kapell kan uppföras i Wang Go-chuang. Församlingen söker göra sitt bästa att samla medel, och så hoppas vi på Eder hjälp hemma. Inalles tro vi det behövs något över 2,000 kinesiska dollars. Manar dig Gud att hjälpa oss, är vår expedition i Stockholm villig förmedla gåvan.

Förra lördagen och söndagen hade vi en stor högtid i Wangtai. Under flera år ha vi endast haft en diakon. Nu hade efter god förberedelse valts sex bröder att tjäna som diakoner för tre år framåt. Av dessa sex voro fyra evangelister och två lekmän. Tillsammans med pastorn utgöra de församlingens styrelse. Som särskild talare för detta tillfälle hade kallats broder Egron Rinell. Vid tre olika tillfällen talade han gripande över Bibelns sanningar.

En vardag i förra veckan besöktes Wangtai av familjen Th. Skoglund. I sitt sällskap hade de en av församlingens

tidigare tjänare, Ando Leander med fru och dotter. Besöket var mycket kort — ett par tre timmar — men vi hunno med ett improviserat möte i kyrkan, då särskilt hälsningar sändes till Sverige med vännerna Skoglunds, som snart stå färdiga att resa hem. Vad vännerna Leanders angår så är att hoppas, att de under sin vistelse i Kina skola få vinna många själar för Gud. Måtte de få nåd att arbeta så, att de icke bliva överförare av de söndringsrörelser, som vårt samfund just nu upplever.

Sommaren börjar nu komma på allvar och värmen gör sig förnimbar. I vårt andliga arbete längta vi efter vederkvickelsens tider, då våra medlemmar och vi som missionens arbetare, kineser såväl som utlänningar, bleve andligt varma och än mer nitiska i vårt arbete.

Under juli månads första veckor planera vi bibelkurs tillsammans med Kiaohsiens församling. Måtte Gud välsigna oss då.

Vi bedja alltfort få vara inneslutna i Edra förböner och ett intresse, som tar sig uttryck i rika offergåvor.»

Erik Strutz.

XXIII.

När nådesvindarna blåsa

All mission måste arbeta på lång sikt. Det är lätt att förstå att den evangeliska verksamheten bland icke kristna folk måste taga en myckenhet av tid och krafter i anspråk innan någon skörd kan förväntas. Överallt där evangeliet förkunnats har det sålunda gällt för arbetarna och missionsfolket i hemlandet att tåligt bida till dess något mognat av det ord som såtts. Otålighet härutinnan visar blott att man icke lärt sig förstå Guds vägnar och att man ej heller lärt sig att fatta innebörden av de lagar, som höra den evangeliska verksamheten till.

Vad vår mission angår krävdes det ungefär 8—9 år innan de första kärvarna kunde bärgas. Det var glädje när de första sökarna uppenbarade sig. Det kändes som om helt plötsligt den rikaste lön för alla mödor kommit arbetarna till godo. Sedan de första kommit blev det litet lättare. Och det är med glädje missionen kan vittna om att intet år gått utan synliga resultat och anslutningar till församlingarna. Ur den dystra hedendomen med dess farliga vidder och djup stiga dessa hjärtan upp, som Guds Ande vidrört, och rätt vad det är äro de villiga att träda in i församlingen genom det heliga dopet.

Det säger sig självt att det måste ligga i missionärernas intresse att noggrant sovra skarorna. Icke alla, som det

vilja, kunna omedelbart erhålla det heliga dopet. De måste noggrant undervisas, och även efter denna blir det icke sällan nödvändigt att låta de sökande genomgå en viss väntetid. Allt detta är prövande för de nyomvända, som ivrigt vänta på att få deltaga i församlingen. Men vanligen bära alla med kristligt jämnmod de ingripanden, som måste komma ifråga, och så växer församlingen efterhand med dem som tro och låta sig döpas.

Alla missionens arbetsmetoder avse ytterst att vinna själar för Gud. Såväl evangeliseringen som skolan, litteraturspridningen och sjukvården vilja alla leda de bortkomna tillrätta och främja församlingens syfte. Ibland kan en viss metod av missionen visa sig särdeles välgörande. Detta kan sägas om tältmissionen, som under de sista åren kommit till rik användning. Särskilt inom Kaomidistriktet har mycket vunnits på detta sätt. När tältet blivit rest på någon därtill avsedd plats väcker det genast ett visst uppseende, människor samlas och visa sig angelägna att komma in i tältet och även att lyssna till förkunnelsen. På denna väg har mången blivit vunnen för Gud. Alltfort fortsätter denna form av arbetet, som ställer icke ringa krav på ledaren för verksamheten. Det måste också vara mycket av sång och biträdande hjälp med i tältet, så att den ansvarige för vissa stunder kan få helt och odelat ägna sig åt de uppgifter, som höra samman med själva missioneringsarbetet. Missionärskåren vakar noga över att lämpliga krafter knytas till de olika tälten.

Skolorna äro goda plantskolor för församlingarna. Det säger sig självt att det blir något visst över de ungdomar, som ha tillfälle, att månad efter månad sitta vid missionärernas fötter och inhämta undervisning i de heliga skrifterna. Här vinnes en ingående insikt och den karaktärens stadga som gör det möjligt att stå fast inför de påfrestningar, som inställa sig för alla från hedendomen omvända. Går man igenom journalerna skall det visa sig att skolan

med dess arbete i det tysta på ett alldeles särskilt sätt bidragit till att så pass mycket vunnits för Gud som fallet är därute.

Likasom missionärerna ha olika gåvor för verksamheten så är det även med de infödda, som bli omvända. De flesta ha lätt för att tala. Kinesen är född talare, lyder ett ordspråk och även när överdriften i detta tagits bort så kvarstår det faktum, att kineserna ha alldeles ovanligt lätt för att kläda sina tankar i ord. Detta präglar även de omvända. Det dröjer icke länge förrän de nyomvända resa sig upp för att vittna, och man förvånas över den insikt och mognad som visas efter en mycket kort bekantskap med kristendomen. Därför är det vanligen lätt att ur dessa kretsar erhålla lämpliga evangelistkrafter. De arbeta ivrigt och med intresse. En del av dessa evangelister och bokspridare ha verkligen utfört en gärning, som är värd det varmaste erkännande. De äro alltfort några av missionens bästa tillgångar.

Ibland kommer någon särskild på besök, någon förkunnare, som visar sig äga en särskild gåva. År 1914 besöktes Kiaohsien av D:r John Goforth. Hans förkunnelse blev anledningen till en ganska djup och omfattande väckelse. Det kändes att denna rörelse gick på djupet. Lugnt och stilla bröt nådesfloden fram, men dess frukter voro härliga och starka.

År 1931 besöktes församlingarna av den norskfödda missionären fröken Marie Monsen. Under två månaders tid reste hon på vårt fält och besökte därvid alla församlingarna. Särskilt var framgången markerad i Kaomi, där ganska omfattande rörelser gjorde sig gällande. Hennes predikan var enkel och hennes samtal ingående. Hon ville det bästa och lyckades ofta härutinnan.

Härom skriver J. A. Rinell:

»Väckelse i Kiaochow.

Å den Svensk-kinesiska konferensen i Kaomi förliden höst beslutades att inbjuda den norska missionärinnan fröken M. Monsen till vårt fält för att hålla väckelsemöten. Man hade hört att hon på många andra platser i Kina hållit sådana, och att dessa varit rikt välsignade av Herren. De svenska missionärerna såväl som de infödda medarbetarna voro därför eniga om, att sådana möten behövdes också hos oss, vadan man började bedja Gud därom och arbeta därför.

Fröken M., som i sig själv är en mycket bildad kvinna på några och 50 vårar, har nya födelsen såsom ett stående tema i sin förkunnelse. Framställningen är ovanligt lugn, enkel, logisk och bibeltrogen. Genom en mångårig övning i själavinnarearbetet synes hon känna människohjärtat fullkomligt och letar därför reda på de i djupet liggande förborgade synderna. Efter predikan ställer hon sig alltid vid utgången och frågar så många, som hon kan få fatt i: 'Ni she th'ong-söng-di mei-jo?' det är: är ni född på nytt eller ej?

Som hon ej nöjer sig med ett enkelt svar på frågorna, utan begär bevis och fordrar visshet, blir hennes frågor mycket fruktade. Det var stundom löjligt att se huru många personer sprungo på dörren innan hon hunnit dit, blott för att undvika hennes frågor. Men många av dem kunde icke springa ifrån Guds Ande. Han brände in frågan — är du född på nytt? — så djupt i människosjälen, att flera icke kunde vare sig äta, dricka eller sova. I stället för att hon sökte dem, blevo de icke sällan glada att få söka henne. Frälsningsbehovet gav dem ingen ro förr än frågan, »vad skall jag göra för att bli frälst?», var tillfredsställande besvarad.

Icke så få gingo under dessa dagar över på Herrens sida. Det var rörande att höra deras vittnesbörd om frälsning

och nyfödelse. En del missionsarbetare blevo sant frigjorda och förnyade till sin ande. Det var glädje både på jorden och i himmelen. Vi hoppas att de härefter bättre än tillförene skola komma att sprida den eld, som Jesus Kristus utkastat på jorden och som han önskade och önskar brunne. Missionsvänner! Hjälpen oss att bedja härom! (Fr. M. reste från Kiaochow till Chucheng, där hon nu håller möten.)»

Andra namn som kunna nämnas såsom särskilt odlande väckelsens gåva äro Wang-Ming-dao från Peking och Ch'en Swow-tiung från Chefoo. De voro till rik välsignelse genom sitt uppfordrande budskap, och stora frukter visade sig.

År 1939—40 utbröt en ganska kraftig och genomgripande väckelse bland eleverna i missionens realskola. En ganska lång tid hade lärarna på känn att Guds Ande verkade på lärjungarna. Det förnams att något var i görningen. Det höll på att mogna något för Gud. Samtal och böner och frågor förkunnade om närvaron av andliga vårtecken.

Den tändande gnistan blev besöket av evangelisten Chao-Ih-fang från Tsinan. Han kom till ett berett fält och kunde också själv vittna om att han aldrig träffat en skola, där eleverna varit så beredda att mottaga Kristus som i Kiaohsien. Det blev en rik andlig rörelse, som medförde goda resultat för församlingarna och missionen. Man sjöng och jublade, skolan var fylld av de nyfrälstas glädje och vittnesbörd. Det var också ett verk, som höll i sig. Flera av dessa nyomvända ha sedan låtit sig döpa och blivit goda medlemmar i församlingarna. Om en dophögtid 1936 berättar Oscar Rinell:

Dopförrättning å Kiaochow-fältet.

»Baptistförsamlingarna inom Kiaochow härad ha under juli månad haft flera dopförrättningar. Så döptes den 12

juli 32 personer i Kiaochow stad, den 13 20 i Wangtai, den 15 31 i Wangkochuang samt den 19 17 i Lungkiatsun och 11 i Po. Inom åtta dagar förenade sig alltså med Kristus genom dopet sammanlagt 111 personer. Samtliga hälsades omedelbart vid Herrens nattvard till respektive baptistförsamlingars gemenskap.

Dopkandidaternas antal på en del platser har enligt anmälningar varit större, men ett större regn hindrade somliga från att komma. Detta gäller särskilt Wangtai, varför vi hoppas få dop igen i september. Så mycket mer berömvärt var det att ett tiotal dopkandidater, däribland flera kvinnor, gingo 25 kilometer i hällande regn för att döpas. Missionsvänner, bed till Gud för dessa nydöpta, att de må växa till i nåd och kunskap.»

Esther Wahlin talar också om väckelsens frukt.

Nytt offersinne.

»I första hand tänker jag med tacksamhet på den stora skara av Kinas egna söner och döttrar, som skördens Herre i dessa dagar uttager för sitt verk därute bland Kinas »blå miljoner». Denna intelligenta, Gud hängivna skara tages med få undantag när från missionsskolorna. Ty vilka passa väl bättre till ledare än sådana, som från barndomen haft förmånen att bli införsatta i Guds ord. När den Allsmäktige fattar tag i en sådan ung människa och hon får en erfarenhet av och ett möte med Honom och får hans kärleksglöd ingjuten i sin själ, då vågar hon ej annat än att ställa sig till hans förfogande, även om det gäller att offra en lovande och lönande jordisk kallelse och om det t. o. m. är fråga om att utan lön gå ut och tjäna för Jesu Kristi skull.

De flesta av dessa vittnen arbeta på att uppbygga en självständig och självunderhållande församling i landet. De

predika all Guds sanning. Och Ordets och Andens kraft är verksam i deras möten till syndakännedom, rening, helgelse och till kroppens helande från sjukdom. Herrens återkomst väntas varje dag.

Ja, detta är bland annat resultaten av den pågående väckelsen. Hur ha vi icke med svidande hjärtan sett behoven och vår egen otillräcklighet och suckat: 'Herre, sänd arbetare till din myckna skörd.'

Mycket, mycket mera verkar väckelsen. Så t. ex. offervillighet i församlingen. Som ett exempel på detta från vår eget missionsfält nämna vi, att vi fått bygga två kapell och att ett tredje är under uppförande — med det mesta av medel till kostnaderna insamlade där ute.»

I övrigt är att säga att missionens folk alltid siktar till andliga resultat, ehuru det gäller att gå fram med all vislighet. De årligen återkommande missionärskonferenserna äro ofta vittnen till kraftiga vittnesbörd om framgångar och de skilda stationsrapporterna överflöda av meddelanden om vad Gud utfört i väckelsens tecken. Detta kan sägas om nästan varje år. Det händer icke ringa ting bland kineserna.

Det vemodiga är att över allt där Guds rike bygges och särskilt där framgångarna äro mera markerade, där blir ofta vissa avsteg från den rätta vägen. Efter den monsenska väckelsen förekommo vissa företeelser, som kastade skugga över missionen. Detta var dock icke missionärens fel. En extatisk rörelse bredde ut sig. Såsom ledande i densamma uppenbarade sig både presbyterianska kineser och andra, och en del missionärer tycktes också ha förlorat besinningen. De vanliga yttringarna av kärlekslöst dömande och nya gruppbildningar förekommo. Den mäktigaste gruppen kallade sig för Ling-rön-hoe d. v. s. Ande-nåds-församlingen. En annan bar namnet Jeso-Giao-ting som betyder ungefär Jesu familjeförening och åter en annan, Den

lilla hjorden. Dessa grupper ha vållat skada och splittring. Den kinesiska betoningen har varit markerad och villfarelsen därjämte. För vårt folk har dessa rörelser varit en fara, som omnämnes i årsrapporterna vid olika tillfällen.

Det är intressant att iakttaga hurusom Kina under de sista åren blivit världsmissionens mest givande fält. Under det krigshändelserna här i Europa skapat en mentalitet, som även mycket milt bedömd måste betecknas såsom ganska likgiltig för kristendomens sanningar, har kriget ute i östern tydligen åstadkommit en annan inställning. Naturligtvis får ingen av dessa ord sluta att landet varit vittne till någon större nationell väckelse. Denna har ännu icke kommit, och förutsättningarna för densamma äro säkerligen ännu icke på långt när för handen. Men icke dess mindre ha de senaste åren betygat för oss alla att något är i görningen. De många missionssällskapen, som arbeta under mycket olika förhållanden och i mycket olika miljöer, kunna rapportera om seger för evangeliet. Människor ha blivit frälsta, ibland i stora skaror, och många av dessa ha sedan anslutit sig till församlingarna.

I ljuset från det rådande världsläget är detta mycket beaktansvärt. Det visar oss att människorna reagera väsentligt olika inför evangeliet och nöden, och att den västerländska benägenheten att för närvarande ringakta den evangeliska förkunnelsen icke alls är någon världsomfattande företeelse. I detta ligger också ett rikt hopp för det kommande. Det gör missionsvännen modig och förtröstansfull och låter honom ständigt med iver spana efter nya tider när nådesvindarna susa.

XXIV.

Nya församlingar bildas

Sedan Gåtå församling bildats 1924 skulle det dröja 10 år eller till 1934 innan nästa församling konstituerades. Man hade länge haft verksamhet i Bao Guo Shan, en bergig trakt omkring 4 ½ sv. mil från Chucheng. En förhyrd lokal användes för ändamålet. Så småningom mognade tanken på att bilda en församling, och detta skedde också den 20 maj 1934. 22 personer utflyttade från Chucheng och av dessa konstituerades församlingen, som genast fick döpa 7 personer. Vid detta tillfälle tjänade Oskar Rinell såsom ordförande, och Martin Jansson valdes till pastor. Det var sålunda en liten planta, som sattes i Guds åkerjord, men den har visat sig äga växtkraft och nitälskan.

Numera finnes ett trevligt kapell på platsen som medlemmarna till största delen byggt själva. Medlemsantalet var vid slutet av 1940 135 och 10 personer döptes där förra året.

Den 25 maj 1935 bildades vår tionde församling nämligen Wang Go Chuang. Det var en kraftig skara, som härmed utgick från Wangtai nämligen 218 personer. Som verksamhetsgåvor medföljde också från moderförsamlingen tre utstationer och tre skolor med lika många evangelister och lärare. Två bibelkvinnor och två tillfälliga kolportörer hörde också till arbetsstaben. Medlemsantalet utgör nu 310.

Till pastor valdes genast O. H. Rinell, och såsom alltid förut skedde även denna församlingsbildning på kinafältet i fridens tecken.

Wang Wu församling bildades 1936 den 5 september. Denna plats ligger rakt söder om både Kaomi och Gåtå och det var församlingen på den sistnämnda platsen som här var moderförsamlingen. Det var en skara av 245 personer, utflyttade från Gåtå, som här slöto sig samman till en biblisk församling. Under själva högtiden döptes 12 personer. Två utposter och två skolor övertogos från moderförsamlingen. Den nya gruppen hade den glädjen att genast få flytta in i ett färdigt kapell.

Tvenne år senare eller 1938 den 2 oktober bildades församlingen i Hoa Kuan. Platsen ligger i väster från Chucheng och hör till det folkrika Kuhsienområdet där bortåt en million människor ha sin tillvaro. En annan mission har verkat här under många år, men av någon anledning ansett sig förhindrad att fortsätta. Vårt folk i Chucheng tog sikte på platsen och placerade en evangelist därstädes. Under 16 år har på detta sätt en sporadisk verksamhet bedrivits. Nu försökte man sig på en församlingsbildning trots alla svårigheter. Tjugu personer, som utflyttat från Chucheng och sju andra, bildade nu stommen i den nya församlingen. Martin Jansson valdes till föreståndare, och inom församlingen valdes omedelbart två diakoner samt sekreterare och kassör. Sista året döptes här 9 stycken men medlemsantalet är alltfort ringa nämligen 39. Ett stort fält väntar dock runt omkring, och det är att hoppas att det skall bliva möjligt att i framtiden erhålla allt rikare skördar.

1939 konstituerades Sogiatsun den 23 april. Det var här 143 medlemmar, som utflyttade från Gåtå församling, och inom kort döptes 11 personer. Fyra skolor och tre utstationer medföljde från moderförsamlingen. Församlingen har nu 157 medlemmar. Platsen är en folkrik by vid stora vägen mellan Kaomi och Chucheng. Där är en lokal för-

hyrd för verksamheten och Oscar Rinell och Martin Jansson ha nedlagt mycket arbete på detta fält. Härmed bildades missionens trettonde församling. Antalet är dock tolv, ity att Wang Wu måste anses skild från baptistsamfundet sedan den 1939 valt till föreståndare en man från pingstmissionen. Detta skedde under inflytande av A. Leander, vilken under sin hemmavistelse i Sverige övergått till pingstsamfundet och efter utkomsten till Kina sökt att draga mdlemmar över till denna rörelse. Något oroligt har ständigt legat över denna församling, och detta kan till någon del förklara dess egendomliga handlingssätt, vilket dock icke dess bättre betytt något särskilt märkvärdigt för arbetet för övrigt.

En mycket god sak bland våra församlingar i Kina är deras iver att öppna nya predikostationer varhelst ett tillfälle bjudes. Den som granskar missionskartan över fältet skall snart finna vilken mängd av sådana som äro utprickade. Deras antal är 95 stycken. De flesta höra samman. med Kaomi, Wangtai, Chucheng och Kiaohsien som i nu nämnd ordning ha respektive 20, 14, 12 och 10 utstationer. Men alla de övriga församlingarna ha utstationer. Det skulle aldrig gå att bearbeta dessa omfattande fält utan en bra stab av infödda medarbetare. Men det är just detta missionen sysslar med. Man gör sitt bästa för att få fram präktiga och pålitliga vittnen, som med kinesens förmåga och sin goda språkkunskap kunna vara arbetet till gagn. Bibelkvinnorna och de manliga predikanterna utgöra 111 personer. Till dessa kommer sedan lärarkrafterna som räkna 71 personer. Visserligen äro helt naturligt många av dessa krafter mycket svaga, men de äro dock mycket användbara, och missionen tröttnar icke att berätta om vilken god hjälp som här ges.

Men utblicken över områdena eggar till allt rikare ansträngningar. Kina är landet med folk. Vart man ser synes det folk. Millioner vid sidan av andra millioner behöva att

få lyssna till sanningens ord. Det är under känslan av detta som vårt folk ideligen manar hemförsamlingen att ej tröttna i sina bemödanden att bedriva mission. Det är så mycket som växer här ute och så mycket som håller på att mogna för en bättre värld. Även här kan Jesusordet om att fälten vitna till skörd tillämpas.

Nya församlingsbildningar markera bristen på arbetare. Vissa förhållanden ha också bidragit till att rubba missionsledningens cirklar. Ehuru ärliga ansatser gjorts att sända ut arbetare i rätt tid har det icke varit möjligt att realisera de planer som uppgjorts. Detta har betytt att utsatta verksamhetspunkter icke fått den kraft för verksamheten som behövts. Mest kännbart har detta varit på kaomifältet där missionen har sin största församling med 1,157 medlemmar. Det är uppenbart att den brist, som här påtalats, måste avhjälpas och detta så snart som möjligt. Här finnes plats för flera goda arbetare från hemlandet, och de stora utvidgningsmöjligheterna omkring snart sagt varje församling tala sitt gripande språk om vad som här måste komma till utförande.

Några bilder från arbetet följa här.

Jul i Chucheng (1938).

— — —

»Juldagen kl. 6 e. m. hade söndagsskolan sin fest. Den samlade fullt hus. Både sitt- och ståplatser voro upptagna. Söndagsskolfesterna här liksom hemma väcka särskilt intresse. Människor, som eljest ej besöka Guds hus, komma då för att lyssna. Kyrkan var prydd med jultall och levande ljus. Och barnen själva utförde till stor del programmet. Tillfället togs också i akt att förkunna det glada budskapet för skarorna. — — — Redan dagen förut hade 'påsarna' delats ut till barnen, för att man vid festen skulle få mera stillhet och andakt.

I missionärshemmen firades också jul. Här ute blir det jul precis så mycket som vi själva göra det till. Genom kriget blevo våra möjligheter mera begränsade än vanligt. Mat fattades dock inte. Och vi firade en angenäm svensk jul. Det bästa var, att vi fingo ha det lugnt och fridfullt.

När detta skrives ha vi haft

påhälsning av flygplan.

En dag fällde de tre bomber ungefär 4 km. från staden. Dagen därpå — den 29 dec. — fälldes tre bomber alldeles utanför stadsmuren, en knapp km. från missionsstationen. Skadegörelsen blev ringa, dock sårades en man till döds.

Så gå vi ett nytt år till mötes. Vad skall det bära i sitt sköte för missionen, för Kina, för världen, för individen? Vi veta ej. — Dock, ett veta vi. — Guds faderskärlek omger oss, och vi äro under hans höga ledning.»

Ingrid Andréen.

S. B. M:s bibelskola i Kina (1935).

»Det föll på undertecknads lott deltaga i bibelskolan detta år. Kursen, som hölls i Kaomi och pågick två månader, hade samlat 30 elever. Alla våra församlingar, utom en, voro representerade.

Lärare voro, utom undertecknad, brr J. E. Lindberg, Kao Shing han och Kung Rän young. Gud var med oss i arbetet och lade sin välsignelse till våra bemödanden. Det var harmoni och samförstånd mellan lärarna och likaså mellan lärare och elever.

I början av vår kurs hade vi en veckas bibelstudium och möten ledda av pastor Kuan från Pingtu (the Southern Baptist Convention). Gud fick använda honom till välsignelse för oss alla. Ett värdefullt och uppskattat besök fingo vi också av pastor Fritz Peterson. Det är inte varje

år som vi ha glädjen se någon från Sverige som gäst, och det var högtid för oss alla att få lyssna till den gamle, erfarne gudstjänaren.

Vid avslutningen den 15 nov. predikade J. A. Rinell lärorikt om 'Andreaskristna' och vi skildes åt under tacksamhet till Gud.»

Egron Rinell.

XXV.

Ett nådeligt beskydd

Kina är den stora orons förlovade land. Detta sammanhänger med många förhållanden. Det är icke lätt för en koloss som Kina att behålla en enhetlig ledning, och även när denna synes tämligen konsoliderad finnes det alltid skaror av fribrytare vilka göra sitt bästa för att terrorisera sina medmänniskor. Rövarhövdingar av olika snitt ha ständigt gjort sig påminta i Kinas liv, och det är nog ingen, som kan förutsäga, när de komma att upphöra. Det är lätt att förstå vilken känsla av otrygghet, som bemäktigar sig folket inför dessa olika härjareband, och att dessa där de våga skola vända sig på ett alldeles särskilt sätt emot utlänningarna är att vänta. Det vilseledda nationalistiska sinnet kulminerade i boxarrörelsen år 1900 med dess blodsoffer av olika åldrar. Vad som då skedde ligger som en mörk skugga över den nyare kineshistorien.

Till råga på allt började japanerna sitt krig mot Kina 1937. Stora truppmassor kastades in i landet och vårt arbetsområde ligger alldeles öppet för de inströmmande härarna. Sedan dess har blodsvågen svallat fram och tillbaka, och telegrammen ha talat om både vinster och nederlag för bägge parterna. Synbarligen är striden en missräkning för den anfallande. Tanken på att kunna med ett par kraftiga dråpslag kuva den stora kolossen har måst

skrinläggas. Kina har vaknat och sänt åtminstone en del av sina trupper mot Japan, och det visar sig nu att dessa äga samma skicklighet som sina motståndare. Men allt detta har skapat svårigheter för missionen. De av kriget berörda delarna av landet ha härjats på olika sätt, och en del missioner ha lidit oerhörda förluster. Med ängslan har missionens folk i hemländerna spanat efter de sista nyheterna och ofta i dessa funnit sina värsta aningar besannade.

Och alltfort är läget mycket kritiskt. Ingen vet vad som kommer att hända härnäst. I krig synas alla medel till skadegörelse vara lovliga, och kriget i Kina har till fullo visat att man icke tillåter några hämningar att göra sig gällande. Det är bäst att vara beredd på det värsta, för att slippa alltför många missräkningar.

Se vi nu på vår mission måste vi säga, att Guds goda hand vilat över oss. Till all lycka är klimatet i Shantung gynnsamt för oss. Vintern kan ibland vara ungefär som här fastän kylan dämpas fortare, och hösten är behaglig. Sommaren blir lätt våldsamt het och det är då som de starkaste påfrestningarna för nordens folk infinna sig. Men här såsom överallt i landet är hygienen bland massorna tämligen dålig, och rätt vad det är komma farsoterna dragande. De värsta hittills ha varit koleran och lungpesten. Den förra sjukdomen synes smyga sig fram varje år, under det att den andra mera sällan kommer till utbrott. Här kan erinras om att då lungpesten rasade som svårast 1911 dogo tre personer hos en granne öster om vår egendom i Kiaohsien. Men därvid stannade det. Gud befallde farsoten att lämna missionen i fred.

Icke utan skäl ha kineserna betraktat utlänningarna med misstro. Att de skulle exploatera landet voro de säkra om. De fingo alltför ofta bevis för riktigheten i detta tänkesätt. Det är icke mycket att undra på att missionärerna såsom kommande från västerlandet också mötts av denna miss-

tänksamhet. Det var ju icke så lätt för folket att veta, att de kommo i ett helt annat syfte än att sönderslita och föröda. Karl Vingren måste utstå ganska många kritiska stunder och även de efterföljande missionärerna veta om detta. Särskilt under krigsåren 1894—95 inträffade det att vårt folk faktiskt svävade i dödsfara. Men även då hjälpte Herren dem. Den hotande nöden blev till sist ingen verklig nöd, ty Hans ansiktes ängel frälste dem.

Under revolutionsåren 1911—16 genomlevde vår mission flera gånger spännande ting. Belägringen av Kiaohsien 1914 blev prövande. De misstänksamma japanerna beskyllde missionärerna för tyskvänlighet, och det var ej lätt att visa falskheten i detta påstående. Till råga på allt stod man nästan utan pengar för en kort tid, men Gud sände hjälp genom olika händer. En av dem var professor E. T. Nyström, som efter uppmaning av red. J. Byström medtog ett par tusen kronor på sin resa till Kina avsedda för vårt fält, och på så sätt lyckades man hjälpa trots det att postgången var förtvivlad.

Åren 1928—30 voro också prövningens tider. Kaomi och Kiaohsien voro i skottlinjen, och vissa tider såg det mycket bekymmersamt ut. Värst illa ute var dock vid denna tid Chucheng, som fick genomlida en regelrätt belägring. Olika vapenslag även flygmaskiner voro med i den blodiga leken. Under denna tid bodde familjerna Lindbergs senior och junior samt Matilda Persson där. Det blev ett drygt halvår. J. E. Lindberg skrev härom: »Det har varit skräckdagar i staden. Huset där jag har min pastorsexpedition träffades av tvenne sprängbomber, som anställde rätt stor förödelse i taket, på väggar och golv samt sprängde en hel del fönsterrutor. Hade jag icke gått ut tio minuter förut, så hade jag sannolikt blivit dödad. — Har just i dag varit och räknat och vägt allt krigsskrot, skjutet in här i den gamla egendomen. Bombskärvor 117 stycken och de väga 9 kg. Gevärskulor 215 stycken och de väga 6 kg. Spräckta

glasrutor uppgå till 59. Som 10 bomber slagit in här så är det ju ett Guds under att ingen träffats eller skadats. — Ingen dag har Gud tillbakahållit sitt allsmäktiga beskydd eller glömt våra dagliga behov. Prisat vare Hans namn därför.»

De allra senaste åren ha varit svårligen hemsökta av krigshändelser. Det är nu som en modernt utrustad stat gått till storms emot landet, och vad detta skulle betyda för missioner, som ligga i själva farosonen, är ingen svårighet att förstå. Rapporterna till missionärskonferenserna tala mycket om kriget och dess förkänningar. Man skildrar i gripande ordalag befolkningens vedermödor och där förekomma yttringar, som klart visa, att man är beredd på långt värre ting. Mitt under allt detta fortsätter missionen. Även när Kiaohsien den 15 jan. 1938 fick hissa de nya herrarnas flagga kunde missionen fortsätta. Den stod inför nya svårigheter och den var beredd på det värsta.

Några ord i Vecko-Posten för jan. 1938 av Anna Andersson berätta litet om den nyss tilländagångna julen. »Hurudan jul ska vi få i år? Den frågan hade vi ofta ställt till varann härute den sista tiden. — Tågförbindelsen hade varit dålig en längre tid, och då jag blev erbjuden bilskjuts in till staden Tsingtau fredagen före jul, antog jag tacksamt det erbjudandet. — Men följande dag brändes och sprängdes i luften de stora japanska fabrikerna strax utanför Tsingtau av kineserna, och staden kom i stor oro. Massor av människor flydde, lösa element började plundra de japanska affärerna, staden var i belägringstillstånd, och man fick alltså ej vara utomhus mer än vissa timmar om dagen, och på dagarna hände det ofta att alarmsignal för flygare ljöd, så att man även då måste hålla sig inne. Under allt detta fingo de amerikanska undersåtarna order om evakuering av kvinnor och barn. Och vi svenskar här ha ju löfte om att få gå ombord på ett amerikanskt krigsskepp. — Tisdag morgon lyckades vi dock att få följa med en bil

till Kiaohsien. Vår bil for förbi brinnande ruinhögar efter stora, ståtliga fabrikskomplex och förbi massor av flyktingar gående, åkande med alla tänkbara åkdon — i kylan. Det var en ömkansvärd syn, som aldrig kan gå ur vårt minne. Gamla gummor på små fötter stultade fram, kanske med små barn på ryggen eller andra bördor. Och för övrigt folk av alla slag. Det var flykt för livet. — Och dock ha vi firat en lugn julhögtid i våra hem, och mötena i kyrkan ha varit goda och välbesökta.»

En annan skildring från ungefär samma tid av Gerda Rinell förtäljer: »Kaomi togs den 14 januari, Kiaohsien den 15 och Chucheng den 3 februari. Vi ha varit rätt så isolerade från nyheter, ty redan vid jultiden började vår post att bli mycket oregelbunden. — Telegrafförbindelserna med yttervärlden voro också avbrutna och ingen radio ha vi. — Fiendens trupper tågade alltså in här och möttes av tusentals vita flaggor. Den vita flaggan har ju sin särskilda betydelse i krig, men det kunde dock icke hjälpas att våra tankar kretsade omkring vad den vita färgen betyder för kineserna. Det är deras sorgefärg —.»

Framför de intågande arméerna skyndade en värnlös skara kvinnor och barn. Ingen behöver närmare betona vilka olyckor, som hota kvinnan i krigssoner och detta så mycket mer i ett hedniskt land. Vart skulle de fly? Jo, de kommo till missionsstationerna. Under de första dagarna hade våra missioner ungefär 1,300 kvinnor och barn i skollokalerna.

Allt detta skapade nya problem. Dessa stackare behövde mat. Men huru skulle de gå att mätta en så stor skara? Det blev att försöka. Den kristna frikostigheten gjorde sitt bästa. Milletvällingen blev en välkommen varmrätt bland dessa svältande. Och nu inträffade det intressanta att en del förmögna kineser, som sågo missionens gärningar, togo sig före att sända upp matvaror och andra gåvor till flyk-

tingarnas hjälp. Sådant är ingen vanlig syn i hedniska länder, men nödtiden blev dock vittne till något sådant.

På samma gång bereddes osökta tillfällen till mission. Arbetet bland Kinas kvinnor har alltid varit hämmat av många saker. Här blev det mindre av hämningar, och det blev möjligt för våra missionärer att verksamt kungöra för dessa stackars lidande människor vad Jesus vill oss alla.

Striden i Kina pågår. Dess slut ligger i det ovissa. Stormaktspolitiken är oberäknelig. Helt naturligt ha prövningarna varit många för vårt folk. Några evangelister och medlemmar ha dödats, många ha förlorat sitt lilla hem och bohag, och för alla ligger den pinande oron liksom i luften. Men ingen av missionärerna har dödats. De ha varit i dödsfara vid flera tillfällen, och det är ett under att intet ont har drabbat dem. Alltid har något inträffat, som i sista minuten bidragit till att rädda deras liv.

Att sedan tider av denna karaktär mycket djupt skaka om det mänskliga nervsystemet är ingen svårighet att förstå. Men även härvid har Guds nådefulla hand hållit vårt folk uppe. Ingen har dukat under genom något nervsammanbrott, även om man ibland har varit vid själva bristningsgränsen.

Med djupaste tacksamhet se vi tillbaka på dessa gångna år. De ha från början intill nu blivit ett enda starkt vittnesbörd om Guds bevarande nåd och kärlek. Med hopp blicka vi mot det kommande. Jerusalem bygges under bullersam tid, och dess prövningar äro många. Men segern och framgången höra Gud och hans tjänare till.

»Allt härintill har Herren hjälpt oss!» (1 Sam. 7: 12.)

XXVI.

Missionens fastighetsbestånd i Kina

Frågan om att skaffa lokaler för prediko- och skolverksamheten samt bostäder för missionärerna har alltid varit en svår uppgift för missionen i främmande länder. Kommer härtill den omständigheten att penningtillgången är synnerligen knapp försvåras ytterligare problemet. Ifråga om denna sistnämnda sak har vårt folk i Kina väl icke tillhört de allra sämst lottade, men alltid har det gällt för dem att iakttaga den största möjliga sparsamhet, vilket ej alltid varit fallet hos vissa andra missioner i landet. Våra missionärer ha dock aldrig gett rum för någon otålig klagan. Med sin goda kunskap om läget här hemma ha de mycket väl kunnat sätta sig in uti de omständigheter, som betyda så mycket för missionens ledning. Det har blivit naturligt att iakttaga en konsekvent sparsamhet, vilken ibland gett prov på synnerligen intressanta moment.

Kinas folk lever av gammalt i dåliga bostäder. Det hör till den sunda utvecklingens bästa sidor i världen att förbättra levnadsvillkoren för både folket och individerna och hit hör såsom en vital sak bostäderna. Det säger sig självt att sådant icke ordnas i brådrasket i ett land som Kina, en koloss med oerhörda dimensioner och en tradition, som vet att gardera sig för alla misstänkta nymodigheter.

Men så småningom tränga de nya idéerna fram, och även kinesen är vaken för deras betydelse.

Vi anse det vara en Guds särskilda ledning att vår pioniär i Kina Karl Vingren kom att stanna i Kiaohsien. Mycket som skett och sker stärker oss i denna övertygelse. Där ligger vår äldsta huvudstation. Det föll sig ingalunda lätt för Vingren att få tag i ett hus till att börja med. Härom är närmare skildrat på annat håll i denna skrift. Det lyckades dock till sist, och Vingren jublade över resultatet. Det var dock ett mycket enkelt kineshus som förvärvats, men det var i alla fall något att börja uti. Detta hus blev nu både kapell och bostad. Det var här som det första arbetet utfördes och de första kineserna trevade sig in.

Så småningom flyttade missionärerna till en annan egendom och då kunde det första huset få brukas uteslutande såsom samlingslokal. Det rymde dock blott 40 personer och det var ej svårt att förstå att det gällde att skaffa en annan lokal, såvida verksamheten skulle kunna fortsätta. Så skedde också. År 1901 inköptes både det gamla huset och tomten. Det var året efter boxareupproret och mycket stod i jäsning. Men vårt folk gjorde försöket att skaffa sig en hållpunkt i alla fall. Det var J. A. Rinell och John H. Swordson som handlade.

På denna tomt har sedan en viss byggnadsverksamhet pågått. Två räckor av hus växte upp, det var ett kapell som rymde 150 personer och ett gatukapell med bostad för vaktmästare. Allt detta var ett trossteg av en församling på 8 personer, men tron segrade. Större delen av kostnaden samlades bland kineserna själva.

1912 lades grunden till ett bättre samlingshus. Generalkonsuln Dr J. E. Hultman i Shanghai lade grundstenen, och året därpå kunde invigningen äga rum. Hörsalen i detta hus är nästan fyrkantig, och omkring 600 personer kunna bekvämt få plats. I sydöstra hörnet ligger dopgrav och plattform. En mindre sal rymmande ett par hundra perso-

ner samt avklädningsrum för dopkandidater höra också till, och bägge salarna kunna förenas vid behov. Hörsalen är såg hög att det är möjligt att bygga läktare när behovet kräver. Det var ett par systrar i Asker, Sverige, som genom en gåva på 3,000 kr. lade grunden till denna byggnad.

Se vi oss vidare omkring upptäcka vi att stationen även har andra byggnader. Skolan krävde sitt. Intill 1904 höllos skolorna i predikolokalerna. Detta år inköptes dock en mindre egendom, som gav rum för såväl goss- som flickskolorna intill 1910 då gosskolan fick flytta in i en större egendom. Denna har sedan ombyggts och utökats. 1923 fick också flickskolan en bättre lokal och slutligen byggdes 1939 det ståtliga skolhus, vars invigning på våren nämnda år blev en stor och rik högtid.

Så länge klinikerna höllos öppna brukades för desamma dels det gamla kapellet och dels andra lokaler.

Vad sedan missionärsbostäderna angår så inköpte J. E. Lindberg en bra tomt redan 1895. Sedermera ha ytterligare tvenne tomter inköpts och inalles fyra missionärsbostäder uppförts.

Chucheng. Församlingen där bildades 1905 men redan 1903 inköpte J. E. Lindberg såsom förut berättats en rätt stor fastighet i norra förstaden för missionens räkning. När köpet skulle uppgöras var banken i Tsingtau stängd på grund av nyårsfirandet. Hur skulle man då få pengar till den nödvändiga köpeskillingen? Men då ingrep en icke kristen kinesisk köpman och lånade missionen mellan 3- och 4,000 kr. När man ville lämna kvitto ville han icke mottaga ett sådant. »Edra ord äro en tillräcklig garanti för mig», utbrast han. Sådant visar missionens anseende.

Själv skrev J. E. Lindberg om den nyköpta egendomen: »Den har flera fördelar såsom ett gott läge till privatbostad, plats för kapell och mindre skolhus, frihet från kronoskatt, två brunnar men med mindre dugligt vatten, nära att bära mat- och tvättvatten från västra floden, ingen

fara för översvämning, all byggnadsmaterial i form av jord eller lera finnes på platsen, nära till torgen, avsides från katolikerna m. m. dylikt.»

Vid köpet tjänstgjorde såsom mäklare Leofang kwei, postmästare till yrket, som med sitt kristliga inflytande kunde på flera sätt gagna arbetet och slutligen gav hälften av sitt arvode, 40 kr. till missionen. Hit flyttade J. E. Lindbergs 1904 och något senare David Edéns.

1906 byggdes ett kapell rymmande 200 personer, försett med dopgrav och avklädningsrum, 1909 tillkom ett litet hus för ogift kvinnlig missionär och 1914 en familjebostad. 1917 och 1920 byggdes lokaler för goss- och flickskolorna varjämte kliniken inhystes i en mindre kinesgård som inköpts. 1929 förhyrdes en egendom för barnhemmet och dess personal och 1937 inköptes och iordningställdes en egen gård.

Wangtai. Missionsegendomen därstädes inköptes 1914 av A. Leander. Det var missionsvänner i Östersund och Kumla, som gav grundplåten. Efter reparation kunde man räkna med lokaler för såväl prediko- som skolverksamheten. Senare byggdes en kvinnoflygel, rymmande 150 personer. A. J. Lidquist gjorde mycket för att förbättra rumsbeståndet. 1935 uppfördes ett nytt ändamålsenligt kapell. Föreståndaren för Wangtai har alltfort sin bostad i Kiaohsien.

Kaomi. Här uppfördes 1936 en ny kyrka, som rymmer omkring 500 personer. Dessutom finnas rum för flickskola, evangelister och missionärer.

Ihchao. Vid denna station, som nu räknar med en liten och svag församling finnes också ett kapell. Hösten 1938 inköptes för missionen en ny gård. J. E. Lindberg var med och ordnade om köpet. Denna gård har ett mycket centralt läge. År 1939 inköptes granngården till kapellet i östra förstaden. Denna fastighet skänktes till missionen av Anna och J. E. Lindberg. Hoa Kuans kapell har förbättrats.

Till dessa fem nämnda huvudstationer höra åtskilliga

kapell och egendomar i omgivningen. Kiaohsien har ett kapell i Mago-choang, som rymmer 125 personer. Huset bygges nästan uteslutande för medel som kineserna givit. I Matien och Hangiasuen finnas också kapell. Därjämte förhyras flera lokaler på olika håll.

Chucheng har kapell i Liyuan, som ligger 4 km. väster om staden. Flera lokaler äro förhyrda.

Wangtai äger en egendom i Shi-men-tse, som brukas till både kapell och skola. I Wang Go Shuang förberedes nybyggnader.

Kaomi äger fastigheter i Tien-gia-choang och i Gåtå. Flera lokaler äro förhyrda. I Hwa Shan Tuen har ett litet kapell uppförts. Det var förr ett tempel.

De övriga församlingarna bedriva mission dels i egna och dels i förhyrda fastigheter. Long-gia-tsuen, 25 km. söder om Kiaohsien, har ett hus, som inköptes 1907 ehuru församlingen bildades först 1915. Ett nytt kapell byggdes 1918. Huset rymmer 200 personer. Halva kostnaden gäldades av kineserna. I Binhsien finnes ett nybyggt kapell och i Dotsuen en fastighet. Härtill komma ännu ett kapell, nyinköpt, och tre förhyrda lokaler.

I Po rymmer kapellet 150 personer. Vi ha förut berättat om dess tillkomst genom bankmannen Bao Hsua-wen. Därjämte finnes skolhus. Fyra kapell förhyras av församlingen.

Självfallet måste många lokaler förhyras för skolorna. Det gäller ju ett 70-tal sådana. Man förhyr och ordnar det hela så bra som möjligt. Den kinesiska offerviljan har ofta givit goda prov. I övrigt är att säga att missionens egendomar äro försäkrade till betryggande värden. Den fortsatta och utvecklade missionen måste dock räkna med lämpliga nybyggnader efter hand.

XXVII.

Missionärernas placering och arbetsuppgifter

Den årligen sammankommande missionärskonferensen uppsätter förslag för missionärernas placering under nästföljande arbetsår. Detta skall godkännas av Missionsstyrelsen i hemlandet. Naturligtvis söker man att ge respektive missionärer den uppgift för vilken utbildning skett och för vilken anlagen äro lämpade. Att denna princip icke strikt har kunnat hållas i varje fall beror på den ringa tillgången på folk, som ofta gjort sig gällande. Härnedan följer nu den senaste placeringen.

Kiaohsien.

J. A. Rinell: Stationsföreståndare, evangelisk verksamhet och församlingsvård i Kiaohsien och Long-gia-tsun församlingar. Missionens ordf. Ledamot av verkställande utskottet och svensk-kinesiska konferensens missionsstyrelse.

Hedvig Rinell: Lärarinna i bibelskolan.

Esther Wahlin: Ledarinna för kvinnliga bibelklasser och evangelisk verksamhet.

Anna Andersson: Föreståndarinna för svenska små- och

folkskolan. Lärarinna i bibelskolan. Evangeliskt arbete. Missionens revisor och vice sekr.

Egron Rinell: Föreståndare för bibelskolan och lärare i samrealskolan. Församlingsvård i Gåtå. Kassör för centralkassan. Ledamot av verkställande utskottet och svensk-kinesiska missionsstyrelsen.

Gerda Rinell: Evangelisk verksamhet. Sång- och musikundervisning i missionens skolor. Lärarinna i samrealskolan.

Chucheng.

J. E. Lindberg: Stationsföreståndare. Evangelisk verksamhet på Chuchengfältet. Ledamot i verkställande utskottet (suppl.).

Anna Lindberg: Lärarinna i stationens skola.

Signe Lindberg: Ledarinna för kvinnliga bibelklasser och evangelisk verksamhet. Lärarinna i stationens skola.

Matilda Persson: Föreståndarinna för barnhemmet, evangeliskt arbete och ackuschörskeverksamhet. Ledamot i verkställande utskottet och i svensk-kinesiska missionsstyrelsen.

Walter Andreen: Evangelisk verksamhet och församlingsvård i Chucheng och Bao Goeshan församlingar. Missionens sekreterare. Ledamot av verkställande utskottet och svensk-kinesiska missionsstyrelsen.

Ingrid Andreen: Lärarinna i stationens skola och evangelisk verksamhet. Missionens revisor (suppl.).

Kaomi.

Oscar Rinell: Stationsföreståndare. Evangelisk verksamhet och församlingsvård i Kaomi och Sogiatsun församlingar. Missionens vice ordf. och ledamot av verkställande utskottet och svensk-kinesiska missionsstyrelsen.

Martin Jansson: (Eventuellt) stationsföreståndare. Evangelisk verksamhet och församlingsvård i Kaomi, Gåtå och

Sogiatsuns församlingar. Ledamot av verkställande utskottet.

Nina Fredriksson: Föreståndarinna för stationens skola.

Eric Thoong: Språkstudier. Missionens revisor.

Thora Thoong: Språkstudier.

Wangtai.

Oscar Rinell: Stationsföreståndare. Evangelisk verksamhet och församlingsvård i Wangtai, Wang Go Chuang och Po församlingar.

Hellen Rinell: Lärarinna i svenska små- och folkskolan och evangelisk verksamhet. Kassör för konferenskassan.

Ihchao.

Sten Lindberg: Stationsföreståndare. Evangelisk verksamhet och församlingsvård i Ihchao och Hoakuans församlingar. Ledamot av verkställande utskottet.

Alice Lindberg: Evangeliskt arbete. Eventuellt lärarinna i stationens skola.

XXVIII.

Missionärerna

En kort förteckning av missionsstaben skall lämnas här. Av helt naturliga orsaker måste denna bliva ytterst sammanträngd. Uppräkningen följer ankomsttiden till Kina.

Missionärer i aktiv tjänst.

Lindberg, Johan Edvard. Född i Högsby, Kalmar län den 24/8 1865. Döpt i Stockholm den 23/10 1886. Studerat vid Betelseminariet 1887—91 kl. 1—4 samt i Jabneal Mission School i London 1891. Anlände till Kina 1892. Har tillsammans med J. A. Rinell grundat Kiaohsien station, samt Chucheng station, och förestått denna sistnämnda sedan 1904. Besök i hemlandet: 1900—02, 1912—13, 1928—29. Gift med Anna Holtz.

Lindberg, Anna. Född i Stockholm den 12/11 1869. Döpt 1892. Lärarinneexamen vid Ateneum i Stockholm. Folkskollärarinna i By, samt i Maria och Katarina i Stockholm. Studerade vid China Inl. Miss. Trainings school för kvinnor i London. Anlände till Kina 1894. Gift med J. E. Lindberg. Besök i hemlandet 1900—02, 1912—13, 1928—29.

Rinell, Johan Alfred. Född i Rinna den 27/11 1866. Döpt i Rinna den 2/8 1884. Studerat vid Betelseminariet 1888—

1891 kl. 2—4. Språkstudier i England och Kina. Pastor i Fredrikshald, Norge, 1891—92. Anlände till Kina 1894. Tillsammans med J. E. Lindberg har han grundat Kiaohsien station och förestått densamma från dess början 1899. Mångårig ordf. i missionärskonferensen. Flitig författare. Gift med Hedvig Lovisa Jansson. Besök i hemlandet: 1905—06, 1919—20, 1932—33.

Rinell, Hedvig Lovisa. Född i Tensta den 12/10 1867. Döpt i Alunda den 30/11 1889. Lärarinneexamen i Uppsala. Studier i språk- och missionskunskap i London. Anlände till Kina 1894. Gift med J. A. Rinell. Besök i hemlandet 1905—06, 1919—20, 1932—33.

Wahlin, Esther. Född i Tumba den 24/10 1877. Döpt i Kårsta den 5/5 1895. Genomgått bokh.-skola i Stockholm, bibelskola i Örebro och idkat privata språkstudier. Bibelkvinna i Stockholms IV baptistförsamling. Anlände till Kina 1906. Besök i hemlandet 1914—15, 1926—28, 1935—36.

Persson, Matilda. Född i Fällingsbro den 19/5 1885. Döpt i Örebro I den 10/1 1892. Genomgick Elsa Borgs bibelkvinnokurs 1907—08, en termin vid Betelseminariet och därefter språkstudier i England. Barnmorskeexamen 1909. Anlände till Kina 1911. Besök i hemlandet 1919—21, 1931—32.

Lidquist, Adolf Johannes. Född i Wall den 23/10 1880. Döpt i Wall den 27/10 1895. Studerade vid Betelseminariet 1903—07, kl. I—IV. S.-skolmiss. 1907. Pastor i Vingåker I 1908—10. Språkstudier i England och Kina. Anlände till Kina 1911. Gift med Maria Elisabet Hammarlund. Besök i hemlandet 1921—22 samt sedan 1929.

Fredriksson, Nina. Född i Stockholm den 1/8 1885. Döpt i Hackvad den 10/10 1913. Studerade vid Detthowska skolan i Stockholm och vid lärarinneseminarium. Språkstudier i Fr. Schweiz samt i Betelseminariet 1916. Guvernant. Anlände till Kina 1917. Besök i hemlandet 1924—25, 1933—35.

Rinell, Egron Gösta. Född i Tengchow, Kina, den 15/5 1894. Döpt i Kiaohsien den 21/8 1910. Studier i Kina. Studerade vid Betelseminariet 1913—16, kl. I—IV. Anlände till Kina 1917. Gift med Gerda Kristina Ljungquist. Besök i hemlandet 1923—24, 1935—36.

Lindberg, Signe. Född i Pingtu, Shantung, Kina, den 22/6 1896. Döpt i okt. 1914 i Örebro I. Studerade vid China Inl. missionens flickskolor i Chefoo 1903—13. I Örebro Missionsskola 1917—18. Sjukvårdskurs vid Lindesbergs lasarett 1918—19, humoders- och bokhållerikurs. Anlände till Kina 1920. Besök i hemlandet 1931—32.

Andersson, Hulda Kristina Elvira. Född i Örebro den 6/8 1890. Döpt den 3/3 1907. Studerade vid Betelseminariet 1918—20 samt vid Moodys institut i Chicago Ill. 1920—21. Anlände till Kina 1921. Gift 1922 med missionären i Alliansmissionen, J. E. Andersson. Änka 1923. Besök i hemlandet 1929—31 samt sedan 1938.

Rinell, Oscar Henry. Född i Pingtu, Shantung, Kina, den 7/4 1896. Döpt i Kiaohsien den 21/8 1910. Studier i Kina. Stud. vid Betelseminariet 1914—18, kl. I—IV samt i baptisternas i Tyskland predikantskola i Hamburg 1920. Anlände till Kina 1921. Gift med Ida Hellen Louise Colldén. Besök i hemlandet 1930—32, 1937—38, 46-47, 51-55, 61 (6 mån) 61, 66.

Andersson, Susanna. Född i Hjorted den 28/9 1892. Döpt i Minneapolis Minn., U. S. A. i april 1913. Studerade ett år vid Betel Academy, S:t Paul, Minn., och tre år vid Northwestern Miss. Training School samt genomgick därefter sjukvårdskurs. Anlände till Kina 1923. Besök i hemlandet 1929 och 1937. Tjänstledig och vistas i U. S. A. sedan 1938.

Rinell, Ida Hellen Louise. Född i Göteborg den 2/8 1899. Döpt i Göteborg II den 23/3 1913. Studerat i Lundénska skolan i Göteborg. Vid Betelseminariet 1920—22, kl. I och II. Kurs i sjukvård vid Finspångs lasarett 1922. Språkstudier i England 1923. Anlände till Kina 1923. Gift med

Oskar Henry Rinell. Besök i hemlandet 1930—32, 1937—38, 46-7, 50-55, 61, 66.

Strutz, Märta Dorotera (Doris). Född i Lysekil den 6/2 1901. Döpt i Linköpings I den 4/1 1916. Normalskolekompetens vid Linköpings Elementarläroverk för flickor 1919. Studerade vid Betelseminariet 1920—21. Examen vid Privata Högre Lärarinneseminariet, Stockholm 1923. Språkstudier i England. Lärarinna våren 1924. Språkstudier i Peking. Anlände till Kina 1924. Gift med David Eric Strutz. Besök i hemlandet 1931—33 och sedan 1938.

Strutz, David Eric. Född i Mjölby den 25/9 1898. Döpt i Stockholms IV 17/4 1920. Realskoleexamen 1917. Två kurser för järnvägsmän. Studerade vid Betelseminariet 1923—25, kl. III—IV samt språkstudier i England 1925. Anlände till Kina 1926. Språkstudier i Peiping. Gift med Märta Dorotea Swedberg. Besök i hemlandet 1931—33 och sedan 1938.

Rinell, Gerda Kristina. Född i Österfärnebo 16/7 1899. Döpt i Sala den 7/2 1915. Studerade vid Betelseminariet 1924—26, kl. I—II samt vid China Inl. Miss. i London 1926. Anlände till Kina 1928. Gift med Egron Gösta Rinell. Besök i hemlandet 1935—36.

Lindberg, Sten Fritiof. Född i Kiaohsien, Kina, den 12/8 1899. Döpt i Stockholms I baptistförsamling pingsdagen 1919. Studerade vid Betelseminariet 120—22, kl. III—IV samt tagit graden B. Sc. vid The College of the City of New York, U. S. A., 1928. Medicin. kurs vid The Union Miss. Tr. Inst. i New York, U. S. A., 1928. Anlände till Kina 1929. Gift med Alice Maria Friberg. Besök i hemlandet 1936.

Lindberg, Alice Maria. Född i U. S. A. den 22/12 1905. Döpt i Första Sv. Baptistförsamlingen i New York den 26/2 1922. Examen vid Flushing High School 1924, folkskollärarinneexamen 1927. Studerat ett år vid National Bible Inst.

i New York. Musikstudier. Anlände till Kina 1929. Gift med Sten Fritiof Lindberg. Besök i U. S. A. 1936.

Skoglund, Thure Emil. Född i Fivelstad den 29/8 1895. Döpt i Motala den 11/3 1915. Studerat vid Betelseminariet 1917—21, kl. I—IV samt i Lunds privata elementarskola 1921—23. Studentexamen 1925. Fil. kand.-ex. vid Göteborgs Högskola 1930. Språkstudier i England. Lärare vid Örebro Missionsskola 1924—25. Anlände till Kina 1930. Gift med Edith Maria Andersson. Besök i hemlandet sedan 1937.

Skoglund, Edith Maria. Född i Undenäs den 23/8 1894. Döpt i Motala den 14/3 1915. Realskoleexamen. Bankkurs. Kurs i barnavård. Studerat vid Betelseminariet 1919—20, kl. III. Småskollärarinneexamen vid Ateneum i Stockholm 1921. Vik. lärarinna vid folkskola i Finnerödja. Lärarinna vid Svenska skolan, Kikungshan, Kina, 1924—27. Återvände till hemlandet. Anlände till Kina 1930. Gift med Thure Skoglund. Besök i hemlandet sedan 1937.

Jansson, Martin. Född i Gåsborn den 20/6 1903. Döpt i Kristianstad den 20/5 1922. Studerade vid Betelseminariet 1926—30, kl. I—IV samt i Kingsmead Coll., England, 1931—32. Anlände till Kina 1932. Stud. i Peiping. Besök i hemlandet 1939—41. Återvände till Kina 1941.

Andersson, Anna Ester Gunborg. Född i N. Ljunga den 15/8 1908. Döpt i Ljungby 1922. Realskoleexamen 1925. Studentexamen 1928. Lärarinneexamen 1934. Anlände till Kina 1935.

Andreén, Olof Walter. Född i Arvika den 1/3 1906. Döpt i Arvika 1925. Studerade vid Betelseminariet 1930—34, kl. I—IV. Språkstudier i England 1934—35 och Peiping senare. Anlände till Kina 1935. Gift med Ingrid Eriksson.

Andreén, Ingrid. Född den 29/3 1908 i Örebro. Döpt i Örebro II 1923. Normalskolekompetens. Småskollärarinneexamen. Stud. vid Betelseminariet 1935—36 och Peiping. Anlände till Kina 1936. Gift med Olof Walter Andreén.

Thoong, Eric. Född i Uddevalla den 19/11 1912. Döpt i Orust I den 5/8 1928. Evangelist 1931. Studerade vid Örebro Missionsskola 1934—36. Vid Betelseminariet 1936—38. Språkstudier i England. Gift med Thora Eriksson. Anlände till Kina 1940. Språkstudier i Peiping.

Thoong, Thora. Född i Asker den 11/3 1910. Döpt i St. Mellösa 1928. Evangelist 1931—35. Studerade vid Örebro Missionsskola 1935—36. Vid Betelseminariet 1936—38. Språkstudier i England. Gift med Eric Thoong. Anlände till Kina 1940. Språkstudier i Peiping.

Hedqvist, Eva Maria. Född i Stenstorp den 10/7 1911. Döpt i Tofta den 5/7 1931. Genomgick Stockholms bibelskola 1932—36. Evangelist 1932—36. Studerade vid Betelseminariet 1936—40. Stud. engelska språket. Skall utresa fortast möjligt till Kina.

Förutvarande och icke utresta missionärer.

Vingren, Karl August. Född i Bällinge den 15/2 1865. Döpt den 7/2 1885. Studerade vid Betelseminariet 1887—90, kl. I—III. Språkstudier i England och i Gang-king, Kina. Anlände till Kina 1891 såsom Sv. Baptistsamfundets missionär och banbrytare. Måste av hälsoskäl återvända 1893. Har sedan dess arbetat i Sverige, U. S. A. och besökt Kina igen 1905—07. Bosatt i Pasadena, Calif., U. S. A. Gift med Sigrid Hjelm.

Swordsson, John H. Född i Stockholm den 22/5 1870. Döpt i Bollnäs 1891. Genomgått bibel-, missions- och sjukvårdskurser. Arbetade i Kina såsom Sv. Alliansmissionens missionär. Baptistmissionens missionär 1899. Återvände till Sverige 1907. Sedan pastor i Finland. Gift med Hilda Sofia Larsson.

Swordsson, Hilda Sofia. Född i Högsby den 12/6 1863. Döpt i Tranås 1893. Utreste till Kina för Sv. Alliansmissionen 1896. Baptistmissionens missionär 1899. Återvände till Sverige 1907. Gift med John H. Swordsson. Avliden

Edén, David. Född i Ö. Ed den 24/5 1874. Döpt i Ö. Ed den 9/6 1893. Studerade vid Betelseminariet 1897—1901, kl. I—IV. Pastor i Strängnäs. Anlände till Kina 1903. Måste på grund av ohälsa återvända till Sverige 1905. Sedan dess arbetat i Sverige och Finland. Gift med Maria Elisabet Carlsson.

Edén, Maria Elisabet. Född i Stockholm den 16/1 1884. Döpt i Stockholms III den 16/1 1898. Anlände till Kina 1903. Gift med David Edén. Återvände med sin make till Sverige 1905.

Leander, August. Född i Boo den 16/7 1879. Döpt i Lerbäck den 24/2 1894. Studerat vid Betelseminariet 1903—07, kl. I—IV. Anlände till Kina 1907. Övergick till pingstmissionen 1938. Gift med Anna Linderström.

Leander, Anna. Född i Alsen den 29/11 1873. Döpt i Östersund 1897. Språkstudier i England. Anlände till Kina 1908. Gift med August Leander. Övergick till pingstmissionen 1938.

Lidquist, Maria Elisabet. Född i Linköping den 26/4 1883. Döpt i Norrköpings I den 5/11 1902. Anlände till Kina 1911. Gift med Adolf Johannes Lidquist. Återvände på grund av sjukdom till Sverige 1927.

Almborg, Elis. Född i Almby den 29/4 1885. Döpt i Örebro I 1901. Studerade vid Örebro Missionsskola 1908—11. Evangelist. Språkstudier. Anlände till Kina 1913. Återvände till Sverige 1920. Sedan pastor i Sverige. Gift med Hanna Sofia Stellin.

Almborg, Hanna Sofia. Född i Hardemo den 17/6 1879. Döpt i Nora 1898. Studerade vid Örebro Missionsskola. Ackuschörskekurs. Språkstudier. Anlände till Kina 1913. Gift med Elis Almborg. Återvände till Sverige 1920. Död den 19/7 1934.

Landbäck, Edit. Född i Eskilstuna den 4/6 1890. Döpt i Uppsala den 25/3 1906. Sjukvårdskurs. Barnmorskeexamen

1913. Anlände till Kina 1915. Måste på grund av ohälsa återvända till Sverige 1920.

Eriksson, Ninnie. Född i Nora den 11/8 1891. Döpt i Örebro I den 3/3 1909. Sjuksköterskeexamen 1909. Barnavårdskurs. Språkstudier. Anlände till Kina 1921. Måste på grund av ohälsa återvända till Sverige 1923.

Schlyter, Sigrid Ester Elisabet (Titti). Född i Karlskrona den 11/2 1892. Döpt i Eskilstuna den 7/4 1917. Studerade vid Karlskrona läroverk för flickor, Anna Sandströms högre lärarinneseminarium (1 år) samt vid Fröbelinstitutet och vid Betelseminariet 1920—21. Språkstudier. Anlände till Kina 1923. I Sverige sedan 1935.

Friberg, Astrid Kristina. Född i Lysekil den 16/6 1913. Döpt i Göteborgs I den 8/5 1929. Genomgått högre folkskola. Evangelist i två år. Studerade vid Betelseminariet 1932—35. Praktiserade å sjukhus. Barnmorskeexamen i Göteborg 1938. Engelska språkstudier. Tjänstgör å barnbördshus i Göteborg.

Theodorsson, Kerstin Eleonora. Född i Västerås den 16/5 1916. Döpt den 10/6 1928 i Västerås. Flera skolkurser. Språkstudier i England. Sjuksköterskeexamen i Uppsala 1940. Sjuksköterska i Sverige.

Einerstam, Harry. Född i Sala 1908. Döpt i Sala den 25/1 1925. Bevistat flera bibelskolor. Studerat vid Betelseminariet kl. I—IV. Någon tid vid Palmgrenska samskolan. Pastor i Sverige.

Missionärer antagna 1941.

Engberg, Sigurd Mattias. Född i Flistad den 15/9 1914. Döpt i Flistad den 20/2 1929. Baptistmissionens bibelskola. Evangelist. Studerat vid Betelseminariet kl. I—IV. Engelska språkstudier.

Hansson, Elsa Maria. Född i St. Tuna den 20/10 1915. Döpt i Borlänge den 24/5 1931. Bibelskola och Betelseminariet kl. I—III. Kurser i sjukvård. Engelska språkstudier.

XXIX.

Vägrödjare: Karl Vingren, J. A. Rinell, och J. E. Lindberg

Det blev Karl Vingren förunnat att börja vår mission i Kina. Härom är berättat på annat ställe i denna bok. De händelser som följde efter hans landstigning den 21 mars 1891, blevo avgörande för missionens kommande arbete. Under Guds ledning valde han ett fält, som visat sig vara rikt på stora möjligheter för andlig verksamhet, och med det varmaste hjärta har han alltjämt fortsatt att stödja och hjälpa denna mission. Det svenska baptistsamfundet skall icke glömma denna insats.

J. E. Lindberg och J. A. Rinell blevo de närmast ansvariga för missionen därute. Med deras ankomst erhöll verksamheten de krafter, som verket behövde, och deras ihärdighet, skicklighet och obegränsade missionskärlek ha besegrat alla hinder och fört verksamheten till den ena segern efter den andra. Att dessa bröder ännu kunna med fulla krafter fortsätta sitt verk är oss en källa till mycken glädje.

Härvid skall icke förgätas de insatser som fruarna Anna Lindberg och Hedvig Rinell vid sina mäns sida också genomfört. Deras varma hjärta och aldrig slocknande intresse ha betytt ofantligt för arbetets framgång.

XXX.

Ledamöter i den av Missionsstyrelsen valda kommittén

Hj. Danielson, missionsföreståndare. Ledamot sedan 1922. Ordf. sedan 1923.

Erik Rudén, missionssekreterare. Ledamot sedan 1939. Sekreterare sedan 1940.

K. A. Modén, f. d. missionssekreterare. Ledamot sedan 1919. Sekreterare 1937—1939.

J. A. Swedberg, pastor. Ledamot sedan 1937.

Arvid Svärd, redaktör. Ledamot sedan 1933.

Georg Hammarström, pastor. Ledamot sedan 1937.

Förutvarande ledamöter:

J. Byström, redaktör. Sekreterare 1905—1922. Ledamot 1890—1936.

Fr. Lindberg, pastor. Ledamot 1904—1919. Ordf. 1916—1919.

C. G. Lundin, missionssekreterare. Ledamot 1905—1937. Sekreterare 1922—1937.

R. Bengtsson, byggmästare. Ledamot 1905—1935.

Wilhelm Lindblom, pastor. Sekreterare 1889—1904.

Wilhelm Carlson, bankdirektör. Ledamot 1899—1914.

John Cederoth, seminarielärare. Ledamot 1892—1897.

Erik Bergström, pastor. Ledamot 1897—1903, en tid ordf.
John Johansson, pastor. Ledamot 1919—1921.

Ledamöter längre eller kortare tid ha även direktör Gustaf Palmquist, handl. P. G. Lagerson, grosshandl. J. Johansson, handl. C. J. Ahlqvist, rektor C. E. Benander, pastor S. Morein och byggmäst. J. P. Jansson varit.

*

Tre av de här nämnda må ytterligare komma ifråga.

Redaktör J. Byström, som tillhört kommittén sedan 1890 och under 17 år varit dess sekreterare, har nedlagt ett mycket förtjänstfullt arbete inom denna missionsgren. Hans rika intresse för missionärerna har gjort honom till en andlig fader för kåren. I några av de mest kritiska stunderna har hans inflytande och rika hjärta skaffat möjligheter och funnit utvägar, som annars näppeligen stått missionen till buds. Red. B. har även utövat ett omfattande författareskap med hänsyn till yttre missionen.

Missionssekr. C. G. Lundin, som omnämnts på sidan 39, har under sin tid som sekreterare utfört en omfattande gärning för den yttre missionen. Genom sin inspektionsfärd kände han väl till fältet, och genom sitt livliga intresse för arbetet och arbetarna var han en uppskattad talesman för denna missionsgren. Det var under rika erkännanden av allt detta som de högtider höllos, vilka bildade avslutningen av denna starka insats i vår yttre mission. På såväl prosa som vers har br. L. skrivit om även den yttre missionen.

Missionssekr. K. A. Modén har likaledes under sin verksamhet såsom samfundets missionssekreterare på många sätt gagnat även den yttre missionen. Huru många missionärsresor han planlagt och ordnat, och vilka stora summor av missionsmedel, som genom hans händer gått till fältet i Kina. Hans kunnighet, korrekthet och varma kärlek till arbetet ha varit tillgångar av hög kvalité. Br. M. har också genom sin penna gjort missionen goda tjänster.

(Hj. D.)

XXXI.

Det femtionde året

Såsom så många gånger förr möttes även i år missionärskonferensen och denna gång i Kiaohsien den 2—6 februari 1941. Missionärerna hade sökt att sammankomma mangrant. Men Esther Wahlin kunde ej komma. Hennes svåra sjukdom lade hinder i vägen. Konferensens grundton var lovprisning till Gud för hans nåd under det gångna och de gångna åren.

Den bild som de olika rapporterna lämnade skola vi här fånga några drag utav.

Till Kiaohsiens missionsområde hör även Long-gia-tsuen och Po. Dessa tre församlingar ha sammanlagt mer än ett trettiotal skol- och predikolokaler. 19 evangelister och 13 bibelkvinnor ha arbetat på olika håll med mål att evangelisera och uppbygga. Under året ha 90 personer blivit döpta och medlemsantalet utgör 1,487. Församlingarna ha kunnat glädjas åt lugn och harmoni. De ansatser till förföljelse, som kommit ifråga genom en egendomlig rörelse, kunde i tid avvärjas.

Söndagsskolorna blomstra. Vissa dagar är barnantalet omkring 500 och juniorer 400. Gudstjänsterna äro välbesökta. Väckelsemötena under våren blevo en seger för Gud. Skriftspridningen har varit god. Några goda kines-

arbetare ha skördats av döden under sista tiden, till saknad för många.

I Long-gia-tsuen har under året en infödd pastor valts, Yin T'ingdjeng, flerårig evangelist och diakon.

Po ligger på friskarornas område. Dock har året varit relativt lugnt. Myndigheterna ha bemött missionärerna väl. Vissa svårigheter finnas för att hålla kvällsmöten. 5 evangelister, 3 bibelkvinnor och en frivillig arbetare verka här. Såväl evangelisterna som bibelkvinnorna och en del andra i dessa församlingar söka att lämna tionde till missionen.

Till Chucheng hör även Bao-goe-shan. I Chucheng har arbetet kunnat fortgå som förut. Väckelsemötena vid årets början voro segerrika. Bibelklasser ha hållits. Dessa fylla ej minst i ett hedniskt land en mycket viktig uppgift. 4 manliga och 2 kvinnliga medhjälpare ha arbetat med. Utstationernas antal äro 10. Söndagsskolan besökes av 100 barn.

I Bao-goe-shan såg det ganska mörkt ut vid årets början. Kriget och bombningen av Shihputzu berövade missionen flera värdefulla krafter och lokalfrågan var ett frågetecken. En anskaffad lokal förstördes. Men då erhölls en annan lokal av tjänstvilliga vänner, vilka därjämte skänkt en tomt till församlingen. Alla utsikter föreligga att få bygga ett hus under loppet av nästa år.

I Liukuchuang har en ändamålsenlig lokal iordningställts och arbetet bedrivits så effektivt som möjligt. Tiden har varit svår med dyrtid, fattigdom och rövaranfall. Vid bombningen av Shiputzu dödades även två av församlingens medlemmar. Arbetet bär dock hoppfullhetens drag.

Kaomi. Denna station omfattar även Gåtå och Soa Kia Tsuns församlingar. Moderförsamlingen har 1,157 medlemmar. En omfattande mission har utförts under året. Man har sökt att även genom utpostverksamhet komma till tals med människorna. Det har icke varit förgäves. Hjärtan ha vunnits för Gud.

I Gåtå har arbetet fortgått med olika medhjälpare. På en utpost Hwa Shan Tuen har ett litet kapell uppförts. Detta var från början ett gammalt tempel, som skänktes till missionen och nu får tjäna Guds avsikter. Medlemmarna själva har gjort mycket för denna lokalfrågas lösning.

Sio Kia Tsuns har vidgat sin verksamhet genom en ny lokal i Yuago. De nämnda församlingarna ha 32 utstationer och predikoplatser. Den kinesiska hjälparestaben utgör 25 personer. Stationsskolan som letts av Nina Fredriksson har fortgått men har haft vissa prövningar. Landsskolorna ha också fortgått.

Wangtai. Denna station omfattar även Wangkochwang. Moderförsamlingen har 795 medlemmar och dotterförsamlingen 310. Under året har Kung Ain-yong kallats till pastor. Ett gott val. Verksamheten omfattande. Nu skall försök göras med sjömansmission i Kiaohsienbukten.

I Wangkoschwang måste ett kapell byggas inom kort. Material är hopbragt härtill. Den utmärkta väg som byggts på fältet blir en god hjälp även för missionen. Många kinesiska medarbetare äro anställda.

Ihchao. Hit hör även Ho-kuan. Mötesbesöken ha vanligen varit inne vid huvudstationen. Man har försökt med besök och möten på olika platser. Genom ombyggnad av en mindre gård har ett nytt kapell erhållits, som invigdes den 16 juni. Dyrtiden har haft sin prövning för folket.

Ho-Kuan. Verksamheten har sökt att bana sig väg efter måttet av sina möjligheter. En bibelklass med ett tiotal döpsökare gav åtskillig frukt. Folkmassorna behöva snarligen möta missionens budbärare, ty även härnere hungrar man efter Guds helande ord.

Bibelskolan, som numera är samskola, måste till att börja med låna lokaler av samrealskolan. Men den 23 mars 1940 invigdes det nya skolhuset, som verkligen är en tillgång för vår verksamhet. Elevantalet har varit 52.

I samrealskolan har elevantalet varit 54, en klar be-

gränsning har måst vidtagas. Vid inträdet har sålunda blott sådana kommit ifråga som genomgått missionens folkskolor. Mötesserier ha lett till andliga resultat, som säkerligen skola få stor räckvidd.

Svenska skolan med missionärernas barn har fortgått efter ett gott schema. Den blir liten helt naturligt. Men den fyller en mycket stor uppgift.

Barnhemmet i Chucheng som har 27 skyddslingar, har också fått uppleva Guds oändliga nåd. En mindre gård har inköpts och lagts till hemmets fastighetsbestånd. Den kristliga kärleken har också kommit ihåg detta verk.

Verkställande utskottet meddelade i sin rapport till missionärskonferensen om missionens olika initiativ samt om förbindelserna med hemlandet. Mycket medel hade utdelats även till dem som genom kriget lidit ont. Inga svårigheter av söndring eller liknande hade förekommit.

Kina läser skriften.

Bibelklass i Ihchao. Helt nyss skrev Sten F. Lindberg (1941).

»En två veckors bibelklass hölls i höstas. En del voro medlemmarna i församlingen, andra barn till medlemmar och sökare. Bland ämnen på schemat voro: Jesu liv, Jesu liknelser, kinesisk fonetisk skrift och sång. Min syster Signe och en bibelkvinna från Chucheng voro med och hjälpte till i undervisningen.

På grund av den politiska situationen i staden hade vi icke väntat att så många skulle komma med. De togo livlig del i klasserna och visade goda framsteg. Vi måste dock erkänna att sången var klen — kineserna äro inte ett musikaliskt folk efter våra begrepp. Ibland visste man inte om man skulle skratta eller gråta åt det.

Under vintern ha vi haft regelbundna och goda möten

då vårt lilla kapell mestadels varit fullsatt. Nu äro vi i farten med att inreda en något större lokal i en nyinköpt gård. Just nu lida vi som på så många andra platser av brist på tillräckliga arbetskrafter, men vi ha två bröder, som studera på vår bibelskola i Kiaohsien, och vi hoppas att Gud skall utrusta dem så de bli lämpliga arbetare då de komma hem. Bed för dem och oss.»

Just nu ankom följande rader från Nina Fredriksson (1941):

»På Kaomis västra landsbygd ha vi en härlig väckelse. Gud använder några av våra evangelister till detta verk. De ha öppnat ett nytt fält, och Guds Ande verkar till själars frälsning. De flesta ha ej förut hört evangelium. Ett par unga kvinnor i ett rikt hem ha på en annan trakt mottagit frälsningen, och deras liv i hemmet är nu så förändrat till det bättre att männen förundrat sig och sagt sinsemellan, att det måste vara något särskilt med Jesusläran. De ha upplåtit ett präktigt hus till predikolokal, och där förkunnas nu frälsningen för olyckliga, bundna själar, som finna förlossning och rening i Jesu blod. En av evangelisterna kom hem i går på ett kort besök, och han prisade Gud för de underbara gärningar han fick vara med om. Ja må de i denna by och de kringliggande byarna få bärga in stora skördar för himmelriket.»

Ära vare Gud för hans frälsande nåd.

Sålunda är intrycket av missionen trots alla svårigheter synnerligen uppmuntrande. Men skörden är mycken och vad Kina behöver är en mångdubbelt starkare kristlig mission. Det är detta våra missionärer längta efter och bedja till Gud om.

XXXII.

Missionens framtidsutsikter

Vi fira vårt missionsjubileum under brinnande krig. Vad som nu sker i världen kan icke lämna missionen oberörd. Även om vissa delar av fälten icke i väsentlig grad berörts av striderna, så finnes det andra där kontakten varit dess starkare. Det har hört till ordningen på många håll att missionärerna hindrats i sitt arbete och att stödet hemifrån upphört eller åtminstone förminskats. En mörk skugga har lagt sig över annars solbelysta vidder.

Vad Kina angår så har ju detta land under de sista åren varit invecklat i en svår kamp med sin granne, Japan. Kinesen, som är fridsam och foglig, har kastats in i strider av stora mått, och allt i landet lider av denna långsamma och tärande kamp. Att detta inverkar på mentaliteten är uppenbart. Att det även bidrager till att öka misstron mot västmakterna är påtagligt och att härav kan följa svårigheter för allt ideellt arbete är lätt att förstå. Allt detta äro ytterst allvarliga inslag i den verklighet, som vi måste räkna med.

Men mitt under denna tunga tid har missionen gått framåt på många håll i det stora kinesiska riket. De sista åren ha icke varit präglade av tillbakagång utan av framgång. De flesta missioner torde kunna uppvisa stegrade siffror i fråga om sina missionsgrenar, och vår mission kan

likaledes glädja sig åt seger i icke ringa grad. De svåra tiderna ha icke kunnat hindra själarna att böja knä vid korset och kröna Jesus till sin konung.

Men hur skall framtiden bli? Denna fråga är ytterst aktuell för missionsvännen av fullt naturliga skäl. Ingen kan sätta horoskopet för framtiden men något kan likväl yttras om det sannolika som kan förväntas.

T. Z. Koo har påpekat att Kina laborerar med fyra filosofiska skolor. De äro den konfucianska, den taoistiska, Mothis skola och den legalistiska skolan. I alla dessa skolor och system ligga många sanningspärlor av stor skönhet. De veta att syssla med sökaren och tänkaren och de mana människorna att följa naturens ordning. Men mitt ibland allt ädelt ligger det vidskepliga och neddragande inslaget. De vishetslärare, som här komma till tals med Kinas millioner, kunna ej komma tillrätta med livets allra djupaste spörsmål. Härför behöves den gudomliga uppenbarelsens ljus, och det är detta som hednavärlden icke känner till. Så lämna dessa läror själarna i mörker, och sanningen i detta omdöme uppvisas av hedendomens ställning såsom den möter oss just i dag.

Var är hjälpen? Vi veta detta, och det är med intresse vi lyssna till huru denne omvände kines, vi nyss citerat, berättar om sin erfarenhet av Kristi förvandlade nåd. Han uttalar öppet sin åsikt i orden: »Jesus är vägen.» Och då han vittnar om personlig upplevelse av den gudomliga kärleken säger han blott vad hundratusental av hans folk fått erfara och kunna intyga.

Vad inga filosofiska skolor kunna ge oss, vad ingen kultur kan skänka oss, vad inga egna prestationer kunna lämna oss, vad världen alltid kommer att längta efter och sträva till det finnes allt i Jesus Kristus. Han är verkligen vägen, sanningen och livet.

I Kina möter oss vittnesbördet klart och tydligt från de många, som höra Kristus till. Deras själar ha fått vila i

honom, deras ande har funnit ljuset i hans kärlek. De ha besegrats av Kristus och på samma gång funnit hjälpen.

Detta avgör missionens framtid. Detta förtäljer oss huru det skall gå på fältet i Kina. Genom sin förkunnelse kommer den kristna missionen med just det, som själarna längta efter och ivrigt söka under allt, och med detta budskap skall den bryta nya vägar och rädda skaror av människor från synd och förnedring, från hopplöshet och undergång. Missionen skall skriva seger, seger på sitt baner. Ty den bär Guds hjälp och gåva i Andens kraft till en lidande värld.

Må missionens vänner betänka detta när i dag stormarna riva i allt omkring oss. Med oss är Gud, och det är hans rike vi bygga. Framgången är lika viss som Guds löften och närvaro äro verkliga.

»Herren verkade med dem och stadfäste ordet genom de tecken, som åtföljde det.» Markus 16: 20.

XXXIII.

Efter femtio år

Än klingar högtidlig i minnenas sal
den härliga väckelsetonen,
som samlade folket på höjd och i dal
i Sverige kring hednamissionen.
Den väckt andra bröder, nu väcktes jämväl
vårt samfund att taga i verket del.

Lik stjärnor, som kretsa i avlägsna lopp,
missionen oss synts här i Norden.
Nu steg den lik solen så värmande opp
med floder av ljus över jorden.
Se, natten och sömnen så brådskande fly
för dagen, som uppgår i klarhet ny.

Det ringer till samling. Nu kallas envar
från självviska omsorger snöda.
Missionen blir svensk. Redan mången ju har
stått upp till att axla dess möda.
»Vi sovit», det sad's, »månget tillfälle bort.
Nu måste vi handla! Vår tid är kort.»

Till höga bedrifter då kallade Lund
från Spaniens solland, det väna.
Och Sjöblom och Vingren här slöto förbund
missionen för livet att tjäna.
Snart Lindberg ses räcka sin hand till Rinell.
De blevo missionens en signad kväll.

Som väckartrumpeter kring bygderna går
de eldiga ynglingars stämma.
Snart vårfloder brusa, dem intet förmår
i norr eller söder att hämma.
Bråtт skaror sig rusta till vittnenas stöd,
som göra sitt offer för världens nöd.

Ack, hemlandsmissionen var tyngande ju
för prövade, fattiga bröder.
Hur kunde man våga en tävlan ännu
med kyrkor i Väster och Söder?
Dock Anden från ovan sin kraft sänder ned.
Fast ringa och få man vill tjäna med.

Ej glömmes den första invigningens dag.
Till Betel baptistfolket drager.
Där mötte dem Vingrens frimodiga drag,
och Sjöblom vart hjärta intager.
Hur klang deras budskap, hur brann deras bön!
Med jubel och offer vad gudstjänst skön!

Och avskedet, säg, vem kan glömma det, vem?
Hur modigt till uppbrott de gingo,
vårt folks pionjärer hos Ham och hos Sem,
och allas välsignelse fingo.
Dess eko sist brusar från skenor av stål,
då kämparna ila mot fjärran mål.

En tid utav oro man härdade ut.
Hur gick dem därute i världen?
Dock tystnaden bröts utav buden till slut,
att Herren dem hulpit på färden.
Och äntligen når oss det lugnande ord:
Nu stå vi på Kinas och Kongos jord.

Visst kampen blir hård i begynnelsens tid,
väl hatet slår blixtar, som ljunga.
Men andarna vakna och finna den frid,
som löser ur bojorna tunga.
En förstling snart undfår de kristtrognas dop
och möts som församling en nyfödd hop.

Nu moderförsamlingen gläds och tillber,
av kärleken tvingad att sända
till Sinim utkorade vittnen alltfler,
dess folk att till Kristus omvända.
De skördar fått bärga, som mognade stått,
och tusenden in i Guds rike gått.

Ej tunga uttalar de under, som skett
i Kina de femtio åren,
hur själarnas Herde de sina har lett
och samlat förlorade fåren.
Man fostrat dess ungdom och hulpit i nöd
och skaror ha mättats med livets bröd.

Nu ses en plantering på fornhednisk mark
i blomstring lik fagraste lilja.
En mångtusentalig församling står stark
och redo att göra Guds vilja.
Bland dem som från oss höjs nu lovsångens ton
i jublande körer till Lammets tron.

Visst skyms nu vår himmel av mörker och blod,
en värld uti vånda sig vrider.
Nu gäller, o kristen, att tro och ha mod
i hatets och prövningens tider.
Som guldet i degeln vår gudstjänst må bli
i brännande lågan från slagget fri.

Han nalkas den dag, på vars ankomst vi tro,
så fast uti Ordet bebådad.
När människan äntligen funnit sin ro,
i Kristus för evigt benådad,
då livet skall levas som Herren befallt,
och Gud är allena i alla allt.

C. G. Lundin.

XXXIV.

Statistik

År	Församl.	Döpta	Medlemmar
1899	1	6	6
1900	1	2	8
1901	1	41	49
1902	1	22	68
1903	1	6	71
1904	1	21	89
1905	2	53	139
1906	2	76	203
1907	2	48	239
1908	2	40	266
1909	3	43	296
1910	3	49	332
1911	3	62	387
1912	3	150	546
1913	3	151	678
1914	3	121	769
1915	4	89	846
1916	4	87	850
1917	4	102	931
1918	4	78	1,123

År	Församl.	Döpta	Medlemmar
1919	4	80	1,069
1920	4	175	1,204
1921	5	180	1,378
1922	5	215	1,548
1923	7	240	1,765
1924	8	204	1,935
1925	8	145	2,061
1926	8	130	2,121
1927	8	135	2,222
1928	8	505	2,653
1929	8	305	2,910
1930	8	103	2,945
1931	8	185	3,094
1932	8	298	3,347
1933	8	465	3,752
1934	9	353	4,049
1935	10	242	4,204
1936	11	215	4,357
1937	11	171	4,493
1938	12	393	4,844
1939	12	406	4,865
1940	12	236	4,960

Första tioårsperioden döpta	8
Andra » »	399
Tredje » »	1,095
Fjärde » »	2,162
Femte » »	2,964
S:a döpta under åren	6,628

Församlingsstatistik år 1941

Församling. Bildad år.	Missionärer på fältet: Manliga	Missionärer på fältet: Kvinnliga	Infödda medarbetare: Manl. Predikanter	Infödda medarbetare: Manl. Lärare	Infödda medarbetare: Kvinnl. Bibelkvinnor	Infödda medarbetare: Kvinnl. Lärarinnor	Församlingsmedlemmar: Ökning 1940 Döpta	Församlingsmedlemmar: Ökning 1940 Återupptagna	Församlingsmedlemmar: Minskn. 1940 Döda	Församlingsmedlemmar: Minskn. 1940 Uteslutna	Församlingsmedlemmar: Minskn. 1940 Utflyttade	Församlingsmedlemmar: Antal 1 jan. 1941[3]	Söndagsskolor: Skolor	Söndagsskolor: Lärare	Söndagsskolor: Elever	Vardagsskolor: Skolor	Vardagsskolor: Lärare	Vardagsskolor: Elever	Skriftspridning: Ex. biblar och bibeldelar	Skriftspridning: Ex. andra skrifter	Barnhem: Hem	Barnhem: Barn	Missionsstationer: Huvudstationer	Missionsstationer: Utstationer	På fältet influtna missionsmedel: Kin. dollar
Kinamissionen:																									
Bao Guo Shan. 1934 ..	—	—	2	1	—	—	10	—	3	—	—	135	2	3	35	1	1	17	1,182	1,000	-	—	—	6	93:50
Chucheng. 1905	2	4	5	2	2	3	37	1	3	9	—	230	2	8	150	2	5	161	5,110	4,000	1	27	1	12	726:90
Gåtå. 1924	—	—	4	4	3	—	27	—	47	34	—	579	4	4	93	4	4	82	309	2,500	—	—	—	7	340:50
Hoakuan. 1938	—	—	2	1	—	—	9	—	—	1	—	39	1	1	20	1	1	16	1,677	—	—	—	—	1	115:30
Ihchao. 1923	1	1	2	1	1	—	6	—	2	—	—	68	3	4	50	1	1	20	4,021	62	—	—	1	3	300:20
Kaomi. 1921	1	1	11	14	3	3	11	12	6	—	—	1,157	13	20	470	14	17	412	2,315	8,000	—	—	1	20	2,110:30
Kiaohsien. 1899	3	5	8	22	9	4	76	—	2	1	—	764	13	40	766	4	15	448	1,375	11,065	—	—	1	10	2,618:90
Long Gia tsun. 1915 ..	—	—	6	5	3	—	13	—	4	1	—	446	6	6	239	5	5	150	—	—	—	—	—	6	434:10
Po. 1923	—	—	5	—	3	—	2	—	6	2	—	280	6	5	60	—	—	—	62	1,500	—	—	—	6	297:15
Sogiatsun. 1939	—	—	2	3	1	1	6	—	2	—	—	157	4	6	150	4	4	88	309	—	—	—	—	5	345:50
Wang Go Chuang. 1935	—	—	3	2	2	1	4	—	6	13	—	310	4	6	120	2	3	74	100	600	—	—	—	5	789:40
Wangtai. 1909	1	1	9	3	5	1	35	—	6	—	—	795	7	8	160	4	4	74	2,645	3,000	—	—	1	14	970:—
12 församlingar.	8[1]	12	59[2]	58	32	13	236	13	87	61	4	4,960	65	111	2,313	42	60	1,542	19,105	31,727	1	27	5	95	9,141:75

[1] Kina: Dessutom 12 hemmavarande missionärer. [2] 7 bokförsäljare och 13 ej avlönade predikanter finnas utom de uppgivna.

ANVÄNDA OCH CITERADE KÄLLOR

J. A. Rinell: Svenska Baptistmissionen i Kina.

J. A. Rinell och John Swordson: Boxare-upproret.

J. E. Lindberg: Om kinesernas fädernedyrkan.

J. Byström: Sådd och Skörd.

The Baptist Word Congress. London, July 11—19, 1905.

T. B. Ray and others: Southern Baptist Foreign Missions.

Sällskapet Svenska Baptistmissionens konferenshandlingar.

Tidningen Vecko-Posten, olika årgångar.

G. Warneck: De protestantiska missionernas historia.

Yttre missionskommitténs protokoll samt brev till och från missionärerna.

Handlingar vid Svenska Baptistmissionärernas Årskonferenser i Kina.

Kina och kristendomen av T. Z. Koo.

C. G. Lundin: Bland människor och gudar.

Rapport över Inspektionen av Baptistsamfundets missioner i Kina av C. G. Lundin.

Tidningen Missionsposten, flera årgångar.

INNEHÅLL:

		Sid.
	Förord	3
	Inledande ord	6
I.	De tidigaste försöken att införa kristendomen i Kina	9
II.	Vägen öppnas för evangelisk mission i Kina	12
III.	Missionsintresset växer	16
IV.	Den förste Kinamissionären antages	21
V.	Medarbetare och missionsfält	25
VI.	Grundläggande arbete och församlingsbildande i Kiaochow	29
VII.	Boxareupproret	34
VIII.	Fältet utvidgas	38
IX.	Chucheng blir huvudstation	43
X.	Kinas uppvaknande	48
XI.	Nya centralpunkter för arbetet	52
XII.	Missionen under världskriget	56
XIII.	Läget efter tjugufem år. Ett jubileum	60
XIV.	Under världskrigets sista år	65
XV.	Kaomi blir huvudstation — En blick på arbetet	71
XVI.	Tre nya församlingar bildas: Po, Ihchao och Gåtå	78
XVII.	Missionens skolväsen	84
XVIII.	Infödda medarbetare	100
XIX.	Fortsatt mission	105
XX.	Huru missionen är ordnad och huru den ledes	116
XXI.	Sjukvård och filantropi	123
XXII.	Ett fyrtioårsjubileum och åren däromkring	130

Sid.

XXIII. När nådesvindarna blåsa 140
XXIV. Nya församlingar bildas 148
XXV. Ett nådeligt beskydd 154
XXVI. Missionens fastighetsbestånd i Kina 160
XXVII. Missionärernas placering 165
XXVIII. Missionärerna 169
XXIX. Vägrödjare: Karl Vingren, J. A. Rinell och J. E. Lindberg 176
XXX. Ledamöter i den av Missionsstyrelsen valda kommittén 177
XXXI. Det femtionde året 179
XXXII. Missionens framtidsutsikter 184
XXXIII. Efter femtio år 187
XXXIV. Statistik 191
Använda och citerade källor 194

Missionärerna

Karl Vingren.

J. E. Lindberg.

J. A. Rinell.

Hedvig Rinell.

Anna Lindberg.

Hilda Swordson.

John H. Swordson.

David Edén.

Maria Edén.

Esther Wahlin.

Nina Fredrikson.

Elis Almborg.

Hanna Almborg.

A. Leander.

Anna Leander.

Matilda Persson.

Ninnie Eriksson.

A. J. Lidquist.

Lisa Lidquist.

E. G. Rinell.

Gerda Rinell.

O. H. Rinell.

Hellen Rinell.

Signe Lindberg.

Hulda Andersson.

Susanna Anderson.

Titti Schlyter.

Edith Landbäck.

Anna Andersson.

Eric Strutz.

Doris Strutz.

Thure Skoglund.

Edith Skoglund.

Sten F. Lindberg.

Alice Lindberg.

Martin Jansson.

Walter Andreén.

Ingrid Andreén.

Eric Thoong.

Thora Thoong.

Astrid Friberg.

Eva Hedqvist.

Harry Einerstam.

Sigurd Engberg.

Birgit Theodorson.

Elsa Hansson.

Missionsföreståndaren visar på kartan Svenska Baptist-missionens fält i Shantung, Kina.

Bilder från missionsfältet

Gatubild från Kiaohsien.

Tempel i Kiaohsien.

Härbärget i Kiaohsien, där Vingren tog in vid sin ankomst till staden för 50 år sedan.

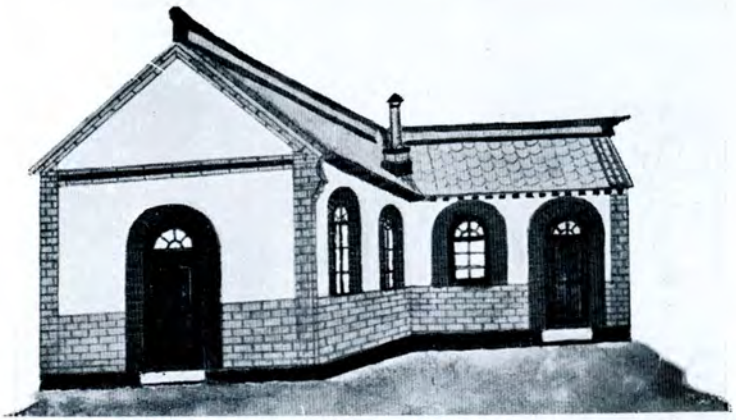

Det gamla kapellet i Kiaohsien. Byggt vinkelformigt.

Utsikt över Tsingtao.

Missionärsbostad i Kiaohsien. Kapellet i bakgrunden.

Det nya kapellet i Kiaohsien.

Kliniken i Kiaohsien.

Bibelskolebyggnaden i Kiaohsien.

Bibelskoleinvigning i Kiaohsien 1940.

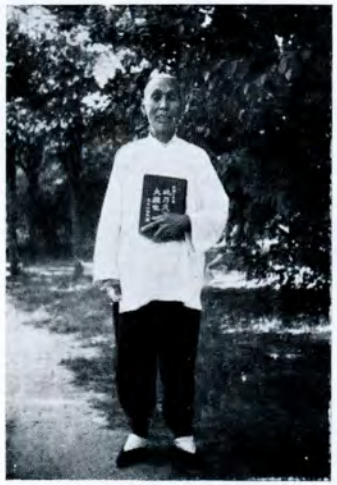

En äldre bibelkvinna.

En yngre bibelkvinna.

Lärare och elever i bibelkvinnoskolan i Kiaohsien.

Tältmöte i Kiaohsien utanför inre stadsmuren.

Juniorer i Kiaohsien 1936.

Månporten vid bibelskolan i Kiaohsien.

Realskolan i Kiaohsien.

Juniorsammandragning i Kiaohsien.

Efter gudstjänst. Folket »strömmar» ut ur kapellet.

Missionärer samlade till en konferens 1928.

Matilda Persson och Gerda Rinell på byresa.

Interiör av kapellet i Kiaohsien vid 40-årshögtiden, i vilken Dr John MacNeill och Mrs MacNeill deltogo.

Missionärer som deltogo i 40-årshögtiden.
Dr MacNeill, Mrs MacNeill och Dorothy Lindberg i förgrunden.

Deltagare i 40-årshögtiden, samlade på gården till en av missionärsbostäderna.

Tre generationer.
Fader, son och tre sonsöner, döpta i Kiaohsien 1939.

Elever ur skolan för flyktingarnas barn 1935.

Missionärsbostad i Kiaohsien.

Missionsegendomar i Chucheng.

Kapellet i Chucheng.

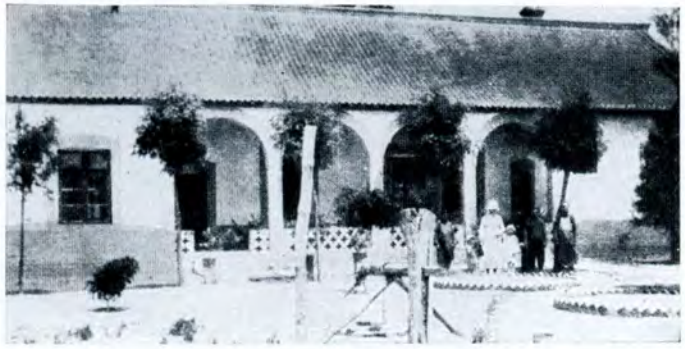

Missionärsbostad i Chucheng.

Huset, där Matilda Persson bor.

Huset, där J. E. Lindberg, Chucheng, bor, jämte den inre gården.

Västra gården i Chucheng. Andreéns bostad.

Missionärer i Chucheng 1938.

Grunden lägges till kapellet i Wangtai. Inskriptionen lyder: »Helgat åt Herren.»

Kapellet i Wangtai.

Grupp av deltagare vid församlingsbildandet i Wang-koa-chuang 1939.

Fröken Persson och barnhemmets barn i Chucheng.

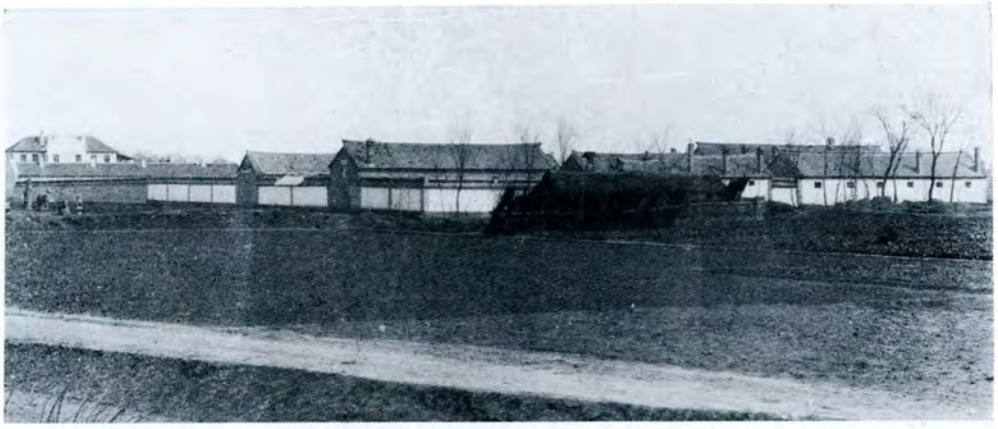

Vår missionsstation i Kaomi.

Kapellet i Kaomi.

Missionärsbostad i Kaomi.

Kapell och skollokal i Po.

Marknad i Kaomi.

En kinesisk bygata.

Möte vid en utstation.

Kapellet i Ma-Ko-Choang.

Kapell i Long-Gia-tsun.

En grupp missionsarbetare i Kiaohsien.

Pastor Wang.

Rektor Wang.

Pastor Pan med son.

Pastor Han med fru.

Missionsarbetare i Kaomi 1941.

Evangelister och bibelkvinnor i Kiaohsien 1941.

Pastor Kung med familj.

Svensk-kinesiska Missionsstyrelsen 1941.

在天吾父願爾名成聖
爾國臨至爾旨行於地如行
於天今日賜我所需之糧
免我諸負如我免負我者
勿致我於誘惑乃救我於
兇惡因國也權也榮也皆
屬爾至於世世咂咩。

»Fader vår» på kinesiska.

Förutvarande ledamöter i kommittén för missionen utom landet

K. O. Broady.

Wilhelm Lindblom.

J. Byström.

Wilhelm Carlson.

John Cederoth.

C. G. Lundin.

Erik Bergström.

Fr. Lindberg.

C. E. Benander.

R. Bengtsson.

Nuvarande kommittéledamöter

Hj. Danielson.

Erik Rudén.

Georg Hammarström.

A. Svärd.

John Alfr. Swedberg.

K. A. Modén.

Sammanträde med kommittén för missionen utom landet.

Detta skrivtecken betyder himmelen.

J. E. Lindberg skriver till O.R. den 30 jan. 1947 bl. a. följande:

"I går i pastorskonferensen kom det till min kännedom att vår förstå kinamissionär Carl Vingren avsomnade i söndags den 26:te dennes.

Av "missionärsklassen" Vingren, Sjöblom, Rinell och Lindberg" är det blott jag kvar. Det blir alltså min tur härnäst. Ske Guds vilja med mig och oss alla"!

(d. okt. 1951)

Vid välkomstfesten för den siste från Kina återvändande svenske missionären sade J. E. L.:

"Gud har i sin nåd berett en grav åt Rinell i Kina, åt Sjöblom i Afrika och åt Vingren i Amerika. Jag kommer att få min grav här i Sverige. Så kommer "missionsklassen" att representera Asien, Afrika, Amerika och Europa tills uppståndelsedagen."